

विमान-वत्थु

राहुलसङ्किचानेन
आनन्दकोसल्लानेन
जगदीसकस्सपेन च
सम्पादितो

उत्तमभिस्सुना पकासितो
२४८१ बुद्धवच्छरे (1937 A C)

प्राङ्निवेदनम्

पालिवाङ्मयस्य नागराक्षरे मुद्रण अत्यपेक्षितमिति नावित्तिचर भारता येतिहासविविदिषूणाम् । सम्जनपालिभाषयोरतिमामीप्यादपि यत् परस्महमेभ्य जिज्ञासुभ्यः ससृजज्ञेभ्य पाणिग्रथराज्यवगाहन दुष्परमिव प्रतिभानि तत त्रिपि भन्नादेव । एतदधमयमस्मात्तमभिनव प्रयास । अत्र नूतना अपि पाठभन्ना विधेया इत्यामीन्स्माकं मनीषा पर कालात्ययभीत्याऽत्र प्रथमभागे धम्मपन्नादयत्र न तत् वृत्तमभूत् । अध्यात्पिणीषु सन्निवेदिता पाठभेदा । प्रायः Pali Text Society मुद्रितेभ्यो ग्रन्थेभ्य उद्धृता ।

अथसाहाय्यं विना अस्मत्समीहितं हृदि निगूहितमेव स्यात् । तत्र भदन्तेन उत्तमम्भविरेण गान्ध्याय प्रदाय महदुपकृतमिति निवेदयति—

वार्तिकगुक्लकाश्या
२८८० बुद्धाब्दः

राहुल सांकृत्यायन
आनन्द कौसल्यायन
जगदीश काश्यपश्च

विषय-सूची

पिट्टको

पिट्टको

१—पीठयग्गो

१

२२—भट्टियकाविमानं

१७

१—पीठविमानं

१

२३—मोतविमानं

१८

२—पीठविमानं

१

२४—इपोतपाविमानं

१९

३—पीठविमानं

२

२५—मुनिदाविमानं

२०

४—पीठविमानं

३

२६—मुदिमाविमानं

२१

५—कुंनरविमानं

३

२७—भिवलादायिकाविमानं

२१

६—नावाविमानं

४

२८—भिवलादायिकाविमानं

२२

७—नावाविमानं

५

३—पारिच्छत्तकयग्गो

२३

८—नावाविमानं

६

२९—उत्तरविमानं

२३

९—पदीपविमानं

७

३०—उच्छुविमानं

२३

१०—तिलदक्षिणाविमानं

८

३१—पलङ्कुविमानं

२४

११—पनिव्वताविमानं

८

३२—लताविमानं

२४

१२—पनिव्वताविमानं

९

३३—गुत्तिलविमानं

२६

१३—मुणिमाविमानं

१०

३४—वदल्लविमानं

२७

१४—मुणिसाविमानं

१०

३५—सेसवतीविमानं

३०

१५—उत्तराविमानं

११

३६—मल्लिकाविमानं

३६

१६—मिरिमाविमानं

१२

३७—वितालविमानं

३७

१७—वसकारियविमानं

१३

३८—पारिच्छत्तकविमानं

३८

२—चित्तलतायग्गो

१४

४—मञ्जेद्वयग्गो

३९

१८—दासीविमानं

१४

३९—मञ्जेद्वयविमानं

३९

१९—लज्जुमाविमानं

१५

४०—पभस्तरविमानं

४०

२०—आचाम दायिकाविमानं

१६

४१—नागविमानं

४०

२१—वण्डालविमानं

१७

४२—अलापविमानं

४१

निट्टका

पिट्ठका

४३—अन्धियराविषाविमानं	३६	६—आयामिषगो	६३
४४—विहारविमानं	४०	६५—अगारियविमानं	६३
४५—सत्तुरिण्यविमानं	४२	६६—अगारियविमानं	६३
४६—अम्बविषा	४३	६७—ककरावयविमानं	६४
४७—यातविमानं	४३	६८—उपामपदावयविमानं	६४
४८—उत्तविमानं इगमं	४४	६९—उपरसपदावयविमानं	६५
४९—वहनविमानं	४५	७०—त्रिचन्द्रावयविमानं	६५
५०—रज्जुमात्रविमानं	४६	७१—यवपात्रविमानं	६५
५—महारथयगो	५८	७२—बुधनीविमानं	६६
५१—मण्डुकदेवपुत्रविमानं	४९	७३—बुधनीविमानं	६६
५२—देवतिविमानं	४९	७४—उत्तरविमानं	६७
५३—छत्तमाणवयविमानं	५१	७—मुनिस्त्रिषत्तयगो	६८
५४—कक्कटारसविमानं	५३	७५—वित्तउताविमानं	६८
५५—द्वारपालविमानं	५३	७६—नादाविमानं	६८
५६—करणावयविमानं	५४	७७—मणियूगविमानं	६९
५७—करणीयविमानं	५४	७८—मुवण्णविमानं	६९
५८—सूविविमानं	५५	७९—अम्बविमानं	७०
५९—भूविविमानं	५५	८०—गोपालविमानं	७१
६०—नागविमानं	५६	८१—वयकविमानं	७२
६१—नागविमानं	५६	८२—अनेववण्णविमानं	७३
६२—नागविमानं	५७	८३—मट्टकुडलविमानं	७४
६३—चूलविमानं	५७	८४—सेरिस्तकविमानं	७६
६४—महारथविमानं	६०	८५—मुनिक्खित्तविमानं	७९

विमान-वत्थु

१—पीठ धर्मो

१—पीठविमान (१।१)

पीठन्त सोवण्णमयं उल्लार मनोजवं गच्छन्ति येन कामं ।
 अल्लङ्घने मत्पथरे सुवत्थे ओभाससा विज्जुखिम्भकूट ॥१॥
 वन ते तादिगो वण्णो वन ते इध मिज्झन्ति ।
 उप्पज्जन्ति च ते भोगा ये केचि मनसो पिया ॥२॥
 पुच्छामि त त्वि महानुभावे मनुस्सभूता विमवामि पुञ्ञा ।
 वनामि एवं जलित्तानुभावा वण्णो च ते सब्बन्तिमा पभासतीति ॥३॥
 मा त्वना अत्तमना भोगत्तानेन पुच्छिता ।
 पञ्हे पुट्ठा वियावासि यस्स वम्मस्मिदं फलं ॥४॥
 अहं मनुस्सेसु मनुस्सभूता अभागताना सनवं अणासि ।
 अभिवादयि अज्जल्लिय अणासि यथानुभावञ्च अणासि दानं ॥५॥
 तन मे तादिगो वण्णो तेन मे इध मिज्झन्ति ।
 उप्पज्जन्ति च मे भोगा यं केचि मनसो पिया ॥६॥
 अववामि त भिक्खु महानुभाव मनुस्सभूता यमवासि पुञ्ञा ।
 तेनमिह एवं जलित्तानुभावा वण्णो च मे सब्बदिसा पभासतीति ।
 पीठविमानं पठमं ॥१॥

२—पीठविमानं (१।२)

पीठन्ते वेळुरियमयं उल्लार मनोजवं गच्छन्ति येन कामं ।
 अल्लङ्घने मत्पथरे सुवत्थे ओभाससि विज्जुखिम्भकूट ॥१॥

वेन ते तात्सिो वण्णो वेन ते इधमिज्जति ।
 उप्पज्जन्ति च ते भोगा ये केचि मनसो पिया ॥२॥
 पुच्छामि त दवि महानुभावे मनुस्सभूता विमवामि पुञ्ञ ।
 वनासि एवं जलितानुभावा वण्णा च ते सब्बन्तिा पभासती'ति ॥३॥
 मा देवता अत्तमना मोगल्लानेन पुच्छिता ।
 पण्ह पुट्ठा विपावासि यस्स कम्मस्सिद फल ॥४॥
 अह मनुस्सेसु मनुस्सभूता अभागतानासनकं अत्तासि ।
 अभिवात्थि अज्जल्लिप अक्कामि यप्पानुभावञ्च अत्तासि दान ॥५॥
 तेन मे तात्सिो वण्णो तेन मे इधमिज्जति ।
 उप्पज्जन्ति च मे भोगा ये केचि मनसो पिया ॥६॥
 अक्कामि त भिक्खु महानुभाव मनुस्सभूता यमकासि पुञ्ञ ।
 तेनहि एय जलितानुभावा वण्णा च मे सब्बन्तिा पभासतीति ।

पीठविमान इति ॥२॥

३—पीठविमान (१।३)

पीठे सोवण्णमय उल्लार मनोजव गच्छति येन काम ।
 अलङ्कवते मत्थघरे सुवने ओभाससि विजुरिक्खि भक्कूट ॥१॥
 वेन ते तात्सिो वण्णो वेन ते इधमिज्जति ।
 उप्पज्जन्ति च ते भागा ये केचि मनसो पिया ॥२॥
 पुच्छामि त दवि महानुभाव मनुस्सभूता विमवामि पुञ्ञ ।
 वनासि एवं जलितानुभावा वण्णो च ते सब्बन्तिा पभासतीति ॥३॥
 सा देवता अत्तमना मोगल्लानेन पुच्छिता ।
 पण्ह पुट्ठा विपावासि यस्स कम्मस्सिद फल ॥४॥
 अप्पस्स कम्मस्स फल ममेद यत्तहि एय जलितानुभावा ।
 अह मनुस्सेसु मनुस्सभूता पुरिमाय जानिया मनुस्सलोक ॥५॥
 अदस विरज भिक्खु विप्पसरमानवि ।
 तस्स अदास ह पीठ पसप्पा सक्कि पाणिहि ॥६॥
 तेन मे तात्सिो वण्णो तेन मे इधमिज्जति ।
 उप्पज्जन्ति च मे भोगा ये केचि मनसो पिया ॥७॥

अक्खामि ते भिक्खु महानुभाव मनुस्सभूता यमवासि पुञ्ज
तेनमिह एव जलितानुभावा वण्णा च मे सब्बदिसा पभासती ति ।

पीठविमान तत्तिथ ॥३॥

४—पीठविमान (१।४)

पीठन्ते चळुरियमय उल्लार मनोजव गच्छति येन वाम ।
अलङ्कृते मल्लधरे सुवत्ये जोभासमि विज्जुरिव'ब्भकूट ॥१॥
येन ते तादिसो वण्णो येन ते इधमिज्जति ।
उप्पज्जन्ति च ते भोगा ये वचि मनसो पिया ॥२॥
पुच्छामि त देवि महानुभावे मनुस्सभूता किमवासि पुञ्ज ।
वेनासि एव जलितानुभावा वण्णा च ते सब्बदिसा पभासती ति ॥३॥
सा देवता अत्तमना मोग्गल्लानेन पुच्छिता ।
पन्ह पुट्ठा वियावासि यस्स वम्मस्सि द फल ॥४॥
अप्पस्म वम्मस्स फल ममेद येनमिह एव जलितानुभावा ।
अह मनुस्सेसु मनुस्सभूता पुरिमाय जातिया मनुस्सलोक ॥५॥
अदस विरज भिक्खु विप्पसत्तमनाविल ।
तस्स अदास ह पीठ पसप्पा सकेहि पाणिहि ॥६॥
तेन मे तादिसो वण्णा तन मे इधमिज्जति ।
उप्पज्जन्ति च मे भोगा ये वचि मनसो पिया ॥७॥
अक्खामि त भिक्खु महानुभाव मनुस्सभूता य अह अवासि ।
तेनमिह एव जलितानुभावा वण्णो च मे सब्बदिसा पभासता ति ॥८॥

पीठविमान चतुत्थ ॥४॥

५—कुञ्जरविमान (१।५)

कुञ्जरो ते वरारोहे नानारतनकप्पनो ।
रचिरो यामवा जवसम्पत्तो आकासमिह समीहति ॥१॥
पदुमो पद्मपत्तस्सि पद्मपुण्ड्रजुतिधरो ।
पद्मचुण्णाभिविण्णङ्गा सोवण्णपोक्खरमालया ॥२॥

पदुमागुप्त मग्न पद्मपत्रविभूषिता ।
 त्रिने धामुमनस्यार्ति मित मल्लार्ति वारणो ॥३॥
 तस्मै परमममानस्य गारुण्यं सारनिम्गम ।
 तस्य मृग्यति निम्पोगा तुरिये पञ्चद्विगु यथा ॥४॥
 तस्मात्तामस्य तत्पण्डितं गुणिवत्था अन्धुता ।
 महन्त जलरासप वण्णन जलिरोनमि ॥५॥
 तानस्य त दृष्टं पञ्च अपा सीलस्य वा पन ।
 अथो अञ्जदिकम्मस्य तम्भ अरुणाहि पुच्छिता ॥६॥
 सा श्रवता अस्तमता भोगल्लानेन पुच्छिता ।
 पञ्च पुच्छा विमावामि यस्य वमसि द पञ्च ॥७॥
 त्रिस्वान गुणसम्पन्नं इति सानरत सन ।
 अर्थासि पुष्पाभिनिष्ण जामन दुस्ससयने ॥८॥
 उप्पडुपडुमागह आगनस्य समन्ता ।
 अभोविरिस्म पत्तहि पसन्ना मरुहि पाणिहि ॥९॥
 तस्स वम्मवुगलस्स इदम्म तान्मि पञ्च ।
 सक्कारो गद्वारो च त्रैवान जगत्ति जहं ॥१०॥
 या व सम्मा शिमुत्तान सन्तान ब्रह्मचारिण ।
 पसन्तो आसन दञ्जा एव नद यथा जह ॥११॥
 तस्मा हि अत्तगामन महत्थमभिवसता ।
 आसने जातव्व होति सरीरन्तिमधारिन्ति ॥१२॥
 कुञ्जरविमान पञ्चम ॥५॥

६—नागाविमान (११६)

सुवण्णच्छन्नं नावं नारि आगृह्णति ।
 आगाहसि पोत्तरणि पटुम चिरसि पाणोना ॥१॥
 कूटगारा निवेसा ते विभन्ता भागसा मित्ता ।
 दह्लुमाना आभन्ति ममन्ता चतुरो विसा ॥२॥
 केन ते तान्सो वण्णा केन ते इधमिज्जति ।
 उप्पज्जति च त भोगा ये केचि मनसो पिया ॥३॥
 पुच्छामि त त्रैवि महानुभावे मनुस्सभूता किमवाप्ति पुज्जा ।
 केनामि एव जलितानुभावा वण्णो च ते सव्वन्ति पभासनी ति ॥४॥

सा देवता अत्तमता मोग्गल्लानेन पुच्छिता ।
 पञ्च पुट्टा विमाकामि यस्मि कम्मस्सिदं फलं ॥५॥
 अहं मनुस्संमु मनुस्सभूता पुरिमया जातिया मनुस्सलोक ।
 त्तिस्वान भिक्खू तस्सिन् किल्लने उट्ठाप पातु उदकं अगमि ॥६॥
 यो वे किल्लन्तान पिपासितान उट्ठाप पातु उदकं दत्ताति ।
 सीतोदका तस्मि भवन्ति नज्जो पट्ठमत्त्या बहुपुण्डरीका ॥७॥
 तमापगा अनुपगमिन्ति सत्ता सीतोदका वालुकसयता नदी ।
 अम्मा च साला तिलका च जम्बुयो उट्ठालका पातलियो च पुत्ता ॥८॥
 त भूमिभागहि उपेतत्थ विमानसेट्ठ भुससोभमान ।
 तस्सेव कम्मस्सा ये विपाको एतादिस पुज्जकता लभन्ति ॥९॥
 कूटानारा निवेसा मे विभत्ता भागसो मिता ।
 दहल्लमाना आभन्ति समन्ता चतुरो दिसा ॥१०॥
 तेन मे तादिसो वण्णो तेन मे इधमिज्जति ।
 उप्पज्जन्ति च मे भोगा ये वेचि मनसो पिया ॥११॥
 अत्तामि त भिक्खू महानुभाव मनुस्सभूता यमकासि पुज्ज ।
 तेनहि एव जलितानुभावा वण्णो च मे सब्बदिसा पभासतीति ॥१२॥
 नावाविमान छट्ठ ॥६॥

७—नावाविमान (१७)

सुवण्णच्छन्न नाव नारि आभ्यह तिट्ठसि ।
 ओगाहसि पाक्खरारण पदुम छिन्दसि पाणिना ॥१॥
 कूटानारा निवेसा ते विभत्ता भागसो मिता ।
 दहल्लमाना आभन्ति समन्ता चतुरो दिसा ॥२॥
 केन ते तादिसा वण्णा केन त इधमिज्जति ।
 उप्पज्जन्ति च ते भोगा ये वेचि मनसो पिया ॥३॥
 पुच्छामि त देवि महानुभावे मनुस्सभूता विमकासि पुज्ज ।
 केनासि एव जलितानुभावा वण्णो च ते सब्बदिसा पभासतीति ॥४॥
 सा देवता अत्तमता मोग्गल्लानेन पुच्छिता ।
 पञ्च पुट्टा विमाकासि यस्मि कम्मस्सिदं फलं ॥५॥

तमापगा अनुपरियन्ति सवन्त मन्त्रोक्तं ॥
 अम्बा च साला निलवा च जम्बुवा ॥
 त भूमिभागेहि उपतरप रिमाननदु ॥
 तस्सेव कम्मस्स अय विपाको एतास्मिं ॥
 वूटागारा निवेसा म विमना भागा निम् ॥
 दहल्लमाना आभन्ति समन्ता चतुरा निम् ॥
 तन मे तादिसो वणा तन म इयमिन्नि ॥
 उप्पज्जन्ति च मे भोगा ये क्वि मन्ता निरा ॥
 तेनम्हि एव जलितानुभावा वणा च म ॥
 एतस्स कम्मस्स अय विपाको उताय वणे ॥
 नावाविमानं अट्टम ॥

६—प्रापन्ति ॥

अभिस्वन्तन वण्णन या त्व त्रिदुति ॥
 ओभासेन्ति निमा सच्चा आनन्दा ॥
 केन ते तास्मिं वण्णा वन त इयन्त ॥
 उप्पज्जन्ति च न भागा ये क्वि ॥
 केन त्व विमगेभावा अविच्छिन्ना ॥
 केन ते सच्चगत्तहि सच्चा त्रे ॥
 पुच्छामि त दवि मन्त्रोक्तं ॥
 वेनासि एव जलितानुभावा ॥
 सा देवता अत्तमना मोक्षार्थं ॥
 पञ्च पुत्रा विराजन्ति दन्त इन्नि ॥
 अह मनस्सेनु मन्त्रोक्तं ॥
 तमन्कारहि त्रिदुति ॥
 या अन्कारहि निम् ॥
 उप्पज्जन्ति वाति ॥
 धन म तास्मिं ॥
 उप्पज्जन्ति च ॥

तनाहं विमलोभागा अतिरोरामि श्रेया ।
 मेन म सम्यगसति मग्ना ओभागर शिवा ॥६॥
 अक्वामि म भिक्षु मशानुभाव मनुस्यभूता यमकामि पुच्छ ।
 तनमिह एव जितानुभावा वणा च म सम्यग्निषा पमासती ति ॥१०॥
 परीषविमान नरम ॥९॥

१०—तिलस्त्रिविधा विमान (१।१०)

अभिरत्नन वण्णो मा ह्य तिष्ठमि दया ।
 ओभासन्ती शिवा मग्ना ओगधी विम साररा ॥१॥
 वन ते साशिया वण्णो वेन त ममिज्जति ।
 उप्पज्जन्ति च त भोगा ये वेचि मनसो पिया ॥२॥
 पुच्छामि तं दवि मशानुभावे मनुस्यभूता विमवामि पुच्छ ।
 वनामि एव जितानुभावा वणा च म सम्यग्निषा पमासती ति ॥३॥
 सा एवता अतमता भोगल्लनन पुच्छिना ।
 पच्छं पुद्दा विपावति यस्स कम्मसिगदं पण ॥४॥
 अह मनुस्यमु मनुस्यभूता पुरिमाय जानिया मनुस्यगे ।
 अहस विज्ज बुद्ध विप्पसन्नमताविल ॥५॥
 आसज्ज नानं अनासि अवामा मिल्लविगण ।
 दक्खिणैय्यस्स बुद्धस्स पमद्दा सकंति पाणिनि ॥६॥
 तेन मे सादिमो वण्णो तन म ममिज्जति ।
 उप्पज्जन्ति च मे भोगा ये वेचि मनसो पिया ॥७॥
 अक्वामि ते भिक्षु मशानुभाव मनुस्यभूता यमकामि पुच्छ ।
 तेनमिह एव जितानुभावा वणा च मे सम्यग्निषा पमासती ति ॥८॥
 तिलदक्षिणा विमान दसम ॥१०॥

११—पतिव्रता विमान (१।११)

कोश्या म्पुरा विविधा च हसा वगुस्मरा कोविदा सम्पतन्ति ।
 पुष्पाभिनिष्ठा रम्ममिद विमान अतक्वित्तनरत्नारिभक्ति ॥१॥

तत्पच्छसि देवि महानुभावे इद्वी विबुधानि अनतरूपा ।
 इमा च ते अच्छरायो ममन्तता नज्जन्ति गायन्ति पमाप्पत्ति ॥२॥
 देविद्वि पत्तामि महानुभावे मनुस्सभूता किमवाप्ति पुज्ज ।
 वेनामि एव जलितानुभावा वण्णा च ते सत्तप्पिमा पभासती ति ॥३॥
 सा देवता अत्तमना मोग्गल्लानेन पुच्छिता ।
 पण्ह पुट्ठा विधावासि यस्स कम्मस्मिद पल ॥४॥
 अह मनुस्समु मनुस्सभूता पतिव्यता अनज्जमना अहाप्ति ।
 माता य पुत्तं अनुरक्खमाना कुट्ठापिह नप्फम्म अवोच ॥५॥
 राच्चे ठिता ममवज्ज पहाय ताने रता सगहित्तभावा ।
 अन्नञ्च पानञ्च पसन्नचित्ता सक्कच्च दान विपुल अदाप्ति ॥६॥
 तेन मे तादिसो वण्णो तेन मे इधमिज्जति ।
 उण्णज्जन्ति च मे भोगा ये केचि मनसो पिया ॥७॥
 अस्सामि ते भिक्खु महानुभाव मनुस्सभूता यमवाप्ति पुज्ज ।
 तेन म्हि एव जलितानुभावा वण्णा च मे सत्तप्पिमा पभासती ति ॥८॥

पतिव्यताविमान एकादसम ॥११॥

१२—पतिव्यताविमान (११२)

वेळुगिययम्भं रचिर पभस्सर विमानमारय्ह अनेक्चित्त ।
 तत्पच्छसि देवि महानुभावे उच्चावचा इद्वि विबुधमाना ॥१॥
 इमा च त अच्छरायो समन्तो नच्चन्ति गायन्ति पमोदयन्ति ।
 देविद्विपत्तामि महानुभाव मनुस्सभूता किमवाप्तिमपुज्ज ।
 वेनामि एव जलितानुभावा वण्णो च त सत्तप्पिमा पभासती ति ॥२॥
 सा देवता अत्तमना मोग्गल्लानेन पुच्छिता ।
 पण्ह पुट्ठा विधावासि यस्स कम्मस्मिद पल ॥३॥
 अह मनुस्समु मनुस्सभूता उपासिका चक्खुमतो अहोप्ति ।
 पाणातिपाता विरता अहाप्ति लोने अदिम परिवज्जयिस्स ॥४॥
 अमज्जपा नापि मुसा अभाणि महेन सामिना अहाप्ति तुट्ठा ।
 अन्नञ्च पानञ्च पसन्नचित्ता सक्कच्च दान विपुल अत्तामि ॥५॥
 तेन मे तादिसो वण्णो तेन मे इधमिज्जति ।
 उण्णज्जन्ति च मे भोगा य केचि मनसो पिया ॥६॥

अभिरामि त भिक्षु महातुगाय मनुस्मभूता यण्डं अवाप्ति ।
 तस्मिन् एव जलितानुभावा वण्णा च मे सत्तन्निमा पभासतीति ॥३॥
 बुद्धिय पतिव्यताविमानं द्रोहसमं ॥१२॥

१३—सुण्डिताविमानं (१११३)

अभिरामि तेन वण्णेन मा त्वं विट्ठसि दवत ।
 ओमासेन्ती निमा सव्वा आगधा सिन जायता ॥१॥
 केन ते तात्तिसो वण्णा केन ते इधमिज्जति ।
 उण्णज्जति च ते भागा ये केचि मत्ता पिपा ॥२॥
 पुब्बामि न दयि महानुभावा मनुस्मभूता किमवाप्ति पुज्जं ।
 केनाप्ति एवं जलितानुभावा वण्णा च ते सत्तन्निमा पभासतीति ॥३॥
 मा देवता अतमा मोणल्लानेन पुच्छिता ।
 पट्टं पुट्टा विपावामि पम्म पम्ममिदं पट्टं ॥४॥
 अहं मनुस्ससु मनुस्सभूता सुणिमा अहोमि गागुरम्म पर ।
 अदत्तं विट्ठं भिक्षा विण्णसन्नमनामि ॥५॥
 तस्सा अजामि हं पूर्वं पम्मा सत्तन्नि पाणिहि ।
 भागइत्थमायं दत्तान मोणमि मज्जे केन ॥६॥
 तेन मे तात्तिसो वण्णो तेन मे इधमिज्जति ।
 उण्णज्जन्ति च मे भागा ये केचि मत्ता पिपा ॥७॥
 तेन हि एव जलितानुभावा वण्णो च मे सत्तन्निमा पभासतीति ॥८॥
 सुण्डिताविमानं तेरसमं ॥१३॥

१४—सुण्डिताविमानं (१११४)

अभिरामन्तेन वण्णेन मा त्वं विट्ठसि दवत ।
 ओमासेन्ती निमा सव्वा ओमधी विट्ठ तादवा ॥१॥
 केन ते तात्तिसो वण्णा केन ते इधमिज्जति ।
 उण्णज्जन्ति च ते भागा ये केचि मनमो पिपा ॥२॥
 पुब्बामि न दयि महानुभावे मनुस्मभूता किमवाप्ति पुज्जं ।
 केनाप्ति एव जलितानुभावा वण्णा च ते सत्तन्निमा पभासतीति ॥३॥

सा देवता अत्तमना भोगल्लानेन पुच्छिता ।
 पञ्च पुट्टा विद्यावासि यस्स कम्मस्मिद षड् ॥४॥
 अहं मनुस्सेसु मनुस्सभूता मुणिसा जहोमि सगुरस्स घर ।
 अहं विरज भिक्खु विप्पसन्नमनाधिल ॥५॥
 तस्स अदासिंहं भागं पसता मकेहि पाणिहि ।
 कम्मासपिण्डं त्वानं मोदामि नन्दने वने ॥६॥
 तेन मे तादिसो वण्णो तेन मे इधमिज्जति ।
 उप्पज्जन्ति च मे भोगा ये केचि मनसो पिया ॥७॥
 तेनं हि एव जलितानुभावा वण्णो च मे सब्बदिमा पभासतीति ॥८॥
 मुणिसाविमानं चुद्धसमं ॥१४॥

१५—उत्तराविमान (१।१५)

अभिक्कन्तेन वण्णेन या त्वं तिष्ठसि देवते ।
 आभासन्ती दिसा सब्बा ओसधी वियं तारका ॥१॥
 वेन ते तादिसो वण्णो केन ते इधमिज्जति ।
 उप्पज्जन्ति च ते भागा ये केचि मनसो पिया ॥२॥
 पुच्छामि तं दवि महानुभावे मनुस्सभूता किमकामि पुज्ज ।
 केनासि एव जलितानुभावा वण्णो च ते सब्बदिमा पभासतीति ॥३॥
 सा देवता अत्तमना भोगल्लानेन पुच्छिता ।
 पञ्च पुट्टा विद्यावासि यस्स कम्मस्सिदं फलं ॥४॥
 इस्मा च मच्छरियं अथोपल्लासो ।
 नाहोसि महं घरमावसन्तिया ॥
 अविरोधना भत्तु वसानुवसिती ।
 उपोसथ ----- निज्जप्पमत्ता ॥५॥
 चातुर्हासि पञ्चर्हासि या च पक्खस्स अट्ठमी ।
 पाटिहारिपक्कपञ्च अट्ठममुसमागतं ॥६॥
 उपोसथ उपवसिं सदा सीत्तेसु सवुता ।
 सज्जमा सम्भिभागा च विमानं आवसामहं ॥७॥
 पाणानिपाता विरता भुसावादा च सज्जता
 धय्या च अतिचारा च मज्जपाना च आरुता ॥८॥
 पञ्च सिकतापणे रता अरियसञ्चानं काविणं ।
 उपासिका चक्खुमतो गोतमस्स यतस्सिनो ॥९॥

महं मया मीमांस्यं मया च दर्शयिष्ये ॥

मनुभावि एव गुरुः सुमित्रा यः * भवत्यस्य ॥१०॥

तेन मे मांसाय मया ॥११॥ मे इत्यमिता ॥

उत्तरा ॥ १ मे मीमांस्यं मया च दर्शयिष्ये ॥११॥

अस्यामि मे मिया गुरुः मया च दर्शयिष्ये मया च दर्शयिष्ये ॥

मया च दर्शयिष्ये मया च दर्शयिष्ये मया च दर्शयिष्ये ॥१२॥

मया च दर्शयिष्ये मया च दर्शयिष्ये मया च दर्शयिष्ये—

उत्तरा मया च दर्शयिष्ये मया च दर्शयिष्ये मया च दर्शयिष्ये ॥

अस्यामि मया च दर्शयिष्ये मया च दर्शयिष्ये मया च दर्शयिष्ये

मया च दर्शयिष्ये मया च दर्शयिष्ये मया च दर्शयिष्ये ॥

उत्तराविमर्शं मया च दर्शयिष्ये ॥१५॥

१६—सिमाविमर्श (११६)

युता च ते परमात्मा ह्या अपागुता अपागुता अपागुता ॥

अभिर्भास्मिन् पञ्चमया मया च ते अनेन ते सागवित्ता ह्या ॥१॥

सा विदुमि रयः अष्टमया मीमांस्यं अष्टमि अष्टमि ॥

पुच्छामि ते परात् अनामस्ता परमा मया अनधिवरे उपागमि ॥२॥

पामगपतामया अतुत्तरा मिमाय मिमाय रमन्ति दयता ॥

तस्मा मया अष्टमयामया अष्टमया अनधिवरे तमस्मिन् ॥३॥

वि त्व गुरु मुपनिगताय इय वनामि त्व चमिनयता मुपनिगता ॥

इदं च ते अनधिवरे विदुमया वणो च ते दस मिता विराजन्ति ॥४॥

वेहि त्व परिपुनमयता च मि मुता चुता मुपनिगतामि देयते ॥

कस्म वा त्व वचनयानुमानो आचिन म त्वं गि बुद्धमायिना ॥५॥

मगन्तर तगरवर भुमायि पश्चात्तिरा राजवरम्या सिरोमया ॥

नच्चे च गीत परममुपनिगता अह सिमिनिमि राजगटे अष्टमि ॥६॥

बुद्धो च मे इतिमिनिमो विराजन्ते अनेसयि समुपनिगतामि ॥

अस्यत्तं दुस्वनिरायं सस्मत्त मगन्ति मं अष्टमि मगन्ति मि ॥७॥

मुत्तवानह अमनपद अमनत तयातस्य अनधिवरेम्या सामनं ॥

सीत्तवानह परममुपनिगता अह मम तिना नरवरमुपनिगता ॥८॥

आत्तवान त विराज पत्त अमनत तयातनेन नाधिवरेत मयि ॥

तत्त्वेवह समयसमायिमायि सा एव मे परमविमर्शना अह ॥९॥

लब्धानह अमतवर विमेषान एवञ्जित्तरा अभिसमये विमेषधि ।
 अससया बहुजनपूजिता अह भिड्ड रनि पञ्चभुभोमनप्यन ॥१०॥
 एव अह अमतन्मम्हि दयता तथागतस्स नधिवरम्म माविना ।
 धम्मदस्सा पठमप्पे पनिट्ठिता सोतापन्ना न च पुनमत्थि दुग्गति ॥११॥
 सा वन्तिनु अनधिवर उपागामि पानादित्त कुसलरत च भिक्खवो ।
 नमस्सित्तु समणसमागम मिथ सगारवा सिरिमतो धम्मराजिनो ॥१२॥
 दिस्वा मुनि मुदिनमनम्हि पाणिता ।
 तथागत नरवरधम्मसारधि ॥
 तण्हिद्विद कुसलरतं विनायन ।
 वदामह परमहितानुकम्पवन्ति ॥

सिरिप्पाविमान सोलसम ॥१६॥

१७—केसकारियविमान (१।१७)

इद विमान रुचिर पमस्सर वल्लुरियधम्म सनत मुनिम्मित ।
 सुवण्णरुक्खेहि समन्तमोत्पत्त ठान मम वम्मविपावसम्भव ॥१॥
 तत्रूपपन्ना पुरिमच्छरा इमा सत् सहस्सानि सवन वम्मुना ।
 तुव सि अञ्जूपगता यसस्सिनी ओभासय निट्ठसि पुब्बदेवता ॥२॥
 ससी अधिग्गय्ह यथा विरोचनि नस्सत्तराजारिव तारवामण ।
 तथव त्व जच्छरसगण इम दहल्लमाना यससा विरोचसि ॥३॥
 कुतो नु आगम्म अनोमस्सत्त उपपत्ता त्व भवन मम इद ।
 भ्रम व दवा तिदसा सहिदका सब्बेन तप्पामसे दस्सनन तत्ति ॥४॥
 यमेत सक्क अनुपुच्छसे मम कुतो चुता इध आगता तुव ।
 वाराणसी नाम पुरत्थि कासिन तत्थ पुरे अहोमि वेसकरिवा ॥५॥
 बुद्धे च धम्मे च पसन्नमानसा सधे च एकन्तिगता अससय ।
 अलण्डसिक्खपदा आगतप्फणा सम्बाधिधम्मे नियता अनामया नि ॥६॥
 तन्त्याभिनदामसे स्वागताञ्च ते धम्मेन च त्व यससा विरोचसि ।
 बुद्धे च धम्मे च पसन्नमानस सधे च एकन्तिगत अससये ।
 अलण्डसिक्खपदे आगतप्फले सम्बोधिधम्मे नियते अनामये ति ॥७॥
 केसकारिय विमान सत्तरसम ॥१७॥

उद्दान पञ्च पीठा तयो मात्रा परीपत्तिजसिक्खया । द्वे पति द्वे सुत्थिता, उत्तर शिथिमा
 केसकारिका वग्गो तेन पबुवतीति ।

इत्थि निमाने पठमो यग्गा ॥१॥

२—चित्तलला यगो

१८—दामोनिमार् (१११)

अति सक्को त म्पिजा रम्प वित्तपावन ।
 ममला अनुसिपाति नागिगानुरस्वित्ता ॥१॥
 आभातणी न्गिा मग्गा ओतापी विद ताग्ग ।
 वन त ताग्गिो वग्गो म्मा त द्यमिग्गति ।
 उपग्गलि च ते नोगा म वधि मग्गो दिवा ॥२॥
 पुच्छामि त म्पि महानुभाव म्पुस्तामूरा विग्गामि पुच्छ ।
 वेत्तासि एव जग्गिानुभावा वग्गा च त मग्गिग्गा पभागी नि ॥३॥
 ता दग्गा अत्तमना मोगत्तानेव पुच्छिता ।
 पग्ग पुद्गा विवावाति मग्ग मग्गिग्गि द पग्ग ॥४॥
 अह मनुस्सामु मग्गतामूरा दागी अत्तोसि पग्गेसिग्गा म्पुल ।
 उपागिक्क चक्कुमनो गोत्तमस्स मग्गतासिता ॥५॥
 तस्म म निग्गमा आसि मग्गने तस्म ताग्गिो ।
 कामं भिज्जतु मं वायो मेव अग्गचग्गवन् ॥६॥
 सिक्कतापग्गानं पग्गचग्गं मग्गो सोवग्गिग्गो सिक्को ।
 अवग्गको अग्गणा उज्जु सग्गि पग्गितो ॥७॥
 निक्कमस्स पग्ग पग्ग यग्गि पापुणिग्गिक्का ।
 अमल्लिक्का रग्गाम्हि सक्कम्म वावत्तितो ॥८॥
 मग्गिगुरियसद्दग्गानि पडिग्गार्थं वरान्ति मे ।
 जग्गम्बो गग्गमो भीमो माधुवाग्गि पग्गमिग्गो ॥९॥
 पोक्करो च मुग्गसो च वीणा मोक्क्या च नारिग्गो ।
 नग्गा चेव गुनग्ग च सोणदिग्गा सुविग्गिक्का ॥१०॥
 जग्गम्बुत्ता मिस्सक्केत्ता पुग्गडरीवाग्गि दारणी ।
 एग्गिपग्गता सुपग्गता च सुभद्दा मुग्गवाग्गि ॥११॥
 एत्ता जग्ग्या च मग्ग्याग्ग जग्गुरान पग्गोविग्ग ।
 ता म वाग्गनुपाग्गत्ता पग्गिभाग्गन्ति दग्गा ॥१२॥

हृन्द नञ्चाम गायाम हृद त रमयामसे ।
 नयिद अवतपुञ्जान वतपुञ्जानमेविद ॥१३॥
 असोत नन्दन रम्म तिदसान महायन ।
 सुय अवतपुञ्जानं इध नत्थि परत्थ च ।
 सुखञ्च वतपुञ्जानं इध चव परत्थ च ॥१४॥
 तेस सहव्यवामान कात्तिव्व कुसल वट्टु ।
 वतपुञ्जाहि मोत्तन्ति सग्ग भोगसमद्दिग्नोति ॥१५॥
 दासीविमान पठम ॥१॥

१६—लखुमाविमान (२।२)

अभिवान्तेन वण्णन या त्व तिट्ठसि दवत्ते ।
 ओभासन्ती दिसा सग्गा ओसधी विय तारका ॥१॥
 वेन तं तादिसो वण्णो - - पे [१८] - ॥२॥
 वण्णो च ते सज्जदिसा पभासतीति ॥३॥
 सा देवता जत्तमना मोगाल्लानेन पुच्छिता ।
 पञ्हु पुट्टा विपाकासि यस्स कम्मस्सिद पत्त ॥४॥
 केवट्टुद्वारा निवत्थम्म अहु मय्ह निवसन ।
 तत्थ ससरमानान सावमान महसिन ॥५॥
 ओदन कुम्मास डाक् लोणसो वीरक्ख' ह ।
 अदासि उज्जुभूतसु विप्पमन्नन चेसा ॥६॥
 चातुद्दसि पञ्चदसि या च पक्खस्म अट्ठमी ।
 पाटिहारिय पक्खञ्च अट्ठङ्गसुसमागत ॥७॥
 उपोसय उपवसि सदा सीले सुसवुता
 सज्जमा सविभागा च विमान आवसामह ॥८॥
 पाणातिपाता विरता मुसावादा च सज्जता ।
 येय्या च अतिचारा च मज्जपाना च आरका ॥९॥
 पञ्च सिक्खापणे रता अरियसञ्चान कोविदा ।
 उपासिका चक्खुमतो गोतमस्स यसास्सिनो ॥१०॥
 तेन मे तादिसो वण्णो पे - ॥११॥
 वण्णो च मे सम्बन्धिया पभासतीति ॥११ १२॥

श्रीरक्षोः उपायः शान्तिः यमसिद्धिः ।
 दत्ते पुष्टिः विष्णुः सिरसि वस्त्रमग्निरथ ॥१॥
 भद्रिष्ठाति मं अष्टिः शान्तिः कृष्णिः शान्तिः ॥२॥
 शान्तिः शान्तिः शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥३॥
 अष्टिः शान्तिः शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥४॥
 शान्तिः शान्तिः शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥५॥
 शान्तिः शान्तिः शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥६॥
 शान्तिः शान्तिः शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥७॥
 शान्तिः शान्तिः शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥८॥
 शान्तिः शान्तिः शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥९॥
 शान्तिः शान्तिः शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥१०॥
 शान्तिः शान्तिः शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥११॥
 शान्तिः शान्तिः शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥१२॥
 शान्तिः शान्तिः शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥१३॥
 शान्तिः शान्तिः शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥१४॥
 शान्तिः शान्तिः शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥१५॥
 शान्तिः शान्तिः शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥१६॥
 शान्तिः शान्तिः शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥१७॥
 शान्तिः शान्तिः शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥१८॥
 शान्तिः शान्तिः शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥१९॥
 शान्तिः शान्तिः शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥२०॥
 शान्तिः शान्तिः शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥२१॥
 शान्तिः शान्तिः शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥२२॥
 शान्तिः शान्तिः शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥२३॥
 शान्तिः शान्तिः शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥२४॥
 शान्तिः शान्तिः शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥२५॥
 शान्तिः शान्तिः शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥२६॥
 शान्तिः शान्तिः शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥२७॥
 शान्तिः शान्तिः शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥२८॥
 शान्तिः शान्तिः शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥२९॥
 शान्तिः शान्तिः शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥३०॥

२३—सौन्दर्यविमान (२१६)

अभिषेकान्तेन वन्दनं या एनं निवृत्तिं देवते ।
 ओमासती दिसा सखा ओमासती विय सखा ॥१॥
 केन तं तादिसो वन्दो वेन ते इयं मिज्जाति ।
 उपायजन्ति च ते भोगा ये केचि मनसो पिया ॥२॥
 पुष्ट्यामि तं देवि महानुभावे मनुस्समूता विमवासि पुष्ट्या ।
 वनासि एव जलितानुभावा वन्दो च ते सच्चिन्दा पमासतीति ॥३॥
 सा दवता अत्तमना भोगल्लानेन पुष्ट्या ।
 पद्धं पुष्ट्या विवावासि यस्स कम्मस्सिद्धं फलं ॥४॥

सोणदिघ्ना ति म अञ्जिमु मालदाय उपासिवा ।

सद्धासीलेन सम्पन्ना मविभागरता सदा ॥५॥

अच्छादनञ्च भत्तञ्च सेनासन पदीपिय ।

अदासि उज्जुभूतेसु विप्पसन्नन चेतसा ॥६॥

चातुद्दसि पञ्चदसि या च पक्खस्स अट्ठमि ।

पतिहारियपक्खञ्च अट्ठङ्गसुसमाहित ॥७॥

उपोसथ उपवसि सत्ता सीले सुमवुता ।

पाणानिपाता विरता मुमावादा सुसञ्जाता ॥८॥

यय्या च अनिचारा च मज्जपाना च आरका ।

पञ्च सिक्खापदे रत्ता अरियसच्चान बोविदा ।

उपासिका चक्खुमतो गोतमस्स यस्सस्सिनो ॥९॥

तेन मे तादिसो वण्णो पे

वण्णो च मे सब्बदिसा पभासतीति ॥१०, ११॥

सोणदिघ्नाविमान छट्ठ ॥६॥

२४—दपोसयाविमान (२।७)

अभिक्कन्तेन वण्णेन या त्व तिट्ठसि देवते ।

ओभासेन्ति दिसा सब्बा ओसधी विय तारका ॥१॥

केन ते तादिसो वण्णो पे

वण्णो च ते सब्ब दिसा पभासतीति ॥२३॥

सा देवता अत्तमना पे

यस्स कम्मस्सिद फल ॥४॥

उपोसया ति मं अञ्जिमु सावेताय उपासिवा ।

सद्धा सीलेन सम्पन्ना सविभाग रत्ता सदा ॥५॥

अच्छादनञ्च भत्तञ्च सेनासन पदीपिय

अदासि उज्जुभूतेसु विप्पसन्नेन चेतसा ॥६॥

चातुद्दसि पञ्चदसि या च पक्खस्स अट्ठमी ।

पतिहारियपक्खञ्च अट्ठङ्गसुसमागतं ॥७॥

उपोसथं उपवसि सदा सीले सुमवुता ।

पाणानिपाता विरता मुमावादा च सञ्जाता ॥८॥

येय्या च अनिचारा च मज्जपाना च आरवा ।
 पञ्च सिक्खापदे रता अरियसञ्चान वोविता ।
 उपामिवा चक्षुमतो गोतमस्स यसस्सितो ॥९॥
 तेन मे तान्तिस्सो वण्णो पे
 वण्णो च मे मव्वदिसा पभासतीति ॥१० ११॥
 अभिव्वन नन्दनं सुत्वा छन्दो मे उपपज्जय ।
 तत्थ चित्त पणिधाय उपपन्नमिह नन्दन ॥१२॥
 नावासि सत्युवचनं बुद्धस्सादिच्चधुनो ।
 हीन चित्त पणिधाय ममिह पच्छानुत्तापिनी ॥१३॥
 बीव चिरं विमानस्मि इध वस्समुपोसथ ।
 देवने पुच्छिता चित्तस्स यन्ति जानासि आयुना ॥१४॥
 सट्ठिस्ससहस्सानि तिरस्सो च वस्सरोटिथो ।
 इध ट्ठ्वा महामुनि इतो चुत्ता गमिस्सामि ममुस्मान सहव्यतन्ति ॥१५॥
 मा त्व उपोसथे भयि सम्बुद्धनासि यावता ।
 सोलपन्ना विमेषयि पहीना तव दुग्गतीनि ॥१६॥

उपोसथाविमानं सत्तम ॥७॥

२५—सुनिद्धाविमान (२।८)

अभिव्वन्तेन वण्णन या त्व तिठ्ठसि देवने ।
 ओभासेतो न्तिा सब्बा ओसधी विय तारवा ॥१॥
 वेन ते तान्तिस्सो वण्णो पे वण्णो च ते सब्बन्तिा पभासताति ॥२,३॥
 सा देवता अत्तमना प यस्स वम्मस्सिद फल ॥४॥
 सुनिद्धाति मे अज्जिमु राजगहास्मि उपासिका ।
 सट्ठासीलेन सम्पन्ना सविभागरता सता ॥५॥
 अच्छानञ्च भतञ्च सेनासन पदीपिय ।
 अन्नासि उजुभूतसु विप्पसनेन चेतसा ॥६॥
 चातुद्दसि पञ्चवदसि याच पक्खस्स अट्ठमी ।
 पाटिहारियपक्खञ्च अट्ठङ्गमुसमागत ॥७॥
 उपोसथ उपवसि सदा सीत्ते सुसवुना ।
 पाणानिपाता विरता मुसावाग्ग च सज्जता ॥८॥

धम्या च अतिचारा च मज्जपाना च आरया ।

पञ्चसिक्खापदे रता अरियसच्चान बोधिदा ।

उपासिका चक्खुमतो गोतमस्स यमस्सिनो ॥९॥

तेन मे तान्हिसो वण्णो पे वण्णो च मे सब्बदिसा पभासतीनि—१०, ११॥

मुनिद्वाविमान अट्ठमं ॥८॥

२६—सुदिन्नाविमान (२।६)

अभिवक्न्तेन वण्णन या त्व निट्ठमि दवने ।

ओभासेन्ती दिसा सब्बा ओसथी विय तारया ॥१॥

क्कन तं तान्हिसो वण्णो पे वण्णो च ते सब्बदिसा पभासतीति ॥२ ३॥

सा दवता अत्तमना पे यस्स बम्मस्सिद पल ॥४॥

सुदिन्नाति म अज्झिासु राजगहम्हि उपासिका ।

सद्धास लेन सम्पत्ता सविभागरता सदा ॥५॥

अच्छादनञ्च भत्तञ्च सेनासन पद्दीपिय ।

अदासि उजुभूतेसु विप्पमघेन चेतसा ॥६॥

चातुर्दसि पञ्चदसि या च पक्खस्स अट्ठमो ।

पान्हिहारियपक्खञ्च अट्ठङ्गसुसमागत ॥७॥

उपोसथ उपवसि सदा सीले मुसम्भुता ।

पाणानिपाता विरता मुसावादा च सञ्जता ॥८॥

धेय्या च अतिचारा च मज्जपाना च आरया ।

पञ्चसिक्खापदे रता अरियसच्चान बोधिदा ।

उपासिका चक्खुमतो गोतमस्स यमस्सिनो ॥९॥

तेन मे तादिमो वण्णो पे

वण्णो च मे सब्बदिसा पभासतीति ॥१० ११॥

सुदिन्नाविमान नवम ॥९॥

२७—भिक्षुपादायिकाविमान (२।१०)

अभिवक्न्तेन वण्णेन या त्वं निट्ठसि दवने ।

ओभासेन्ती दिसा सब्बा ओसथी विय तारया ॥१॥

ततस्तान्मिषो यणो य यणो य त सद्यदिता पभासनीति ॥२१॥
 सा देवता अतमा ये यस्त कम्मसिद्धं पदं ॥४॥
 अहं मनुस्सोमु मनुस्समुता पुरिमाय जलित्त मनुस्सतोरे ।
 अहं विरजं भुव विण्णसन्नमनाविजं ॥५॥
 तस्स अत्तासं भिक्खं पसत्ता सत्तेहि पाणिहि ॥६॥
 तेन मे तान्मिषो यणो ये यणो य म सद्यदिता पभासनीति ॥७॥
 भिक्षावापिवाविमानं इत्तमं ॥१०॥

२८—भिक्षावापिवाविमान (२।११)

अभिजन्तेन यणो य या एवं भिक्खि देवते ।
 ओमासेन्ती दिता सत्ता ओमयो विय तात्वा ॥१॥
 तेन त तान्मिषो यणो य यणो य त सद्यदिता पभासनीति ॥२,३॥
 सा देवता अतमा ये यस्त कम्मसिद्धं पदं ॥४॥
 अहं मनुस्सोमु मनुस्समुता पुरिमाय जलित्त मनुस्सतोरे ॥५॥
 अहं विरजं भिक्खु विण्णसन्नमनाविजं ।
 तस्स अत्तासं भिक्खं पसत्ता सत्तेहि पाणिहि ॥६॥
 तेन मे तान्मिषो यणो ये यणो य मे सद्यदिता पभासनीति ॥७॥
 दुतिय भिक्षावापिवाविमानं एकादसं ॥११॥

उत्तरं—

दासि सेव जलुमा य अय ज्ञानाम्—दासि ।
 यणानि अरेदियका सेव सोमोक्ता उपोसथा ।
 निहा सेव मुक्ता य द्वे य भिक्षाव दासि ।
 जगोतेन यत्तद्वर्ति

इति विमान दुतियवग्गो ॥२॥

भाष्यार्थं पठनं ॥१०॥

३—पारिच्छत्तक वग्गो

२६—उळारविमान (३।१)

उळारो ते यसो वण्णो सग्गो ओभासने दिमा ।
 नारियो नच्चन्ति गायन्ति देवपुत्ता अलङ्कता ॥१॥
 मोदन्ति परिवारेन्ति तव पूजाय दवते ।
 सोवण्णानि विमानानि तविमानि सुदस्सने ॥२॥
 तुवम्पि इस्सरा तेस सत्तकामसमिञ्चिन् ।
 अभिजाता महन्तासि देवकाये पमोदसि ।
 देवते पुञ्चिन्नाचिक्ख मस्स कम्मस्सिद फलन्ति ॥३॥
 अहं मनुस्सेसु मनुस्सभूता दुस्सीले वुले सुणिसा अहोसिं ॥४॥
 अस्सढेसु कन्वरियेसु सद्दासीलेन सम्पत्ता
 पिण्डाय चरमानस्स अपूव ते अदासह ॥५॥
 तदाहं सस्सुया चिक्खि समणो आगतो इध
 तस्स अदासह पूव पसत्ता सरेहि पाणिहिं ॥६॥
 इतिस्सा सस्सु परिभासि अविनीता तुव वपू
 न मं सम्पुञ्चिन्नु इच्छि समणस्स ददामहं ॥७॥
 ततो मे सस्सु कुपिता पहामि भुसलेन मं
 कुतद्गगञ्चि अवधि मं नासक्खि जीविन् चिरं ॥८॥
 माहं कामस्स भदा च विप्पमुत्ता ततोवुत्ता
 तावनिसान देवान उपपन्ना सहव्यत ॥९॥
 तेन मे तादिसो वण्णो पे वण्णो च मे सब्बदिसा पभासताति ॥१०, ११॥
 उळारविमान पठम ॥१॥

३०—उच्छुविमान (३।२)

ओभासयित्वा पयविं सदेयं' अतिरोचसि चदिममूरिया विय ।
 सिरिया च वण्णेन यसेन तेजसा ब्रह्मा' व देवि तदसे सहिन्दे ॥१॥

पुष्पामि तमुष्णमाप्यारिणि आरेडिनि वञ्चनमतिमहत् ।
 अन्तरं उत्तमवचपारिणि वा त्वं मुने ददा वञ्चनं मम ॥२॥
 नि त्वं गुरे वञ्चनमनामि अन्ता मनुष्मभूता पुष्पामि जायिष्या ।
 तान मुष्णिण अप मीणगञ्जमं वृत्ताद्रा मुगति यमस्मिनी ।
 देवन मुच्छिता निग विस्र वञ्चमिदं वञ्चि ॥३॥
 एतानि भन्ते एमं मव गागे पिण्णप अम्भुतं पर उताममि ।
 ततो उच्छ अस्सामि वञ्चि पमप्रविता अनुगम्य पीनिषा ॥४॥
 तस्सु च पच्छा अनुगुञ्जे ममं वहुदु उच्छ यपुव अयापरि ।
 त छट्ठितं न त म्यानि मया सन्तसम भिक्खुस्स मय अणसहं ॥५॥
 सुत्तं हं इस्सरियमयो ममं इतिस्सा तस्सु परिभासत ममं ।
 पीठ गहत्वा पहा अणसि म ततो धुता कालात्तमि देवता ॥६॥
 तत्थेय वञ्चनं कुमलं वनं मया गुणञ्च वञ्चनमनुभासि अत्तना ।
 दवेहि सद्धि परिचारियामहं मोत्तमहं कामगुणहि वञ्चहि ॥७॥
 तत्थेय वञ्चनं कुसलं वनं मया गुणञ्च वञ्चनं अनुभोमि अत्तना ।
 देविन्दुगुत्ता निदसेहि रसितता समणिना कामगुणहि वञ्चहि ॥८॥
 एतामिं पुञ्चापत्तं अनणत्तं महाजिवावा मम उच्छुत्तियिणा ।
 देवहि सद्धि परिचारियामहं मोत्तमहं कामगुणहि वञ्चहि ॥९॥
 एतामिं पुञ्चापत्तं अनणत्तं महाजिवावा मम उच्छुत्तियिणा ।
 देविन्दुगुत्ता निदसेहि रसितता सहस्सनत्तोरेव तन्न वने ॥१०॥
 तुवञ्च भन्ते अनुसम्पव विदु उपेच्च वान् कुसलञ्च पुच्छिया ।
 ततो त उच्छस्स जगामि वञ्चि पसप्रविता अनुगम्य पानियानि ॥११॥
 उच्छुत्तियानं दुतिथ ॥१२॥

३१—पल्लवविमान (३।३)

पञ्चकमेदु मणिसोणचित्ते पुष्पाभिनिष्णे सयन उद्धारे ।
 तत्थेयच्छति दवि महानुभावे उच्चावचा इद्धि विबुधमाणा ॥१॥
 म्मा च ते जञ्ठरायो समन्ततो नच्चति गायन्ति वमोयन्ति ।
 देविद्विपत्तासि महानुभावे मनुस्सभूता विमकासि पुञ्चा ।
 वनासि एव जलितानुभावा वण्णो च ते सञ्चदिमा वभासनीति ॥२॥
 अह मन्तसेमु मनुस्सभूता अड्डे कुत्ते मुणिसा अहासि ।
 अक्खोयना भत्तवसानवत्तिनी अप्पमत्ता उपोसथे ॥३॥

मनुस्सभूता दहरा अपारिका पसन्नचित्ता पतिमाभिरार्थयि ।
 ण्वा च रत्तो च मनापचारिणी अहं पुरे सीलवती अहोसि ॥४॥
 पाशातिपाता विरता अचोरिया समुद्धवाया सुचि ब्रह्मचारिणी ।
 अमञ्जपाना च मुसा अभाणी सिक्खापट्टेसु परिपूरकारिणी ॥५॥
 चातुर्दसि पञ्चदसि याव पनत्तस्स अट्टमी ।
 पाटिहारिवक्कथ च पसन्नमानसा अहं ॥६॥
 अट्टगुणेन अनुद्धम्मचारिणी उपोसथं पीनिमना उपावसि ।
 इमञ्च अरिय अट्टङ्गवरेणैवेत समादयित्वा कृसा सुमुत्थं ॥७॥
 पतिमिह कल्पाणि वसानुवतिनी अहोसि पुञ्चे सुगतस्स साविका ।
 एतादिस कृत्तल जीवलोके कम्म करित्वान विमसभागिनी ॥८॥
 वायस्म भदा अभिसम्परायं देविद्धिपत्ता सुगतिमिह आगता ।
 विमानपासावरे मनोरमे परिवारिता अच्छरामगण्ण ।
 सयपभा दवगणा रमन्ति म दिघायुकि देवविमानमागतन्ति ॥९॥
 पल्लङ्कुविमान ततिथ ॥१०॥

३२—लताविमान (३।४)

लता च सज्जा पवरा च नेवना अच्छमतीराजवरस्स सिरीमती ।
 सुता च रञ्जो वेस्सवणस्स धीता राजीमती धम्मगणहि सोभिना ॥१॥
 पञ्चेत्य नारियो अगमसु हायित मीतोदक उण्णलिं मिन्न नदि ।
 ता तत्थ हायित्व रमित्वा देवता नञ्चित्वा गायित्वा सुनात्तं ब्रवि ॥२॥
 पुच्छामि त उण्णलमालधारिणी जावेळिनी कान्चन सन्निभत्तचे ।
 पत्तरत्ताम्बविल्ल नमेव सोभणे दिघायुवी केन कतो यमो तव ॥३॥
 केनासि भदे पतिनो पियतरा विसिट्ठकन्धाणितरस्स रूपवी ।
 पण्णवणा नञ्चगीतवाहिते अचिरवनो त्वं नरनारिपुच्छितासि ॥४॥
 अहं मनुस्सेसु मनुस्सभूता उटारभोगे कुठे सुणिता अहोसि ।
 अक्कोपना भत्तुवसानुवतिनी अप्पमत्ता उपोसथ ॥५॥
 मनुस्सभूता दहरा अपाविका पसन्नचित्ता पतिमाभिरार्थयि ।
 सदेवर सत्तमुरं सदासक अभिरार्थयि तमिह कतो यतो मम ॥६॥
 साह तेन कृत्तणेन वम्मुरा चतुभि ठानसु वितेममज्जया ।
 आपुञ्च वणञ्च सुव वलञ्च खिण्डं रति पञ्चनुभोम नप्पक ॥७॥

गुप्तं नूनं भ्रातृनि यं अयं स्यात् यं ना अनुस्मिन्नु जनिमयात् ।
 पतिरो विरहस्तु विविद्धा तास्त्रिंशो यो यं नेमं पवरा यं दयात् ॥८॥
 पत्नीषु धर्मं पवरात्तं सत्त्वा पतिरस्य यथा भवति इति ॥
 पत्नीषु धर्मं पतिरस्य सत्त्वा पतिरस्य भ्रातृनि अयं स्यात् ॥९॥
 साहो यथा पतिरस्य भ्रातृनि मतिरस्य पतिरस्य भ्रातृनि ।
 पतिरस्य यथा साहो पतिरस्य मतिरस्य भ्रातृनि मतिरस्य ॥१०॥
 सत्यं यथा सत्यं अस्मिन्नास्ति भ्रातृनि निरस्य भ्रातृनि अनुस्मिन् ।
 कोपं यथा अनुस्मिन् मतिरस्य भ्रातृनि मतिरस्य भ्रातृनि ॥११॥
 सत्ताविमानं यथा ॥१२॥

३३—गुप्तिनविमानं (३।५)

यत्पुस्तकमस्ति

(१) गुप्तिनविमानं—

सत्ताविमानं गुप्तं सत्ताविमानं सत्ताविमानं ।
 सोमं रत्नमस्ति अनुस्मिन् सत्ताविमानं मतिरस्य भ्रातृनि ॥१॥
 अहं ते सत्ताविमानं सत्ताविमानं सत्ताविमानं ।
 न तं जहिस्मिन् मतिरस्य भ्रातृनि मतिरस्य भ्रातृनि ॥२॥
 अभिज्ञानेन यत्पुस्तकं सत्ताविमानं सत्ताविमानं ।
 भ्रातृनि सत्ताविमानं सत्ताविमानं सत्ताविमानं ॥३॥
 येन तं सत्ताविमानं सत्ताविमानं सत्ताविमानं ।
 उष्णजनि यं ते भ्रातृनि यं वेदि मतिरस्य भ्रातृनि ॥४॥
 पुच्छामि तं वेदि सत्ताविमानं मतिरस्य भ्रातृनि ॥५॥
 सत्ताविमानं सत्ताविमानं सत्ताविमानं सत्ताविमानं ॥६॥
 सा देवता सत्ताविमानं सत्ताविमानं सत्ताविमानं ।
 पञ्च पुच्छामि सत्ताविमानं सत्ताविमानं सत्ताविमानं ॥७॥
 यत्पुस्तकमस्ति सत्ताविमानं सत्ताविमानं सत्ताविमानं ।
 एव यत्पुस्तकमस्ति सत्ताविमानं सत्ताविमानं सत्ताविमानं ॥८॥
 सत्ताविमानं सत्ताविमानं सत्ताविमानं सत्ताविमानं ॥९॥
 सत्ताविमानं सत्ताविमानं सत्ताविमानं सत्ताविमानं ॥१०॥
 सत्ताविमानं सत्ताविमानं सत्ताविमानं सत्ताविमानं ॥११॥

(इतर चतुरविमानं यथा वत्पुत्तमदायिकाविमानं तथा वित्थारेतब्बं)

ओभासेन्ती दिसा सब्बा ओसधी विय तारका ।

केन ते तादिसो वण्णो केन ते इधमिज्जनि ।

उप्पजन्ति च ते भोगा ये केचि मनसा पिया ॥४॥

पुच्छामि त देवि महानुभावे मनुस्सभूता किमकासि पुज्जं ।

वेनासि एव जलितानुभावा वण्णो च ते सब्बन्तिस्सा पभासतीति ॥५॥

सा देवता अत्तमना भोगाल्लानेन पुच्छिता ।

पञ्हुं पुट्ठा वियाकासि यस्स कम्मस्सिद फल ॥६॥

वत्पुत्तमदायिका नारि पवरा होति नरेसु नारीसु ।

एवं पियरूपदायिका मनाप दिव सा लभते उपेच्च ठान ॥ ७॥

तस्सा मे पस्स विमान अच्छरा वामवणिणी हम्सि ।

अच्छरा सहस्सस्साह पवरा पस्स पुज्जस्स विपाक् ॥८॥

तेन मे तादिसो वण्णो पे वण्णो च मे सब्बदिसा पभासतीति ॥९, १०॥

(२) गधुत्तमदायिका—

ओभासेन्ती दिसा सत्ता ओसधी विय तारका ।

केन ते तादिसो वण्णो केन ते इधमिज्जनि ।

उप्पजन्ति च ते भोगा ये केचि मनसो पिया ॥४॥

पुच्छामि त देवि महानुभावे मनुस्सभूता किमकासि पुज्जं ।

वेनासि एव जलितानुभावा वण्णो च ते सब्बन्तिस्सा पभासतीति ॥५॥

सा देवता अत्तमना भोगाल्लानेन पुच्छिता ।

पञ्हुं पुट्ठा वियाकासि यस्स कम्मस्सिद फल ॥६॥

वत्पुत्तमदायिका नारि पवरा होति नरेसु नारिसु ।

एवं पियरूपदायिका मनाप दिव सा लभते उपेच्च ठान ॥७॥

तस्सा मे पस्स विमान अच्छरा वामवणिणी हम्सि ।

अच्छरा सहस्सस्साह पवरा पस्स पुज्जस्स विपाक् ॥८॥

तेन मे तादिसो वण्णो पे वण्णो च मे सब्बदिसा पभासतीति ॥९, १०॥

(३) पट्टमदायिका—

ओभासेन्ती दिसा सब्बा आसधी विय तारका ।

केन ते तादिसो वण्णो केन ते इधमिज्जनि ।

उप्पजन्ति च ते भोगा ये केचि मनसो पिया ॥४॥

(२) अभिवक्त्रेण वण्णेन पे (१।३.५)

वण्णो च ते सब्बदिमा पभासतीति ॥४३.४५॥

सा देवता अत्तमना पे (६) यस्स वम्मस्सिद पट्ठं ॥४६॥

भिस्सु चाह भिक्खुनियो च अद्दसांमि पय पटिपण्ण ।

तेसाह धम्म सुत्तवान् एकूपोसथ उपवसिस्स ॥५४॥

तस्सा मे पस्स विमान अच्छरा कामवणिनी हमस्मि ।

अच्छरासहस्सस्साह पवरा पस्स पुञ्ञान विपाक् ॥४८॥

वण्णा च मे सब्बदिमा पभासतीति ॥४९, ५०॥

(३) अभिवक्त्रेण वण्णेन पे (१।३.५)

वण्णो च ते सब्बदिमा पभासतीति ॥४३.४५॥

सा देवता अत्तमना पे (६) यस्स वम्मस्सिद फल ॥४६॥

उदरे ठिता उदकमग्गसि भिक्खुनो चित्तेन विप्पमन्नं ।

तस्सा मे पस्स विमान अच्छरा कामवणिनी हमस्मि ।

अच्छरासहस्सस्साह पवरा पस्स पुञ्ञान विपाक् ॥४८॥

वण्णो च मे सब्बदिमा पभासतीति ॥४९, ५०॥

(४) अभिवक्त्रेण वण्णेन पे (१।३.५)

वण्णो च ते सब्बदिमा पभासतीति ॥४३-४५॥

सा देवता अत्तमना पे (६) यस्स वम्मस्सिद फल ॥४६॥

सत्सुञ्चाह सत्सुरे चे चण्डिके कोधरे च फल्हे च ॥५५॥

अनुस्सुम्मिका उपट्ठासि अप्पमत्ता राक्केन सीलन ॥५६॥

तस्सा मे पस्स विमान अच्छरा कामवणिनी हमस्मि ।

अच्छरासहस्सस्साह पवरा पस्स पुञ्ञान विपाक् ॥४८॥

वण्णो च मे सब्बदिमा पभासतीति ॥४९, ५०॥

(५) अभिवक्त्रेण वण्णेन पे (१।३.५)

वण्णो च ते सब्बदिमा पभासतीति ॥४३.४५॥

सा देवता अत्तमना पे (६) यस्स वम्मस्सिद फल ॥४६॥

परवम्मकारि आसि अत्थेनातन्दिता दासी ।

अस्सोघना अनत्तिमानि सविभागिनी सकस्स भातस्स ॥६१॥

तस्सा मे पस्स विमान अच्छरा कामवणिनी हमस्मि ।

अच्छरासहस्सस्साह पवरा पस्स पुञ्ञान विपाक् ॥४८॥

वण्णो च मे सब्बदिमा पभासतीति ॥४९, ५०॥

पुच्छामि ते देवि महानुभावं मनुस्तभूता विभवाणि पुञ्जं ।
 वनामि एवं जलिताभूवा वण्णो च ते सत्रन्ति पभासतीनि ॥५॥
 सा देवता अत्तमना मोग्गल्लानेन पुञ्जिता ।
 पण्हं पुट्टा विवाकाणि यस्मिं कम्मस्सिं पण्हं ॥६॥
 वत्थुत्तमदायिका नारि पवरा हानि नरेसु नारिमु ।
 एवं नियरूपदायिका मनाप त्ति सा लभते उपेच्च ठान ॥७॥
 तस्सा मे पस्स विमान अच्छरा कामवणिनी हम्मस्मि ।
 अच्छरा सहस्सस्साहं पवरा पस्स पुञ्जस्म विपाकं ॥८॥
 तेन मे तान्ति सो वण्णो पे वण्णो च मे सत्रन्ति पभासतीनि ॥९ १०॥

(४) समुत्तमदायिका—

ओभामती दिसा मग्गो जोसथी विप तारवा ।
 तेन ते सान्ति सो वण्णो केन त इयमिच्छति ।
 उपपज्जन्ति च ते भागा ये वेदि मन्तो पिया ॥४॥
 पुच्छामि तु देवि महानुभावं मनुस्तभूता विभवाणि पुञ्जं ।
 वनामि एवं जलिताभूवा वण्णो च ते सत्रन्ति पभासतीनि ॥५॥
 सा देवता अत्तमना मोग्गल्लानेन पुञ्जिता ।
 पण्हं पुट्टा विवाकाणि यस्मिं कम्मस्सिं पण्हं ॥६॥
 वत्थुत्तमदायिका नारि पवरा हानि नरेसु नारिमु ।
 एवं नियरूपदायिका मनाप त्ति सा लभते उपेच्च ठान ॥७॥
 तस्सा मे पस्स विमान अच्छरा कामवणिनी हम्मस्मि ।
 अच्छरा सहस्सस्साहं पवरा पस्स पुञ्जस्म विपाकं ॥८॥
 तेन मे तान्ति सो वण्णो पे वण्णो च मे सत्रन्ति पभासतीनि ॥९ १०॥

(१) अभिवन्तेन वण्णेन (३-५) वण्णो च ते सत्रन्ति पभासतीनि ४३-८५

सा देवता अत्तमना (६) यस्मिं कम्मस्सिं पण्हं ॥४६॥
 गधपञ्चदशगुणिकं अन्तामि वस्सपस्स भगवता धूपस्मि ॥४७॥
 तस्सा मे पस्स विमान अच्छरा कामवणिनी हम्मस्मि ।
 अच्छरा सहस्सस्साहं पवरा पस्स पुञ्जान विपाकं ॥४८॥

वण्णो च मे सत्रन्ति पभासतीति ॥४९ ५०॥

इतर चतुर-विमान मया गधपञ्चदशगुणिक विमान तथा विचारेत्तव
 अच्छरा सहस्सस्साहं पवरा पस्स पुञ्जान विपाकं ॥४८॥
 वण्णो च मे सत्रन्ति पभासतीनि ॥४९ ५०॥

(२) अभिक्वत्तेन वण्णन पे (१।३.५)

वण्णो च ते सच्चदिसा पभासतीति ॥४३.४५॥
 सा देवता अत्तमना प (६) यस्स वम्मस्सिद फलं ॥४६॥
 भिक्खु चाह भिक्खुनियो च अहस्सामि पय पटिपण्ण ।
 तस्सा मे पस्स विमान अच्छरा कामवण्णिनी हमस्मि ।
 अच्छरासहस्सस्साह पवरा पस्स पुञ्ञान विपाक् ॥४८॥
 वण्णो च मे सच्चदिसा पभासताति ॥४९, ५०॥

(३) अभिक्वत्तेन वण्णन प (१।३.५)

वण्णो च ते सच्चदिसा पभासतीति ॥४३.४५॥
 सा देवता अत्तमना प (६) यस्म वम्मस्सिद फल ॥४६॥
 उदके ठिता उन्वमदासि भिक्खुना चित्तन विप्पसन्नेन ।
 तस्सा मे पस्स विमान अच्छरा कामवण्णिनी हमस्मि ।
 अच्छरासहस्सस्साह पवरा पस्स पुञ्ञान विपाक् ॥४८॥
 वण्णो च मे सच्चदिसा पभासताति ॥४९, ५०॥

(४) अभिक्वन्तेन वण्णेन प (१।३.५)

वण्णो च त सच्चदिसा पभासतीति ॥४३.४५॥
 सा देवता अत्तमना पे (६) यस्स वम्मस्सिद फल ॥४६॥
 सस्सुञ्चाह सस्सुरे चे चण्डिके कोधरे च फहसे च ॥५५॥
 अनुस्सुम्पिका उपट्ठासि अप्पमत्ता सकेन सीलेन ॥५६॥
 तस्सा मे पस्स विमान अच्छरा कामवण्णिनी हमस्मि ।
 अच्छरासहस्सस्साह पवरा पस्स पुञ्ञान विपाक् ॥४८॥
 वण्णो च मे सच्चदिसा पभासतीति ॥४९, ५०॥

(५) अभिक्वत्तेन वण्णन पे (१।३.५)

वण्णो च त सच्चदिसा पभासतीति ॥४३-४५॥
 सा देवता अत्तमना प (६) यस्स वम्मस्सिद फलं ॥४६॥
 परक्कम्मवारि आसि अत्येनातन्दिता दासी ।
 अक्कोधना अनतिमानि सविभागिनी सकस्य भातस्स ॥६१॥
 तस्सा मे पस्स विमान अच्छरा कामवण्णिनी हमस्मि ।
 अच्छरासहस्सस्साह पवरा पस्स पुञ्ञान विपाक् ॥४८॥
 वण्णो च मे सच्चदिसा पभासतीति ॥४९, ५०॥

(६) अभिवक्त्रेण वण्णन पे (१,३५)

वण्णा च ते सम्मन्निमा पमामनानि ॥४३४५॥

सा देवता अत्तमा पे (६) यस्मिन् सम्मन्निमं पत्तं ॥४६॥

मीरोन्नमहमदानीम् भिक्खुनो पिण्डाय चरन्तस्स ।

तमु पञ्च वीगति विमान मया सीर-दायिवा विमानं तथा विन्पारेतम्बं ।

(७) अभिवक्त्रेण वण्णन पे वण्णो च ते सम्मन्निमा पमामनीति ।

सा देवता अत्तमा पे यस्मिन् सम्मन्निमं पत्तं ॥१४॥

तस्सा भे पस्स विमानं अब्भरा वामवण्णिना हम्मस्मि ।

(१) पाणिनं

(२) उच्छ्रमण्डिकं

(३) तिम्वरुत्तकं

(४) वक्त्रारिकं

(५) एलालुक्

(६) वल्लीफलं

(७) पारुत्तकं

(८) हृत्पत्तपकं

(९) साक्कमट्ठि

(१०) पुक्कमट्ठि

(११) मूलकं

(१२) निम्बमुट्ठि अहं अदासि भिक्खुनो पिण्डाय चरन्तस्म पे ॥७५॥

(१३) अम्बकज्जिव

(१४) दोणिनिम्मुज्जन

(१५) कायवध

(१६) असवट्ठक

(१७) अयोगपट्ठ

(१८) विभूपनं

(१९) साल्लवण्ठ

(२०) मोरहृत्थं

(२१) छत्त

(२२) उपाहन

(२३) पूव

(२४) मोडकं

(२५) रात्रालि

तस्मा म पम्स विमान मच्छरा कामवणिनी हमस्मि
 अच्छरासहस्सस पवरा पम्स पुञ्ञान विपाक ॥१८८॥
 तेन मे तादिसो वण्णो प (१६७)
 वण्णो च मे सम्मदिसा पभासनीति ॥१८९, १९०॥
 स्वागत वन मे अञ्ज सुप्पभान मुहट्ठित ।
 य अहस देवतमा अच्छरा कामवणिनियो ॥१९१॥
 नासह घम्मं सुत्वान वाहामि कुसल बहं ।
 दानेन समचरियाय संयमेन दमेन च ।
 साह तत्थ गमिस्सामि यत्थ गन्त्वा न सोचरेति ॥१९२॥

गुत्तिलविमानं पञ्चम ॥५॥

३४—ददल्लविमान (३१६)

ददल्लमानो वण्णेन यससा च यसस्सिनी ।
 सब्बे देवे तावत्तिसे वण्णेन अतिराचसि ॥१॥
 दस्सन नाभिजानामि इद पठमदस्सन ।
 कस्मा वाया नु आगम्म नामेन भाससे ममन्ति ॥२॥
 अह भद्दे सुभद्दासि पुब्बे मानुसवे भवे ।
 सहभरिया च ते आसि भगिनी च कनिट्ठिका ॥३॥
 साहं कायस्स भेदाय विप्पमुत्ता ततो चुता ।
 निम्मानरति देवानं उपपन्ना सहव्यतन्ति ॥४॥
 पहूनक्तकल्याणा ते देवेयन्ति पाणिनी ।
 येसं त्व कित्तयिस्ससि सुभद्दे जातिमत्तनो ॥५॥
 कय त्व केन वण्णन केन वा अनुसासिता ।
 केदिसेनेव दानन सुब्बतेन यसस्सिनी ॥६॥
 यस एतादिस पत्ता विसेस विपुलमज्जगा ।
 देवते पुच्छिता चिक्ख किस्स कम्मस्सिदं फल ॥७॥
 अट्ठेव पिण्डपातानि य दान अदद पुरे ।
 दक्खिणेय्यस्स सघस्स पसन्ना सकेहि पाणिहि ॥८॥

(६) अभिवन्ता यन्त्रो वे (१३१)

यन्त्रो वे म सवन्ति पद्मागतीनि ॥४३॥ ४ ॥

सा देवा अतमा प (६) यन्त्र वन्ति पद्म ॥४६॥

श्रीरोत्तमहमाम् भित्तुना विन्ताय चरन्तसः ।

तमु पञ्च श्रीरति विमान मदा श्रीरन्ति विमानं तदा विन्ताय चरन्तः ।

(७) अभिवन्ता यन्त्रो वे यन्त्रो वे त सवन्ति पद्मागतीनि ।

सा देवा अतमा प यन्त्र वन्ति पद्म ॥४४॥

यन्त्रो वे यन्त्र विमानं अन्ता यामगतीनी हन्ति ।

(१) पाणि

(२) उन्तुतिदि

(३) तिम्वन्तः

(४) यन्त्रादि

(५) एन्तुति

(६) यन्त्रादि

(७) पाणि

(८) हन्ति

(९) यन्त्रादि

(१०) पुष्पवन्ति

(११) मूल

(१२) निम्बवन्ति अहं अन्ति भित्तुना विन्ताय चरन्तसः ।

(१३) अम्बवन्ति

(१४) योगिनिम्बवन्ति

(१५) यामवन्ति

(१६) अन्तवन्ति

(१७) अयोगवन्ति

(१८) विभूषा

(१९) तालवन्ति

(२०) मोरवन्ति

(२१) छत

(२२) उपाहन

(२३) पूव

मजमानान मनुस्सानं पुञ्जपेखान पाणिनं ।
 नरोन ओपधिव पुञ्ज सधे दिन्न महप्पल ॥२४॥
 एसो हि सधा विपुलो महग्गतो एसप्पमेय्यो उन्धीव सागरो ।
 एतहि सेट्ठानरविरियसात्रवा पभवरा धम्म वधमूदीरयन्ति ॥२५॥
 तेम सुदिन्न मुत्त सुयिट्ठ य सधमुद्दिस्म ददन्ति दान ।
 सा दक्खिणा सधगता पत्तिट्ठिका महप्पला लाक्खिदूहि वणिग्गता ॥२६॥
 एतादिस पुञ्जमनुस्सरन्ता ये वन्थता विचरन्ति लावे ।
 विनेय्य मच्छेरमलं समूल अनिन्दिता सगमुपन्ति ठानन्ति ॥२७॥

बहुलविमान छटठ ॥६॥

३५—सेसवतीविमान (३।७)

पलिवरजतहेमजालच्छन्न विविधविचित्रफलमद्गं सुरम्म ।
 व्यम्ह सुनिम्मित तोरणूपपन्न राजकूपविण्ण इद सुभ विमान ॥१॥
 भाति च दस दिसा नभव सुरिया सरं तमपनुदो सहस्सरसी ।
 तथा तपति मिद तव विमान जलमिव धूमसिखो नितनभग्गे ॥२॥
 मुसतिव नयन सतेरिताव आकासे ठपितमिद मनुञ्ज ।
 वीणामुरजसम्मताळधुट्ठ इद इन्दपुरं यथा तव मिदं ॥३॥
 पदमुकुमुद उप्पलवुवलय योधिका भण्डिका नोजका च सन्ति ।
 सालकुमुमितपुप्फिता असोका विविध दुमग्गसुग्गधमेवितमिद ॥४॥
 सलळबुजसुजवसयुत्ता कुसुकसुफुल्लितलता व लम्बिनीहि ।
 मणिजालसदिसयसस्सिनी रम्मा पोवखरणी उपत्थिता ते ॥५॥
 उदवरहा च येत्थिपुप्फजाता पलजा यव सन्ति रक्खजाता ।
 मनुस्सका अमानुस्सका च दिव्वा सग्गे तुय्ह निवेसनम्हि जाता ॥६॥
 विस्स समम्मस्स अय विपावो केनासि वम्मपलेनिधूपपन्ना ।
 यथा ते अधिगतमिद विमान तदनुपद अवचासि अळारपखुमति ॥७॥
 यथा च मे अधिगतमिद विमान कोञ्चमयूरचकोरसघचरित ।
 णियपिलवह सराजसिण्ण दिजवारण्डवकोविलाभिनादितं ॥८॥
 नानसन्तानवपुप्फल्लविविधा पाटलिजम्बुअसोक रत्नवन्त ।
 यथा च मे अधिगतमिद विमानं तन्ते पवेदिस्सामि सुणोहि भन्ते ॥९॥

मगधर धुन्विने मादर-ममरो माम भवि म-३ ।
 तस्य अतापि पुर मुनिना मगधरी वि तस्य जातिगु मर्म ॥१०॥
 माद अताप तस्य वस्यदुमां ममपुगुनिन म-३ ।
 अतापि निम्बुनं अ-मम्यं
 मुनिमना मुगुमहि अम्भातिरि ॥११॥
 परमगतिगन्ध वृत्रमिता अन्तिमपेटपरं इति उल्लं ।
 पताय मागुगं ममुगुगं मनिगागता इय मावगाति टानन्ति ॥१२॥
 रोगवतोविमानं सतमं ॥३॥

३९—महिषाविमान (३।८)

पीनयत्ने पीनयत्ने पीनाल्लक्षारभूति ।
 पीनस्तगहि वगूहि अतिस्था व सोभति ॥१॥
 ववम्बुवापुरपरे वञ्चना वल्लभूति ।
 हेमजालसञ्छन्ने नानारतनमालिनी ॥२॥
 सोवणमया लोहिङ्गमया व मुतामया वल्लरिया मया व ।
 मसारगल्पा सहलोहितवा पारेवाखीनी मणीहि चित्ता ॥३॥
 कोचि कोचि एतप मपूरमुत्तरो हंसस रञ्जो वरवीवमुत्तरा ।
 तेसं सरा मुय्यति वगुल्लो पञ्चद्विवं तुरियमिव प्यवादिनं ॥४॥
 रयो व ते सुभा वग नानारतनचित्तिनी ।
 नानावण्णाहि धातुहि सुविभत्तो व सोभति ॥५॥
 तस्मिं रये वञ्चनविम्बवण्णे या त्व ठिता भासति म पन्त ।
 देवत पुच्छिता चित्तस विम्ब वम्ममिसद फलन्ति ॥६॥
 सोवन्न जालं मणिसोणचित्त मुत्ता चित्तं हम जालेन छन्नं ।
 परिनिम्बुने गोतमे अणमय्य पसन्नचित्ता अहमाभिरोपयि ॥७॥
 ताह वम्म वरिवान कुसल बुद्धवणित ।
 अपेतसोवा सुमिना सम्पमोत्तम नामवाति ॥८॥
 मल्लिवाविमान अटठम ॥८॥

३७—विशालविस्वविमानं (३।६)

वा नाम त्वं विशालविस्व रम्भे चित्तलता धने ।
 समन्ता अनुपरियामि नारीगणपुरस्कृता ॥१॥
 यदा देवा तावन्निष्कमा पविसन्ति इमं यनं ।
 सयोगा सरया सव्ये चित्रा होन्ति इधागता ॥२॥
 तुष्टञ्च इध पत्ताय उम्यान् विचरन्तिया ।
 वायेन दिस्सति चित्तं धनं रूपं तवेदिस ।
 देवते पुच्छिन्ना विक्कं किस्सं वम्मस्सिदं पत्तं ॥३॥
 येन वम्मेन देविन्द रूपं मय्हं गतीं च मे ।
 इद्धीं च आनुभावो च तं सुत्ताहिं पुरिन्ददं ॥४॥
 अहं राजगहे रम्भे सुत्तं दा नामुपासिका ।
 सद्धा सीलेन सम्पन्ना सविभागरता सत्ता ॥५॥
 अच्छादनञ्च भत्तञ्च सत्तासत्तं पदीपियं ।
 अदासि उज्जुभूतेसु विप्पसत्तेन धेतत्ता ॥६॥
 चातुद्दसि पञ्चदसि या च पक्खस्स अट्टमी ।
 पाटिहारियपक्खञ्च अट्टङ्गसुसमागतं ।
 उपासथ उपवासं सदा सीलेसु सवुत्ता ॥७॥
 पाणातिपाता विरता मुत्तावादा च सञ्जता ।
 धेय्या च अतिचारा च मज्जपाना च आरक्का ॥८॥
 पञ्चसिक्खापदे रता अरियसञ्चानं बोविदा ।
 उपासिका चक्खुमतो गोतमस्सं यस्सिन्नो ॥९॥
 तरसा मे आनिकुल आसि सत्ता मालाभिहारिणि
 ताहं भगवतो धूपे सत्तमेवाभिरोपयिं ॥१०॥
 उपोसथे वहं गत्वा मालागणविलेपनं ।
 धूपस्मि अभिरोपेसि पत्तन्ना सत्तेहि पाणिहि ॥११॥
 तेन वम्मेन देविन्द रूपं मय्हं गतीं च मे ।
 इद्धीं च आनुभावो च यञ्च मालाभिरोपयिं ॥१२॥
 यञ्च सीलवती आसि न तं ताव विपच्वति ।
 आसा च पत्तं मे देविन्द सवदगामिनीं सिमन्ति ॥१३॥

विशालविस्वविमानं नवमं ॥९॥

३८—पारिच्छत्तकविमान (३।१०)

पारिच्छत्तकं काञ्चिच्छारे रमणाये मनोरम ।
 त्रिध्वमाल गन्धमाना गायन्ती सम्पमाग्मि ॥१॥
 तस्मा ते नचमानाय अङ्गमङ्गहि सन्धगो ।
 दिव्या सदा निच्छरन्ति सवनीया मनोरमा ॥२॥
 तस्मा त नचमानाय अङ्गमङ्गहि सन्धगा ।
 त्रिधा गन्धा पवायन्ति सुविगन्धा मनोरमा ॥३॥
 विवत्तमाना घायेन या वेणिषु पिलघना ।
 तेम मुष्यन्ति निग्धोसो तुरिय पञ्चद्विगवे यथा ॥४॥
 बटसखा बानधुना बातेन सम्पवम्भिता ।
 तेसं मुष्यन्ति निग्धोसो तुरिये पञ्चद्विगवे यथा ॥५॥
 गाविने तिरस्मि माला सुविगन्धा मनोरमा ।
 बाति गन्धो त्रिधा सञ्चा म्बलो मञ्जुस्तको यथा ॥६॥
 घायने त सुविगन्ध रूप पस्ममि अभानुग ।
 देवते पुच्छिता चित्तस्व किस्व कम्मस्सिद पल ॥७॥
 पमस्सर अञ्चिमन्त वण्णगन्धेन सयुत ।
 असानपुष्पमालाह बुद्धस्स उपनामयि ॥८॥
 ताह कम्म वरित्वान बुत्तल बुद्धवर्णणतं ।
 अपेतसोका सुखिता सम्पमोन्मनामया ॥९॥

पारिच्छत्तकविमान दसम ॥१०॥

उद्दानं—

उद्दानं उद्दुपपत्तकं बन्ता च गुणित्वेन च ।

दत्तं तेसवनी मली त्रिधा त्रिध्व पारिच्छत्तको दग्धो तेन पञ्चद्वितीति

पारिच्छत्तकगो ततियो ॥३॥

४—मञ्जेद्ववगो

३६—मञ्जेद्वठकविमान (४।१)

मञ्जेद्वे विमानम्मि सावण्णवालुक्कसयत्ते ।
 पञ्चद्विगक्केन तुरियेन रमसि गुप्पवान्ति ॥१॥
 तम्हा विमाना आण्ह निम्मिता रतनामया ।
 ओगाहसि साल्वन पुप्फि सञ्चवालिवं ॥२॥
 यस्स यस्सेव सालस्स मूले तिद्वसि देवते ।
 सो सो मुञ्चति पुप्फानि ओनमित्वा दुमुत्तमो ॥३॥
 वातेरित साल्वनं आधुन दिजसेवित ।
 वाति गघो त्तिा सञ्चा हवत्तो मञ्जुस्सरो यया ॥४॥
 घायसेत सुचिगघं रूपं पस्ससि अमानुम ।
 देवते पुण्डिता चिक्ख विस्म वम्मस्सि फल ॥५॥
 अह मनुस्सेमु मनुस्सभूता दासि अप्परकुले अह ।
 बुद्ध निसिन्न दिस्वान साल्पुप्फहि ओक्किरि ॥६॥
 यदज्जमव च सुवत साल पुप्फमय अह ।
 बुद्धस्स उपनामेसि पसन्ता सवेहि पाणिहि ॥७॥
 ताह कम्म करित्वान कुसलं बुद्धवणिता ।
 अपेतसोका सुखिता सम्ममोत्तामनामयानि ॥८॥
 मञ्जद्वठकविमानं षष्ठम ॥१॥

४०—पमन्सरविमान (४।२)

पमन्सरवरवण्णनिभे सुरत्तवत्थनिवासने ।
 महिद्विजे चदरचरिगत्ते का त्व सुभे देवते वन्दसे मम ॥१॥
 पल्लद्वयो च ते महग्घो नाना रतनचित्तितो रुचिरो ।
 यत्थ त्वं निसिन्ना विरोचमि देवराजारिय नन्दने वने ॥२॥

किं त्वं गुरो मुच्यतामा चरि भदे दिग्ग वरमस्य विनाहं अनुभूयते ।
दशगोरसि दशने पुच्छिता विषय दिग्ग वरमसि पृच्छति ॥१॥

विद्यायाः चरनस्य मातं पाणिना च अरं भये ।

तस्य वरमसिहं विनाहं अनुभूयते देवतावस्य ॥४॥

होति च म अनुभासो आर्यं दृष्टिना च मे भये ।

महं धर्मं तास्योति मुनेति धर्मराजे ॥ ॥

न तं मदाति मह्ये सस्य म अनुभूयते ।

बोधि धर्मसु तं समानेय मुनेति धर्मराजे ॥१॥

यसं अति मदा दृष्टे धर्मे च मये रणो च ॥३॥

तं मम विदितवति आवेतायमाता मित्या ।

पतायेन यत्नेन उत्तरितरा अञ्जो महिषितरा मया दशति ॥८॥

धर्मराजविधानं दृष्टिं ॥२॥

४१—नागविमान (४१३)

अलङ्कृता मनिवन्तवच्छातिनं सुवर्णव्यापितं महन् ।

अभिरुद्ग गजवरं सुवर्णितं इषागमा वेदायममयमन्त्रिके ॥१॥

नागरस्य दन्तसु पुष्पे मुनिमिता अञ्जोका पदुमिनियो मुकुटा ।

पदुमेसु चतुरिपगणा पञ्चर दमा च नक्षन्ति मनोहरायो ॥२॥

देविद्विपत्तासि महानुभावे मनुसामूना विमवाणि पुञ्जः ।

वन्तासि एव जलितानुभावा यणा च ये सञ्चरिन्ता पद्मान्ता ॥३॥

वाराणसि उपसङ्गमिता बुद्धस्माहं वत्पद्मगतासि ।

पादानि वन्दित्य छमा निसाति विगाव त अञ्जलि अकामि ॥४॥

बुद्धो च मे वञ्चनसन्निभस्यो अनेसयि समुत्थदुव्यनिवृत्तः ।

असत्त दुव्यनिराधसञ्चं मगं अनेययि यतो विज्ञानिस्तं ॥५॥

अप्यायुक्ती कालवता ततो चुता उपपन्ना निदमान यसरिसनी ।

सववस्माहं अञ्जतरा पञ्चापनि दशुतरा नाम त्मासु विस्मृताति ॥६॥

नागविमानं ततिपं ॥३॥

४२—अलोणविमान (४१४)

अभिव्वन्तेन वण्णन या त्व तिट्ठसि देवते ।
 ओभासेन्ति दिसा सब्बा ओसधी विय तारका ॥१॥
 केन ते तादिसो वण्णो पे वण्णो च ते सब्बदिसा पभासतीति ॥२,३॥
 सा देवता अत्तमना पे यस्स कम्मस्सिद फल ॥४॥
 अहञ्च वाराणसिय बुद्धस्सादिच्चवधुनो ।
 अदासि सुक्खकुम्माम पसन्ना सवेहि पाणिहि ॥५॥
 सुक्खाय अलोणिकाय च यस्स फल कुम्मासपिण्डया ।
 अलोम सुखित दिस्वा के पुञ्ञा न करिस्सति ॥६॥
 तेन मे तादिसो वण्णो पे वण्णो च मे सब्बदिसा पभासतीति ॥७,८॥
 अलोणविमान चतुत्थ ॥४॥

४३—कञ्जिकदायिकाविमान (४१५)

अभिव्वन्तेन वण्णन पे जोसधी विय तारका ॥१॥
 केन ते तादिसो वण्णो पे वण्णो च मे सब्बदिसा पभासतीति ॥२,३॥
 सा देवता अत्तमना पे यस्स कम्मस्सिद फल ॥४॥
 अह अघक्किन्दिस्मि बुद्धस्सादिच्चवधुनो ।
 अदासि कोलसम्पाक कञ्जिकं तेलघूपित ॥५॥
 पिप्पल्या लसुणेन च मिस्स लामज्जवेन च ।
 अदासि उजुभुत्तिस्मि विप्पसन्नन चेतसा ॥६॥
 या महेत्तिस्स कारेय्य चक्कवत्तिस्स राजिनो ।
 नारी सब्बद्दगक्कल्याणी भत्तु चानोमदस्सिका ।
 एतास्स कञ्जिकदानस्स कल नाग्यन्ति सोळ्ळसि ॥७॥
 सत्त निक्खा सत्त अस्सा सत्त अस्सतरीरथा ।
 सत्त कञ्ञासहस्सानि आमुत्तमणिकुण्डला ।
 एतस्स कञ्जिकदानस्स कल नाग्यन्ति सोळ्ळसि ॥८॥
 सत्त हेमवता नागा ईसा दन्ता उरुद्धवा ।
 सुवण्णवज्झा मातद्दगा हेमवप्पनिवाससा ।
 एतस्सा कञ्जिकदानस्स कल नाग्यन्ति सोळ्ळसि ॥९॥

चतुर्गमि च दीपान इस्तर योध कारथ ।

एतस्स कज्जिकदानस्स कल नाग्यन्ति सोळसिन्ति ॥१०॥

कज्जिकदायिकाविमान पञ्चम ॥५॥

४४—विहारविमान (४६)

अभिवन्तेन वण्णन प ओसधी विय तारवा ॥१॥

तस्सा ते नच्चमानाय अङ्गमङ्गहि सम्बसो ।

दिब्बा सद्धा निच्छरन्ति सवनीया मनोरमा ॥२॥

तस्म ते नच्चमानाय अङ्गमङ्गहि सम्बसो ।

दिब्बा गग्घा पवायन्ति मुच्चिगग्घा मनोरमा ॥३॥

विवत्तमाना कायेन या वणिमु पिल्लघा ।

तेस मुय्यति निग्घोसो तुरिये पञ्चङ्गिके यथा ॥४॥

यत्तद्धरावा वानघुता वातेन सम्पक्खिता ।

तेस मुय्यति निग्घोसो तुरिये पञ्चङ्गिके यथा ॥५॥

यापिते सिरसि माला मुच्चिगग्घा मनोरमा ।

वाति गग्घो ण्णिता सद्धा रक्खो मञ्जूसक्को यथा ॥६॥

घायसत्त मुच्चिगग्घ रूप पस्ससि अमानुस ।

देवने पुच्छिता चिक्ख विस्स कम्मस्सिद पठ ॥७॥

भावत्थिय मय्ह सखी भदन्त सधस्स वारेमि महाविहार ।

तत्थ पगन्ना अहमानुमोणि ण्णिता अगारञ्च पियञ्च मन ॥८॥

तायेव म सुद्धनुमोदनाय लद्ध विमानभुक्खस्सनय्य ।

समन्ततो सोळसयोजनानि वेहासय गच्छति इद्धिया मम ॥९॥

कूटागारा निवेसा मे विभन्ता भागसो मिता ।

दह्लत्तमान आमन्ति समन्ता सतयाज्ज ॥१०॥

पोक्खरञ्ज्जा ष भ एत्थ पुण्डुलो मनिसविता ।

अच्छेत्तवा विप्पसन्ना सोणवालुकसयना ॥११॥

नानापटुमसञ्ज्जन्ना पूण्डरीक गमोदना ।

गुरभी सम्पवायन्ति मनुञ्जमात्तुरिता ॥१२॥

जम्बुया पनमा ताला नात्तरा वनानि च ।

अतो निवेसने जाना ताना रक्खवा अरोपिमा ॥१३॥

नानानुरियसपुत्रं अछरागणघोसितं ।

यो पि म सुपिन पस्से सो पि बित्तो सिया नरो ॥१४॥

एतास्मि अम्भुत दस्मनेय्य विमानं मच्चसो पमं ।

मम कम्मेहि निव्वत्त अल पुञ्ञाणि वातव ॥१५॥

तायेव ते सुद्धनुभोत्ताय लद्धं विमानम्भुतदस्सनेय्यं ।

या चेव सा दानमत्तासि नारि तस्सा गतिं ब्रूहि कुहि उप्पन्ना सानि ॥१६॥

या सा अहु मग्ग सखी भदन्ते सधस्स वारेसि महाविहार ।

विञ्ञातधम्मा सा अदासि दानं उप्पन्ना निम्मानरतीगु देवे ॥१७॥

पाजापती तस्म सुनिम्मितस्स अचिन्तिया वम्मविपाव तस्सा ।

यमेतं पुच्छसि कुट्टिमुप्पन्ना सा भन्ते विपाकासि अनञ्ञया अह ॥१८॥

तेन हि अञ्ञो पि ममाप्पेय सधस्स दानानि ददाय वित्ता ।

धम्मञ्च सुताय पसन्नमानसा सुदुल्लभो लब्धो मनुस्सलाभो ॥१९॥

य मग्ग मग्गाधिपती अदेसयि भ्रमस्सरा वञ्चनसन्निभत्तचो ।

सधस्स दानानि ददाय वित्ता महप्फला यत्थ भवन्ति दक्खिणा ॥२०॥

ये पुग्गला अट्टमन पसत्था चत्तारि ये तानि युगानि होन्ति ।

ते दक्खिणेय्या सुगतस्स सावका एतेसु दिग्गानि महप्फलानि ॥२१॥

चत्तारो च पतिपन्ना चत्तागे च पत्ते ठिता ।

एस सधो उजुभूतो पञ्ञासीलसमाहितो ॥२२॥

यजमानान मनुस्सान पुञ्ञपेक्खान पाणिनं ।

करोत ओपधिक पुञ्ञ संघे निम्न महप्फल ॥२३॥

एसो हि सधो विपुलो महग्गतो एसप्पमय्यो उदधीव सागरो ।

एतेहि सेट्ठा नरवीरसावका पमद्गवरा धम्ममुदीरयन्ति ॥२४॥

तेस सुदिग्ग सुहुतं सुविट्ठं ये सधमुद्दिस्स ददन्ति दान ।

सा दक्खिणा सधगता पतिट्ठिता महप्फला लोकविदूहि वणिग्गा ॥२५॥

एतादिस पुञ्ञमनुस्सरन्ता ये वेद जाता विचरन्ति लोके ।

विनेय्य मच्चरमल समूल अनिन्दिता सग्गमुपेन्ति ठानन्ति ॥२६॥

विहारविमान छट्ठ ॥६॥

४४—चतुरित्यविमान (४।७)

अभिवक्तेन वण्णो प (X१-३)

वण्णो च ते मच्चदिसा पभासतीति ॥१-३॥

सा देवता अत्तमना प (X४) यस्स वम्मस्सिदं फल ॥६॥

इदीउरान हृत्यर अहमदासि भिक्खुनो पिण्डाय चरन्तस्स ।

एसिक्खानं उण्णत्तस्मि नगरे वरे वण्णवत्ते रम्म ॥५॥

तेन मे तान्तिस्सो वण्णो प (X७,८)

वण्णो च मे सच्च दिसा पभासतीति ॥६,७॥

अभिवक्त्तेन वण्णो पे वण्णो च ते सच्चदिसा पभासतीति ।

सा देवता अत्तमना पे यस्स वम्मस्सिदं फल ॥८ ११॥

नीलुण्णत्तत्थक अहमदासि भिक्खुना पिण्डाय चरन्तस्स ।

एसिक्खानं उण्णत्तस्मि नगरं वरे वण्णवत्ते रम्म ॥१२॥

तेन मे तान्तिस्सो वण्णो पे

वण्णो च मे सच्च दिसा पभासतीति ॥१३ १४॥

अभिवक्तेन पे सा देवता अत्तमना पे

यस्स वम्मस्सिदं फल ॥१५ १८॥

ओणत्तमूक्क हरीतपत्त उण्णत्तं सरे जातमहमदासि ।

भिक्खुना पिण्डाय चरन्तस्म एसिक्खानं उण्णत्तस्मि नगरे

वरे वण्णवत्ते रम्म ॥१९॥

तेन मे तान्तिस्सो वण्णा पे वण्णो च मे सच्चदिसा पभासतीति ॥२० २१॥

अभिवक्त्तेन वण्णेन प वण्णो च मे सच्चदिसा पभासतीति ।

सा देवता अत्तमना प यस्स वम्मस्सिदं ॥

अह सुमना मनुस्स सुमनमनुत्तानि

भिक्खुनो पिण्डाय चरन्तस्स एसिक्खानं -

वरे वण्णवत्ते रम्म ॥२६॥

तेन मे तान्तिस्सो

वण्णो च मे

४६—अम्बविमान (४१८)

दिव्यन्ते अम्बवनं रम्मं पासादेत्य महल्लवो ।
 नानातुरियसघट्टो अच्छरागणघोसितो ॥१॥
 पदीपो चेत्य जलति निच्च सोरणयो महा ।
 दुस्सपत्तोहि रुखेहि समन्ता परिवारितो ॥२॥
 केन ते अम्बवनं रम्मं पासादेत्य महल्लका ।
 येन त तादिसो वण्णो पे वण्णो च त सब्बत्तिंसा पभामतीति ॥३,४॥
 सा देवता अत्तमना प यस्स कम्मस्सिद फल ॥५॥
 अहं मनुस्ससु मनुस्सभूता पुंरमाय जानिया मनुस्सलाव ।
 बिहार सघस्स कारेस्सि अम्बेहि परिवारितं ॥६॥
 परिपोसिते बिहारे कारेन्ते निट्ठिते महे महे ।
 अम्बे अच्छादयित्वाण वत्ता दुस्समये फले ॥७॥
 पदीपं तत्थ जालेत्वा भोजयित्वा गणुत्तमं ।
 निम्मादेस्सि त सघस्स पसन्ना सकेहि पाणिहि ॥८॥
 तेन मे अम्बवनं रम्मं पासादेत्य महल्लवो ।
 नानातुरियसघट्टो अच्छरागणघोसितो ॥९॥
 पदीपो चेत्य जलति निच्च सोरणयो महा ।
 दुस्सपत्तोहि रुखेहि समन्ता परिवारितो ॥१०॥
 तेन मे तादिसो वण्णो पे
 वण्णो च म सब्बत्तिंसा पभामतीति ॥११ १२॥
 अम्बविमानमट्ठम ॥८॥

४७—पीतविमान (४१९)

पीतावत्थे पीतायजे पीतालङ्घवार भूतिने ।
 पीतचन्दनलित्ताङ्गो पीतुप्पलमधारिणी ॥१॥
 पीता पासात्तसयने पीतासने पीत भोजने ।
 पीताल्लसे पीता रथे पत्तस्ये पीत वीजने ॥२॥
 किं कम्मनमवरी भदे पुब्बे मानुसके भवे ।
 देवते पुच्छिता चित्तव विस्स कम्मस्सिद फल ॥३॥

बोधातिष्ठि ताम लप्सि मन्त्रे त्रितया अनभिज्ञिता ।

तस्मा चत्तारि पुण्यानि धूप अग्निर्ह्रि अहं ॥४॥

सद्य मरीच उद्दिष्ट विष्णुमन्त्रे भामा ।

तास मग्ने अवस्तिरस्ते तन्मन्त्रमासा सती ॥५॥

ततो मं अवधि गारी धूप अग्न्यन्मानमं ।

तन्मन्त्रं अभिमन्त्रेय्यं नीयो नृन्ता गिता ॥६॥

ता मन्त्रे देवि मधवा नैव मुञ्चत ।

पद्माय मानुस दत्त तव महत्तन्माताति ॥७॥

इदं गुवा निष्पाधिपति मधवा नैव मुञ्चत ।

तावनिर्द्धमे पद्मादन्तो मानलिमाय श्रुति ॥८॥

पद्म माति अच्युतं तितं कम्मफलं इदं ।

अप्यवप्ति वन देय्यं पुञ्चो हानि महत्तन् ॥९॥

नतिम चित्ते पद्ममहि अप्यवा नाम दक्षिणा ।

तथागते वा सम्बुद्धे अयवा तस्म सावरे ॥१०॥

एहि मातलि अग्ने पि भिष्या भिष्यो महत्तन् ।

तथागतस्म धातुयो भुलो पुञ्चानमुच्चयो ॥११॥

तिष्ठन्ते निवृत्त पाणि सम चित्त सम पल ।

चेतो पणिधिह्रुदि सत्ता गच्छन्ति सुगति ॥१२॥

वदन् वन अत्याय उपपज्जन्ति तथागता ।

यत्थ कारं वरित्वान साग गच्छन्ति दायकानि ॥१३॥

पीतविषानं नयन् ॥१४॥

४८—उच्छुविमान दसम (४११०)

ओभासयित्वा पठं वि सदेवक अनिरोवसि चन्मिसुरिया विम ।

सिरिया च वण्णन यसेन तेजसा ब्रह्मा व देवे त्तिमे सहिन्दवे ॥१॥

पुच्छामि त उपलमालधारिते आवेळिते कच्चनसन्निभत्तवे ।

अलङ्कते उत्तमवत्थधारित का त्व सुभे देवते वत्तसे मम ॥२॥

दान सुविण्ण अथ सालसञ्जामो केनूपपन्ना सुगतिं यमस्मिन्ती ।

देवते पुच्छिता चित्तव विस्स कम्मस्सिद फल ॥३॥

इदन्ते भन्ते इष मेव गाम पिण्डाय अम्हाव घर उपागमी ।
 ततो ते उच्छुस्स अदासि खण्डिक पसन्नचित्ता अतुलाय पीतिया ॥४॥
 सस्सु च पच्छा अनुयुञ्चते मम वहणु उच्छु वधु ते अवाकरि ।
 न छट्ठित न पन खादित मया सन्तस्स भिक्खुस्स सय अदासह ॥५॥
 तुय्हञ्चिद इस्सरियमयो मम इतिस्स सस्सु परिभासते मम ।
 लेड्डु गहेत्वा पहर अदासिन ततो चुत्ता कालवत्तम्हि देवता ॥६॥
 तदेव कम्म कुसल वत्त मया सुखञ्च कम्म अनुभोमि अत्तना ।
 देवेहि सद्धि परिचारि यामह मोदामह कामगुणहि पञ्चहि ॥७॥
 तदेव कम्म कुसल वत्त मया सुखञ्च कम्म अनुभोमि अत्तना ।
 देविन्द गुत्ता तिदसेहि रक्खिता समप्पिता कामगुणहि पञ्चहि ॥८॥
 एतादिस पुञ्ञफल अनप्पक महाविपाका मम उच्छुदक्खिणा ।
 देवेहि सद्धि परिचारि यामह मोदामह कामगुणहि पञ्चहि ॥९॥
 एतादिस पुञ्ञफल अनप्पक महानुत्तिका मम उच्छुदक्खिणा ।
 देविन्दगुत्ता तिदसेहि रक्खिता सहस्सनत्तो रिक्ख न दने वने ॥१०॥
 तुवञ्च भन्ते अनुकम्पक विदु उपेच्च वन्दि कुसलञ्च पुच्छिम ।
 ततो ते उच्छुस्स अदासि खण्डिक पसन्नचित्ता अतुलाय पीतियाति ॥११॥
 उच्छुविमान दसम ॥१०॥

४६—वन्दनविमान (४।११)

अभिक्कन्तेन वण्णेन या त्व तिट्ठसि देवते ।
 ओभासेन्ती दिसा सच्च्वा ओसघी विय तारका ॥१॥
 केन ते तादिसो वण्णो प वण्णो च ते सब्बदिसा पभासनीति ॥२॥
 सा देवता अत्तमना पे यस्स कम्मसिद फल ॥४॥
 अह मनुस्सेसु मनुस्सभूता दिस्वज्जा समणे सीलवन्ते ।
 पादानि वन्दित्वा मन पसादियं वित्ता चह अञ्जलिक्कमासि ॥५॥
 तेन मे तादिसो वण्णा पे वण्णो च मे सच्च्वासि पभामनीति ॥६॥
 वन्दनविमान एवादसम ॥११॥

५०—रञ्जुमालाविमान (४।१२)

अभिवन्तान वण्णन या त्व तिट्ठमि देवते ।
 हृत्ये पाणे च विगग्ह नच्चसि सुप्पवादिने ॥१॥
 तस्सा ते नन्दमानाय अद्दगमद्दगहि सब्बसो ।
 तिब्बा सद्दा निच्छरन्ति सवनिया मनोरमा ॥२॥
 तस्सा त नच्चमानाय अद्दगमद्दगहि सब्बसो ।
 तिब्बा गग्धा पवायन्ति सुचिगग्धा मनोरमा ॥३॥
 विवत्तमाना वायन या वेणीसु पिळ्ळघना ।
 तेस सुय्यति निग्घोसा तुरिये पञ्चद्विगके यथा ॥४॥
 यट्ठसत्ता वातधुता वातेन सम्पक्खिता ।
 तेस सुय्यति निग्घोसो तुरिये पञ्चद्विगके यथा ॥५॥
 सापित सिरसि माला सुचिगग्धा मनोरमा ।
 वाति गग्धो दिसा सत्ता खल्लो मञ्जुस्सको ॥६॥
 धायस त सुचिगग्ध रूप पस्ससि अमानुस ।
 देवते पुच्छिता चिकव विस्स कम्मस्मिन् फल ॥७॥
 दासी अह पुरे आसि गगायम्भाहणस्स ह ।
 अप्पपुञ्ज अलक्खिवा रञ्जुमाला तिम विट्ठ ॥८॥
 अक्कोमान वधानञ्च तज्जनया च उक्कता ।
 कुन गहत्वा निक्खम्म अगच्छि उदक्कारिया ॥९॥
 विपथ कुन निक्खपित्वा वनसण्डि उपागमि ।
 इधेवाह मरिस्सामि कीयत्यो पि जीवितेन मे ॥१०॥
 दळ्हपास करित्वान आलम्बित्वान पादपे ।
 तसो त्तिता विलोकेसि को नु खोव नमस्सितो ॥११॥
 तत्थद्दसामि सम्मुद्ध सब्बगेवहित मुणि ।
 नित्तिन खल्लमूलस्मि क्षायन्त अबुतोभय ॥१२॥
 तास्सा मे आहु सवेगो अभुतो गेमहद्दसनो ।
 को नु खो नमस्सितो मनुस्सो उग्गाहु देवता ॥१३॥
 पासात्तिक पसात्तियवना निब्बनमागत ।
 तिस्वा मनो मे पसीन्ति नाय यात्तिसिक्खित्तो ॥१४॥
 गुत्तिद्वियो क्षानरतो अवहिगतमानसो ।
 हिनो सब्बम्म लोकस्स बुद्धो अय भविस्सति ॥१५॥

भयभैरवो दुरासधो सिंहो य गुहनिस्सतो ।
 दुल्लभाय दस्तनाय पुष्प उदुम्बर मथा ॥१६॥
 सो म मुद्गहि वाचाहि अलापित्वा तथागतो ।
 रज्जुमालेतिम अवोच सरण गच्छ तथागत ॥१७॥
 ताह गिर सुणित्वान नळ अत्यवन्ति सुचि ।
 सण्ह मुदुञ्च वग्गुञ्च सब्बसोकापनूदन ॥१८॥
 बल्लचित्तञ्च म आत्वा पसन्न सुद्धभास ।
 हिनो सन्वत्स लोवत्स अनुसासि तथागतो ॥१९॥
 इदं दुक्खन्ति म अवोच अय दुक्खस्स सम्भवो ।
 अय दुक्खनिरोधो च अञ्जसो अमतोगधो ॥२०॥
 अनुवम्पवत्स कुसलस्म ओवादन्हि अहं छिता ।
 अञ्जगा अमत सन्ति निब्बान पदमञ्चुत ॥२१॥
 साह अवट्ठिता पेमदास्सने अविकम्पिनो ।
 मुलजाताय सद्धाय धीता बुद्धस्स ओरसा ॥२२॥
 साह रमामि कीळामि मोलामि अकुतोभया ।
 दिव्वमाल धारयामि पिबामि मधुमदुव ॥२३॥
 सट्ठि तुरियसहस्सानि पतिवोध करोन्ति मे ।
 आळम्बो गगरो भीमो साधुवादी च समयो ॥२४॥
 पोक्खरो च सुप्पस्सो च वीणा मोक्खा च नारियो ।
 नन्दा चेव सुनन्दा च सोणदित्रा सुविम्हिता ॥२५॥
 अलम्बुसा मिस्स वेसी च पुण्डरीकाति धारणी ।
 एनिपस्मा सुपस्सा च सुभद्दा मुदुवावदी ॥२६॥
 एताच्चञ्च च सय्यासे अच्छरान पवाधिया ।
 ता म काटेनुपागन्वा अभिभासन्ति देवता ॥२७॥
 हन्द नच्चाम गायाम हृद त रमयामसे ।
 नयिद अक्कतपुञ्जान क्त पुञ्जानमेविद ॥२८॥
 असोक नन्दन रम्म तिदसान महावन ।
 सुत्त अक्कतपुञ्जान इध नत्थि परत्थ च ॥२९॥
 सुखञ्च च क्तपुञ्जान इध चेव परत्थ च ।
 तेत्त सहब्बकामान वातब्ब कुसलं बहू ॥३०॥
 क्त पुञ्जाहि मोदन्ति सगग भोगस्स मङ्गिनो ।
 बहूत्त क्त अत्थाय उप्पज्जन्ति तथागता ॥३१॥

दक्षिणेष्व्या मनुस्मान पुञ्जकषेत्तानमाह्वरा ।
यथावार वरित्वान समो मोहन्ति दायवाजि ॥३२॥

रत्नमालाविमान द्वादसम ॥१२॥

उद्दान—

मस्तिज्जटा पद्मरत्ना श्रीगंगा वडिलवन्निषा ।

विहार चतुरिधयम्बा पीता उन्मुक्त कम्पन रत्नमाला च वग्गो तेन पवुत्तवर्णान् ॥

(मञ्जेष्ट) चतुर्थो वग्गो ॥४॥

५१—मण्डूकदेवपुत्तविमान (५।१)

को मे वदति पादानि इद्धिमा यससा जल ।
 अभिवकन्तेन वण्णन सव्वा ओभासये दिमाति ॥१॥
 मण्डूको अह पुरे आसिमुदके वारिगोचरो ।
 तव धम्म सुणन्तस्स अवधि वच्छपालको ॥२॥
 मुहुत्त चित्तपसादस्स इद्धि पस्स यसञ्च मे ।
 अनुभावञ्च मे पस्स वण्ण पस्स जुतिञ्च मे ॥३॥
 य च त दीघमद्धान धम्म अस्सोसु गोतम ।
 पत्ता ते अचलट्ठान यत्थ गन्वा न सोचरेति ॥४॥
 मण्डूकदेवपुत्तविमान पठम ॥१॥

५२—रेवतिविमान (५।२)

चिरप्पवासिम्पुरिस्स दूरता सोत्थिमागतं ।
 जातिमित्ता सुहज्जा च अभिनन्दन्ति आगतं ॥१॥
 तथेव वत्तपुञ्जाम्पि अस्मा लोका पर गत ।
 पुञ्जानि पटिग्गण्हन्ति पिय जाति य आगत ॥२॥
 उट्ठेहि रेवते सुपापधम्मे अपाप्त द्वारमदानसीले ।
 नस्साम त यत्थ धुनन्ति दुग्गता समप्पिता नेरयिका दुक्खनाति ॥३॥
 इच्चेव वत्वान यमस्स दूता त द्वे यक्खा लोहितक्खा ग्रहन्ता ।
 पच्चेक्खाहासु गहेत्वा रेवतिं पक्कामयिषु देवगणस्स सन्तिवे ॥४॥
 आदिक्खवण्णं रधिरं पभस्सर व्यम्ह शुभ वञ्चनजालच्छत्र ।
 वस्सेत आक्खिण्णजन विमान सुरिप्पस्स रसी रिच जोतमान ॥५॥
 नारीगणा चन्दनसारलिप्ता उभतो विमान उपसोभयन्ति ।
 तं दिस्सति सुरियसमानवण्णं वो भोदति सगप्पत्तो विमानेति ॥६॥

वाताग्निसं नमिषो नामाति जागते अन्धकारि मारुतो बन्धू ।
 गन्ता भ्रातृभ्यश्च विमानं मुनिरग्रे नमिषि जोगमान् ॥३॥
 मारिणा बन्धामागच्छता उभया विमानं उग्रोभयान् ।
 न म्मिनि मुनिगमनरत्नं सा मीनि सगपसो विमान् ॥४॥
 नदि मग्नाहं नरिषा अगारिणि मग्नुभ्य इत्यरा ।
 भक्तु विमानं मग्निगामिनाति न पश्यति मग्निगमनात् ॥५॥
 तगत् त निरता गुणागमम् पुच्छी तथा अत्र जीवताम् ।
 नदि मग्निरिया योगता पापधम्मे सगप्यमानं मग्निं सहृदय ॥६॥
 किं नु मृष्यन् मृष्यन् अमुषि परिनिर्गता ।
 दुग्गाय नि द्रुमं मिच्छते नि तन्मृगवायनि ॥७॥
 तस्य मग्निर्यो नाम मग्निरो सगप्योतिता ।
 यत्तु मग्निगमनाति मुनिगम्यनि रवन्ति ॥८॥
 विष्टु कायत् वाचात् मग्ना दुग्गाय वत् ।
 वत् मग्निगमनात् लब्धो मग्निरो सगप्योतिता ॥९॥
 समग्न वाचात् वापि अग्निः वापि मग्निश्च ।
 मग्नावादनं मग्निश्च त पापं पश्यत तया ॥१०॥
 तत्तु सगप्यता लब्धो मग्निरो सगप्योतिता ।
 तत्तु मग्निगमनाति मुनिगम्यनि रवन्ति ॥११॥
 हृद्यनि छिद्यन्ति नमोति पापं मग्निं नि छिद्यन्ति अथा नि तत्तु ।
 अथो नि वाचात्तुगमनामेव सगम्य मग्निं विपश्यन्ति ॥१२॥
 साधु लो मं पत्निष वाहामि कुसलं बद्धं ।
 दानेन समचरिष्याम्य संयमेन दमेन च ।
 यं कृत्वा सुखिना ह्योति न च पच्छानुमप्यरेति ॥१३॥
 पुरे तुवं पमज्जित्वा इदानीं परिदवति ।
 सयं वतानं वग्मानं विपातं अनुमोत्ससि ॥१४॥
 को दवलोकता मनुस्सग्रेहं गन्वानं पुद्गे मे एवं वक्ष्ये ।
 निनिवन्तं मग्निं ददाय दानं अग्निदानं सयनमप्यत्र पानं ॥१५॥
 नहि मच्छरियो रासको पापधम्मे सगप्यमानं लभति सहृदय ॥१६॥
 साह नूनं ह्यो गन्वा योनिं लब्धानमानुसि ।
 वदन्तु सीतसम्पदा वाहामि कुसलं बद्धं ।
 दानेन समचरिष्याम्य संयमेन दमेन च ॥१७॥
 आरामानि च रापिस्स दुग्गे मग्निमानि च ।
 पापञ्च उदपानञ्च विपश्यन्तं चतसा ॥१८॥

चातुर्दश पञ्चदश या च पञ्चदश अट्टमी ।
 पाट्टिहारियपञ्चदश अट्टमसुसमागत ॥२३॥
 उपोसथ उपवसिस्स सदा सीलेन सवुता ।
 न च दाने पमज्जिस्स साम दिट्ठमिदं मयाति ॥२४॥
 इच्चेव विप्पलपन्ति फन्दमान तता ततो ।
 खिपिमु निरये घोरे उट्ठपादमवसिरं ॥२५॥
 अह पुरे मच्छरिणी अहोसि परिभासिका समणब्राह्मणान ।
 वितथेन च सामिव वञ्चयित्वा पञ्चामह निरये घोररूपेति ॥२६॥
 रेवतिविमान इतिप ॥२॥

५३—छत्तमाणवकविमान (५३)

यो वदतं पवरो मनुजसु सक्कमुनी भगव । वतकिच्चो ।
 पारगतो बलविरियसमद्दगी त सुगत सरणत्यमुपेहि ॥१॥
 रागविरागमनेजमसोकं धम्मममसत्तमप्यटिकूल ।
 मधुरमिम पणुणं सुविभत्त धम्ममिम सरणत्यमुपेहि ॥२॥
 यत्था च दिम महप्पलमाहु चतुसु मुचीसु पुरिसयुगेसु ।
 अट्ठ च पुगल धम्मदसा ते सयमिम सरणत्यमुपेहि ॥३॥
 न तथा तपति नभस्मि सुरियो च यो न भासति न पुत्तो ।
 मया तुलमिद महप्पभास कोनु त्व तिदिवामहिमुपागमि ॥४॥
 छिन्दति च रसि पभकरस्स साधिकवीसति योजनानि आभा ।
 रत्तिम्पिचे यथा दिव करोति परिमुद्ध विमल सुभं विमानं ॥५॥
 बहुपदुमविचित्रपुण्डरीकं वोक्किण्य कुसुमेहि नेवविचित्तं ।
 अरजविरजहेमजाउत्तम आवासे तपति यथा पि सुरियो ॥६॥
 रत्तम्बरपीतवाससाहि अगलूपियद्गुणचन्दनुस्सत्ताहि ।
 वञ्चनतनुसाभिभत्तपाहि पुरिपूर गगनं च तारकाहि ॥७॥
 नरनारियो बह्वेत्थ नेववण्णा कुसुमविभूसिता भरनेत्तसुभना ।
 अनिलपमुञ्चिता पवन्ति सुरभि तपनीमचित्तता सुवण्णज्जदना ॥८॥
 किस्स वम्मस्य अये विपाका वेनाति वम्मपलेनिधूपपप्पो ।
 यथा च ते अधिगतमिदविमानं तदानुरूपं अवहसि इत्थं पृट्ठोति ॥९॥
 यं इध पपे समञ्च माणवेन अनुवप्पमाना ।

जितास्यन्तां उमि मन्त्रं धम्मञ्चापि तपेव भित्तुम्य ।
 ना ति पठमं अयोचाह भन्ते पच्छा त यथा तथय वासि ॥११॥
 माय पाणवथ विविधमाधम्ममु (अगुणि न हि पाणमु) ।
 अमञ्जा अममिमु मन्त्रञ्जा ।
 नाति पठमं अयोचाह भन्ते पच्छा त यथा तथय वासि ॥१२॥
 मा य परजाग्य रतिनदि आताम्य अमञ्जाया अग्निं ।
 तोति पठमं अयोचाह भन्ते पच्छा त यथा तथय वासि ॥१३॥
 मा य परजनस्य रतिनायो परभरियाया अगमा अनरिमम्वं ।
 तोति पठमं अयोचाह भन्ते पच्छा त यथा तथय वासि ॥१४॥
 मा य रितयं अञ्जाया अमणि न हि मुगारा अयण्यमिमु सणञ्जा ।
 ना ति पथमं अयोचाह भन्ते पच्छा ते यथा तथयवासि ॥१५॥
 या य पुरिमस्य ओति मञ्जा तं मज्ज परिवज्जगस्सु सव्वं ।
 ना ति पठमं अयोचाह भन्ते पच्छा ते यथा तथयवासि ॥१६॥
 स्वाह इय पञ्चमिणा वरित्वा पन्थिज्जित्वा तथागतस्य धम्मं ।
 पटिपज्जित्वा तथागतस्य धम्मं इ पथमममिमु चोरमज्ज ।
 ते मं तत्था धम्मि भो गहनु ॥१७॥
 गत्तवमि अनुसाराणि कुसं सतो परं न म विज्जति अञ्जे ।
 तन सुचरितेन धम्ममुपाह उपपन्ना निव्विगु कामवामी ॥१८॥
 परस सणमुत्तमञ्जमस्स अनुधम्मपटिपत्तिया विपारं ।
 जलमिव यगसा पेक्कमाना ब्रूणामा पि ह्यन्ति हीनधम्मा ॥१९॥
 पस्स वनिपाय देसनाय सुगतिञ्चमि गतो सुगञ्च पत्तो ।
 ये चेत्त सनतञ्च सुणन्ति धम्मं मञ्जो त जमनं कुसन्ति खम ॥२०॥
 अप्यवग्नि वतं महाविषानं विपुत्र होति तथागतस्स धम्मं ।
 पस्स वत्तपुञ्जताय छतो ओभासति पथवि यथापि सुरियो ॥२१॥
 किमि कुसत्र विमाचरेम इच्चनहि समञ्च मत्तयन्ति ।
 ते मय पुनदेव उडा मानुस्मत्त पटिपन्ना विचारेमु सीलवन्तो ॥२२॥
 बहुकारोम नुक्कम्पको च मं सत्था एति मं सति अगमा निवान्विस्स ।
 स्वाह उपगमोमि सच्चनाम अनुक्कम्पस्सु पुन पि मुणोमि धम्म ॥२३॥
 येथ पजहन्ति कामराग भवरागानुसञ्च पहाय माह ।
 न च ते मुपेन्ति गमसय्य परिनिब्बानगता हि सीतिभूतानि ॥२४॥

छत्तमाणवविमान ततिय ॥३॥

५४—कक्कटारसविमान (५।४)

उच्चमिदं मणिपूष विमान समन्ततो द्वादसयोजनानि ।
 बूढागारा सत्तमना उड्डारा वेळुरियत्थम्भा रत्तिक्कत्थता सुभा ॥१॥
 तत्थच्छसी पिवसि तादसी च दिब्बा च वीणा पवन्ति वग्गु ।
 दिब्बा रसा कामगुणेत्य पञ्च नारियो च नच्चन्ति सुवण्णछन्ना ॥२॥
 केन ते तादिसो वण्णो केन ते इधमिज्जति ।
 उप्पज्जन्ति च ते भोगा ये केचि मनसो पिया ॥३॥
 पुच्छामि त देव महानुभाव मनुस्सभूतो किमकासि पुञ्ज ।
 केनासि एव जलितानुभावो वण्णो च ते सब्बदिसा पभासतीति ॥४॥
 सो देवपुत्तो अत्तमनो मोगगल्लानेन पुच्छिना ।
 पञ्हु पुट्ठो वियाकासि परम बम्मस्सिद फल ॥५॥
 सत्तिसमुप्पादकरो द्वारे कक्कटको ठितो ।
 निट्ठितो जातरूपम्स सोभनि दसपादको ॥६॥
 तन मे तादिमो वण्णा पे वण्णो च मे सब्बदिसा पभासतीति ॥७॥
 कक्कटारसदायकविमानं चतुत्थ ॥४॥

५५—द्वारपालकविमान (५।५)

उच्चमिदं मणि पूष विमान समन्ततो द्वादस योजनानि ।
 बूढागारा सत्त सता उड्डारा वेळुरियत्थम्भा रत्तिक्कत्थता सुभा ॥१॥
 तत्थच्छस्मी पिवसि खादसी च दिब्बा च वीणा पवन्ति वग्गु ।
 दिब्बा रसा कामगुणेत्य पञ्च नारियो च नच्चन्ति सुवण्ण छन्ना ॥२॥
 केन ते तानिमो वण्णो केन ते इधमिज्जति ।
 उप्पज्जन्ति च त भोगा ये केचि मनसो पिया ॥३॥
 पुच्छामि त देव महानुभाव मनुस्सभूतो किमकासि पुञ्ज ।
 केनामि एवं जलितानुभावो वण्णो च ते सब्बदिसा पभासतीति ॥४॥
 सो देवपुत्तो अत्तमनो मोगगल्लानेन पुच्छिना ।
 पञ्हु पुट्ठो वियाकासि परम बम्मस्सिद फल ॥५॥
 दिब्ब मम वस्ससहस्समाप्पु वाचाभि गीत मनसा पवत्तिन ।
 एत्तावना ठस्सनि पुञ्जावम्मो दिब्बेहि कामेहि च समझिभूतो ॥ ॥
 तेन मे तादिमो वण्णा पे वण्णो च मे सब्बदिसा पभासतीति ॥ ॥
 द्वारपालकविमान पञ्चम ॥५॥

५६—करणीयविमान (५।६)

उच्चमिद मणि यण विमानं समन्ततो द्वादस योजनानि ।
 कूटागारा सप्त सता उलारा वेळरियत्थम्भा रुक्विक्थता सुभा ॥१॥
 तत्थच्छमी पिवसि खादमी च जिन्ना च वीणा पवन्ति वग्गु ।
 दिब्बा रसा काम गुणत्थ पञ्च नारियो च नच्चन्ति सुवण्ण छन्ना ॥२॥
 वन त तादिसो वण्णो वेन त इधमिज्जति ।
 उप्पज्जन्ति च ते भागा य केचि मनमो पिया ॥३॥
 पुच्छामि तं देव महानुभाव मनुस्सभूतो किमकासि पुञ्ज ।
 केनासि एव जत्तितानुभावा वण्णो च ते सब्बस्मि पभासतीति ॥४॥
 सा देवपुत्ता अत्तमनो मोग्गल्लानेन पुच्छिन्तो ।
 पञ्च पुट्ठा विपाकसि यस्स कम्मस्सिदं फलं ॥५॥
 करणीयानि पुञ्जानि पण्डिनेन विजानता ।
 समग्गत्तेसु बुद्धसु यत्थ दिप्प महप्फलं ।
 अत्थाय वत मे बुद्धो अरञ्जा गाममागतो ।
 तत्थ चित्तं पसेत्वा तावतिद्धमुपगो अहा ।
 तेन ते तादिसो वण्णो पे वण्णो च मे सत्तदिगा पभासतीति ॥६॥
 करणीयविमान छट्ठ ॥६॥

५७—करणीयविमान (५।७)

उच्चमिद मणि यूण विमानं समन्ततो द्वादस योजनानि ।
 कूटागारा सप्त सता उलारा वेळरियत्थम्भा रुक्विक्थता सुभा ॥१॥
 तत्थच्छमी पिवसि खादमी च जिन्ना च वीणा पवन्ति वग्गु ।
 जिन्ना रसा काम गुणत्थ पञ्च नारियो च नच्चन्ति सुवण्ण छन्ना ॥२॥
 वन त तादिसो वण्णो वेन ते इधमिज्जति ।
 उप्पज्जन्ति च ते भोगा य केचि मनमो पिया ॥३॥
 पुच्छामि तं देव महानुभाव मनुस्सभूतो किमकासि पुञ्ज ।
 केनासि एव जत्तितानुभावो वण्णो च ते सब्बदिगा पभासतीति ॥४॥
 सो देवपुत्तो अत्तमनो मोग्गल्लानेन पुच्छिन्तो ।
 पञ्च पुट्ठो विपाकसि यस्स कम्मस्सिदं फलं ॥५॥

करणीयानि पुञ्जानि पण्डितेन विज्ञानता ।
 समगतेषु भिक्खुसु यत्थ दिन महप्फल ।
 अत्थाय वत मे भिक्खू अरञ्जा गाममागता ।
 तत्थ चित्त पसादत्वा तावतिङ्मूपगो अह ॥६॥
 तेन मे तादिमो वण्णो पे वण्णो च मे सब्बन्तिा पभामतीति ॥७॥
 दुत्तियकरणीयविमान सत्तम ॥७॥

५८—सूचिविमान (५।८)

उच्चमिदं मणिं धूणं विमानं समन्ततां द्वादसं याजनानि ।
 कूटागारां सत्तं सता उल्लगा वेळुरियत्थम्वा रुचिरत्थता सुभा ॥१॥
 तत्थच्छस्मीं पिवमि स्वादसी च दिट्ठा च वीणा पवन्ति वग्गु ।
 दिट्ठा रसा काम गुणत्थं पञ्च नारियो च नच्चन्ति सुवण्णं छन्ना ॥२॥
 येन ते तादिमा वण्णो केन ते इधमिज्झन्ति ।
 उप्पज्जन्ति च ते भोगा ये केचि मनसो पिया ॥३॥
 पुच्छामि तं देवं महानुभावं मनुस्सभूतो किम वासिं पुञ्जं ।
 केनासि एव जलितानुभावो वण्णा च तं सब्बन्तिा पभासतीति ॥४॥
 सो देवपुत्तो अत्तमनो भोगल्लाननं पुच्छीतो ।
 पञ्च पुत्थो विपावमि यस्मिं वम्मस्सिदं फलं ॥५॥
 यं ददाति न तं होति यञ्चेव दज्जा तञ्चेव सेय्यो ।
 सुचिदिट्ठा सूचिमेव सेय्यो ॥६॥
 तेन मे तादिमो वण्णो पे
 वण्णो च मे सब्बन्तिा पभामतीति ॥७॥
 सूचिविमानं अट्ठमं ॥८॥

५९—सूचिविमान (५।९)

उच्चमिदं मणिं धूणं विमानं समन्ततां द्वादसं याजनानि ।
 कूटागारां सत्तं सता उल्लगा वेळुरियत्थम्वा रुचिरत्थता सुभा ॥१॥
 तत्थच्छस्मीं पिवमि स्वादसी च दिट्ठा च वीणा पवन्ति वग्गु ।
 दिट्ठा रसा काम गुणत्थं पञ्च नारियो च नच्चन्ति सुवण्णां छन्ना ॥२॥

पन त तात्सिो रग्गा वन त इपमिज्जति ।
 उण्णज्जन्ति च ते भोगा य कति मनगो दिसा ॥३॥
 पुञ्जामि त णेव मत्ताभाय मनुस्सभूतो विमकासि पुञ्ज ।
 वेनामि एवं जलितानुभावो वण्णा च त सव्व त्तिमा पभासतीति ॥४॥
 गा देवपुत्तो अत्तमना माग्गानन पुच्छितो ।
 पञ्हुं पुवो विपावसि यस्स कम्मस्सि प ॥५॥
 अहं मनु सेसु मनुस्सभूतो पुरियाय जातिया मनुस्सलोक ।
 अहम विरज भिक्खु विपसपमनात्ति ।
 तस्स अणसहं भूयि पसथो सव्वहि पाणिहि ॥६॥
 तेन मे तात्सिो वण्णो पे वण्णा च मे सव्वत्तिमा पभासतीति ॥७॥

श्रुतियगूचिदिमानं गवर्म ॥९॥

६०—नागविमान (५।१०)

सुमुक्खखधं अभिरुग्ग नार्ग अवाचिर दन्तिवोत्त महाजव ।
 आरुग्ग गज पवरं सुकप्पित इधायमा वेहासयमन्तत्तिकवे ॥१॥
 नागस्स दत्तेसु दुवेसु निम्मित्ता अच्छोत्त्वा पदुमिनियो सुफुल्ला ।
 पदुमेसु च तुरियगणा पवज्जरे इमा च नच्चन्ति मनोहरायो ॥२॥
 देविद्धिपत्तोसि महानुभावो मनुस्सभूतो विमकासि पुञ्ज ।
 वनासि एव जलितानुभावो वण्णो च ते सव्वत्तिमा पभासतीति ॥३॥
 सो देवपुत्तो अत्तमनो पे यस्सकम्मस्सि प ॥४॥
 अट्ठव मुत्तपुष्फानि कम्मपसा महेसितो ।
 भूयस्मि अभिरोपसि पसथो सव्वहि पाणिहि ॥५॥
 तेन मे तात्सिो वण्णो पे वण्णो च मे सव्व दिसा पभासतीति ॥६॥

नागविमानं वसम ॥१०॥

६१—नागविमान (५।११)

महन्त नाग अभिरुग्ग सव्वमेत गजुत्तम ।
 वना वनं अनुपरियासि नारीगणपुरवत्ततो ।
 ओमासन्ता दिसा सव्वा ओसपी विप तारका ॥१॥

वेन ते तादिसो वण्णो पे वण्णो च ते मच्च दिसा पभासतीति ॥२॥
 सो देवपुत्तो अत्तमनो प मस्स वम्मस्सिद फल ॥४॥
 अह मन्त्तमनु मनुस्मभूतो उपासको चक्खुमतो अहोसि ।
 पाणानिपात्ता विरतो अहोसि लोने अदिन्न परिवज्जयिस्सं ॥५॥
 अमज्जपो नो च मुसा अभाणि मवेन दारेन च तुट्ठो अहोसि ।
 अन्नञ्च पानञ्च पसन्नचित्तो सक्कञ्च दान विपुल अदासि ॥६॥
 तेन मे तादिमो वण्णो पे वण्णो च मे सच्च दिसा पभासनीनि ॥७॥

दुत्तिपनागविमान एकादसम ॥११॥

६२—नागविमान (५।१२)

कोनु दिब्बेन यानेन सब्बसेत्तेन हत्थिना ।
 गुरियताळितनिग्घोमो अन्तल्लिक्खे महिय्यति ॥१॥
 देवता नुसि गधब्बो आदु सक्को पुरिन्ददो ।
 अजानन्ता त पुच्छाम कय जानेमु त मयन्ति ॥२॥
 नम्मिह दवो न गधब्बो नापि सक्को पुरिन्ददो ।
 सुद्धम्मा नाम ये देवा तेस अज्जतरो अहन्ति ॥३॥
 पुच्छाम देव सुद्धम्म पुयु क्त्वान अज्जलि ।
 किं क्त्वा मानुसे वम्म सुद्धम्म उपपज्जसीति ॥४॥
 उच्छागारं तिणागारं वत्थागारञ्च यो ददे ।
 तिण्णमज्जानरं दत्त्वा सुद्धम्मं उपपज्जतीति ॥५॥
 तित्तिपानागविमान द्वादसमं ॥१२॥

६३—चूलविमान (५।१३)

दद्धुधम्मनिसारस्स धनु ओट्ठम तिट्ठमि ।
 सत्तियो नू सि राजज्जा आट्ठ लद्धो घनाचरोनि ॥१॥
 अस्तावाधिपतिस्साहं भन्त पुत्तो योरो ।
 नामं मे भिक्खु ते भूमि गुजातो इति मं विदू ॥२॥
 मिणे मवेत्तमानो हं ओत्ताहत्तो ब्रह्मा वनं ।
 मिणं गत्थेव नादतिरं तज्जप्पिस्सा अहं शियो ॥३॥

रक्षाणां । महापुत्रा अवा न मरुताणां ।
 ततो वृक्षमाणा पा पतमादसु ते ॥४॥
 इति पानियं नीत आभवं निगम्य ।
 राजपुत्र गता निष्वा गच्छाणि उपाविमार्ति ॥५॥
 कर्णाणि वा त वापा रुक्मीनां महामुनि ।
 नद्या अन्वयी यगू मत्ता अपत्ता भागाणि ॥६॥
 वा ते रति वा निहता इतिगम वदति पुत्रा ।
 तत्र वातायं नितागतिना अन्वयम्पार मगापरममति ॥७॥
 जग्मा मम पाणिं बुधायगवं रुक्मिणि ।
 पद्या च अतिवारा च मज्जराता च आरति ॥८॥
 भरति समारिषा च बाहुगुणं वाञ्छता ।
 निद्वेव धम्म पागता धम्मा एत पगमिषाणि ॥९॥
 मन्त्रिणं मरणं तुष्ट ओरम्मागणि पञ्चाहि ।
 राजपुत्र विजाताणि अत्तान परिमातवाणि ॥१०॥
 वनम रसाहं जगत् मन्त्रा वि वम्भं रिञ्जि पानियं ।
 वाय वा पन रिञ्जाम भयं अजरामराणि ॥११॥
 न विञ्जतिहि मा त्वा वम्भं विञ्जा च पारिण ।
 पन्द मन्त्रा भवे मन्त्रा राजपुत्रजरामरा ॥१२॥
 महदना महाभोगा रदुबन्तो नि सन्निपा ।
 पटूनघनघञ्जाम न ते वि अजरामरा ॥१३॥
 यति ते सुता अपवक्कण्णुता मूरा धीरा विकरन्तप्पहारिणो ।
 तं वि आयुक्कय पत्ता विद्वत्ता मरमत्तीममा ॥१४॥
 पत्तिपा ब्राह्मणा वरसा सुदा चण्णल-मुवकुमा ।
 एते चञ्ज च जानिया ते वि न जरामरा ॥१५॥
 ये मत्त परिवत्तन्ति छट्ठमग ब्रह्मचिन्तित ।
 एते चञ्जे च रिञ्जा च ते वि न अजरामरा ॥१६॥
 इसयो चापि ये सन्ता सञ्जानत्तातपरिमा ।
 सरार तं वि कायन विजहन्ति तपरिमानो ॥१७॥
 भाविता पि अरहन्तो वत्किञ्चा अनासवा ।
 निविपन्ति इमं दह पुञ्जापापपरिक्कया ॥१८॥
 सुभामिना अत्यवनी गाथायो ते महामुनि ।
 निञ्जत्तामिह सुभटठन त्व च मे सरणं भवानि ॥१९॥

मा म त्व सरण गच्छ तमेव सरण वज ।
 सक्यपुत महावीर यमह सरण गतोति ॥२०॥
 कतरास्मि सो जनपदे सत्या तुम्हाक मारिस ।
 अहमि दट्टु गच्छिस्स निन अप्पटिपुगलन्ति ॥२१॥
 पुरिधर्मस्मि जनपदे ओक्कावकुलसम्भवो ।
 सत्या पि पुरिसा जज्जो सो च खो परिनिब्बुतोति ॥२२॥
 स चे हि बुद्धो निद्वेय्य सत्या तुम्हाक मारिस ।
 योजनानि सहस्सानि गच्छेय्य पयिरूपासिनु ॥२३॥
 यनो च खो परिनिब्बुतो सत्या तुम्हाक मारिस ।
 परिनिब्बुत महावीर गच्छामि सरण अह ॥२४॥
 जेपेमि सरण बुद्ध धम्म चापि अनुत्तर ।
 सयञ्च नरदेवस्स गच्छामि सरण अह ॥२५॥
 पाणानिपाता विरमामि क्षिप्प लोके अदिन्न परियज्जयामि ।
 अमज्जपो नो च मुसा भणामि सकेन दारेन च होमि तुट्ठोति ॥२६॥
 सहस्सरद्धसीव यया महप्पभो दिस यया भाति नभे अनुक्कम ।
 तथप्पकारो तवय महारयो समन्ततो योजनसतमायतो ॥२७॥
 सुवण्णपट्टहि समन्तमोनटो उरस्स मुत्ताहि मणीहि चित्तितो ।
 लेखा सुवण्णस्स च रूपियस्स च सोमन्ति वेळुरियमया सुनिम्मिता ॥२८॥
 सीसञ्चिद वेळुरियस्स निम्मितं युगञ्चिद लोहितकायचित्तितं ।
 मुत्ता सुवण्णस्स च रूपियस्स च सोमन्ति अस्सा पि य मे मनोजया ॥२९॥
 सा तिट्ठसि हेमरये अधिट्ठितो देवानं इन्दो य सहस्सवाहनो
 पुच्छामि ताहं यसवन्तकोविद वय तथा लद्धो अयं उट्ठारो ति ॥३०॥
 मुजातो नामह भन्ते राजपुत्तो पुरे अहं ।
 तञ्च म अनुक्म्पाय सज्जमस्मि निवेसयि ॥३१॥
 सीणायुक्ञ्च म आत्वा सरीर पादाणि सत्पुनो ।
 इम मुजात पुजहि तं ते अत्थय हेहि ॥३२॥
 ताहं गधहि मालेहि पूजयित्वा समुप्पुतो ।
 पहाय भानुसं दह उप्पपन्नोहि नन्दने ॥३३॥
 नन्दने पवने रम्भे नानादिजगामुते ।
 रमामि नच्चगीतेहि अच्छराहि पुरस्सगोति ॥३४॥
 चूलरथविमानं तेरतमं ॥३५॥

६४—महारथविमान (५।१४)

महत्सामुत्तम इत्यवाहनं सुभं अरुणं मन्त्रानेवचित्तम् ।
 तस्यान्तर्भागे अग्निर्वा जगत्सर्वं धृतिदो भूतानी च वाग्वा ॥१॥
 सोऽयं मया तं रथं धृष्टरा उवाच पश्येहि अमर्षि अतीव संगता ।
 गुञ्जानगुम्वा नरवीरनिद्रिता निरोचन्ति पण्णरमं यं चन्दो ॥२॥
 गुण्णजागरिता रथा अप्यं वृष्टिं नाता रजनद्रिं चिन्तिता ।
 सुनिर्घामो न सुभङ्गरा च विगतानि चामगृह्य बाहुहि ॥३॥
 इमा च नाभ्यो मनमाभिनिम्बिता रथस्तं पाल्मरमज्जामयिता ।
 इमा च नाभ्यो सनराणि चित्तिना मतङ्गिता विज्जूरिवप्यभामरे ॥४॥
 अननचित्ता विगतो रथा अप्यं पुत्रं च नेमा च सहस्तरक्षसियो ।
 तम सरो मुष्यन्ति वगुम्पा पञ्चद्वगिकं तुरियमिव षण्वात्ति ॥५॥
 मिरम्मि चित्तं मणिगदकणितं सत्तं विमुद्धं वृद्धिरे पमरार ।
 सुवण्णराजहि अन्तरं संगतं वज्जुगिराजहि अतीव सोमति ॥६॥
 इमं च वतीं मणिमन्त्रवपिता आरोहणम्भू सुजवा ब्रह्मपमा ।
 ब्रह्मा महता वपिता महाजवा मनो तव ज्ञाय तथैव सिंसरे ॥७॥
 इमे च सद्यं सन्ति चतुर्वक्त्रा मनो तव ज्ञाय तथैव सिंसरे ।
 समं वहन्ति मुदुरा अनुदता आमोदमाना तुरगानमुत्तमा ॥८॥
 पुनन्ति वत्तन्ति पवत्तन्ति त्मरं अनुदन्ता सुक्ते पिल्लधने ।
 तेन सरो मुष्यन्ति वगुम्पा पञ्चद्वगिकं तुरियमिव षण्वात्ति ॥९॥
 रथस्तं घोसो अपिल्लधनानि तुरस्तं नादी अभिससनाम च ।
 धामो सुवगू सभितस्तं मुष्यन्ति गन्धर्वतुरियानि विचित्रं सधनं ॥१०॥
 रथे ठिता ता मितमन्त्राचना आळारपम्हा हसिता पियवन् ।
 वेळुगियजाला धिनता तनुवृद्धा सदेव गन्धर्वसुरगपूजिता ॥११॥
 रता रत्तम्यरपीतानामा विमालमत्ता अभिरत्तलाचना ।
 कुत्तुं जाता मुनू सुविम्बिता रथे ठिता पञ्जालिका उपद्रिता ॥१२॥
 वाक्कम्बुवा सुरधरा भववासता सुमज्जिता ऊरुधोपपन्ना
 वट्टगुण्यो मुखमत्ता सुत्तसना रथे ठिता पञ्जालिका उपद्रिता ॥१३॥
 अञ्जामु वेणीमु सुमिस्मवसिया समं विभत्ताहि पमत्तराहि न ।
 अनुपध्वता ता तव मानसे रता रथं जिता पञ्जालिका उपद्रिता ॥१४॥
 आवणिनिधो पट्टमुष्यन्त्या अलङ्कृता चन्दनसारवोसिता ।
 अनुपध्वता ता तव मानसे रता रथं जिता पञ्जालिका उपद्रिता ॥१५॥

ता माग्निन्यो पदुमुपलज्जता अलङ्घयन्ता चल्नसारधोमिता ।
 अनुपव्यन्ता ता तव मानसे रत्ना ग्धे ठिता पञ्चालिका उपद्रिता ॥१६॥
 कण्ठमु तव यानि पिल्लघानि च हत्येसु पादेषु तथेव सीमे ।
 आभामयन्ति दग सज्जता दिसा अब्भुद्ध्य सारत्तिको ण भानुमा ॥१७॥
 वानस्स वगन च सम्पकम्पिता भुजेषु माला अल्लघनानि च ।
 मूळ्वनि धोम रुचिरं गुचिं गुभं मखहि विवज्जा हि सुसत्तरूप ॥१८॥
 उज्जानमूय्या च दुहत्थनो ठिता रथा च नागा तुरियानि वासरो ।
 तमव दविद पमोदयन्ति वीणा यथा पोत्तवरपत्तवाहुहि ॥१९॥
 इमासु वीणासु बहूसु वग्गुसु मनुज्जत्तासु हत्येरितम्पित ।
 पदम्भमानासु अतीव अच्छरा भमन्ति वज्जा पदुमेषु सिक्खिता ॥२०॥
 यथा च गीतानि च वादितानि च नच्चानि विमानि समेप्ति एवतो ।
 अयत्थ णच्चति अयेत्थ अच्छरा ओभागयन्ति उभतो व रत्तिया ॥२१॥
 ता मोत्ति तुरियगणप्पवोधनो महीयमानो वजिरावुधो रिव ।
 इमासु वीणासु बहूसु वग्गुसु मनुज्जत्तासु हत्येरितम्पि तं ॥२२॥
 किं त्व पुरे कम्ममवाप्ति अत्तना मनुम्भभूतो पुरिमाय जातिया ।
 उपोसथ किं वा तुव उपाविसि किं धम्मवरिय वत्ताधिरोचसि ॥२३॥
 नयिद अप्पस्स कर्तस्स कम्मना पुब्बे सुचिणस्स उपोसथस्स वा ।
 इद्वानुभावो विपुत्तो अयं तव ये देवमघ अधिरोचय भुम ॥२४॥
 वानस्स ते इदं फल अयो सीलस्स वा पत ।
 अथा अज्जलिकम्मस्स तम्मे अवक्काहि पुच्छितो ॥२५॥
 सो देवपुत्तो अत्तमनो भोग्गलानेन पुच्छितो ।
 पण्ह पुट्ठा विषावामि यस्स कम्मसिस्स फल ॥२६॥
 जिनिद्रिय बुद्ध अनोमतिक्कम नरत्तम कस्सपं अग्गपुग्ग ।
 अपापुरन्तं अमनस्स द्वारं देवातिदेवं सत्तपुज्जालक्खन ॥२७॥
 त अद्दम कुज्जरं ओधनिण्ण सुवण्णसिणिग्गदक्खिम्बसादितं ।
 दिस्वान त खिप्पमहं सुचिमनो तमेव दिस्वा सुभासितद्वज ॥२८॥
 तमन्नपान अयवापि चीवरं सुचिं पणीत रत्तसा उपन ।
 पुष्पाभिविण्णमिह सहे तिवामने पतिट्ठपेत्ति स अयगमानसो ॥२९॥
 तमन्नपानेन च चावरा च खज्जन भोज्जेन च सायनन च ।
 सन्तप्पयित्वा दिग्गदानमुत्तम सा मग्गसो देवपुरे रत्तामह ॥३०॥
 एतेनुपायेन इम निरुगल यज्जा यजित्ता निविध विमुद्ध ।
 पाहायहं मानुरत्तवं समुत्तपं हन्दसमो णेव पुर रत्तामह ॥३१॥

आयुञ्च वणञ्च सुर्वं वनञ्च पणीतं रूपं अभिव्यङ्ग्यता मुनि ।
 अन्नञ्च पानञ्च यदुं सुगमं पतिद्वारेतममगंगमानमो ॥१२॥
 इमस्मि लोके परस्मि या पन बुद्धन सेदो च समो न विज्जति ।
 आहुनेय्या परमाहुति गता पुञ्ज्यत्थिक्का विपुलफ्फुत्तं सिनन्ति ॥१३॥
 महारथविमानं शुद्धसमं ॥१४॥

उदात्त—

मण्डूको रेसिं हतो वक्कणे द्वारपासको ।
 द्वे वत्तीया द्वे सूषी तयो माया च द्वे रया ।
 पुरिसाने पञ्चमो वक्को ति पञ्चपत्तानि ॥

भाणवार सतिपं ।

६—पायासिखगो

६५—अगारियविमान (६।१)

यथा वनं वित्तलत पभासति उष्यानमेदुठ त्रिदसा उत्तम ।
तयूपम सुहृमिद विमानं ओभासय त्रिदृति अन्तल्लिखे ॥१॥
देविद्विपत्तो सि महानुभावो मनुस्स भूतो विमकासि पुञ्ञा ।
केनासि एव जलितानुभावो वण्णो च ते सब्बदिसा पभासतीति ॥२॥
सो देवपुत्तो अत्तमनो मोगल्लानेन पुञ्छितो ।
पण्हं पुट्ठो वियाकासि यस्स कम्ममिदं फल ॥३॥
अहञ्च भरिया च मनुस्सलोके ओपनभूता घरमावसिम्हा ।
अन्नञ्च पानञ्च पसन्नचित्ता सब्बञ्च दानं विपुलं अदग्ध ॥४॥
तेन मे तादिसो वण्णो वे वण्णो च मे सब्बदिसा पभासतीति ॥५॥
अगारियविमानं पठम ॥१॥

६६—अगारियविमान (६।२)

यथा वनं वित्तलत पभासति उष्यानमेदुठ त्रिदसानं उत्तमं ।
तयूपम सुहृमिद विमानं ओभासय त्रिदृति अन्तल्लिखे ॥१॥
देविद्विपत्तोसि महानुभावो मनुस्सभूतो विमकासि पुञ्ञा ।
केनासि एव जलितानुभावो वण्णो च ते सब्बदिसा पभासतीति ॥२॥
सो देवपुत्तो अत्तमना वे यस्स कम्ममिदं फलं ॥३॥
अहञ्च भरिया च मनुस्सलोके ओपानभूता घरमावसिम्हा ।
अन्नञ्च पानञ्च पसन्नचित्ता सब्बञ्च दानं विपुलं अदग्ध ॥४॥
तेन मे तादिसो वण्णो वे वण्णो च मे सब्बदिसा पभासतीति ॥५॥
अगारियविमानं दुतियं ॥२॥

६७—फलदायकविमान (६।३)

उच्चमिन् मणिधुग विमानं समन्ततो सोऽस्ययोजनानि ।
 कूटागारा सतसता उळारा वेळरियत्यम्भा रुचि कथ्यता सुमा ॥१॥
 तत्यच्छसि पिवसि ग्वादसी च न्दिव च वीणा पवन्ति वग्गू ।
 अट्टट्टका मिक्खिता साधुरूपा न्दिया च वञ्जा तिदसा वरा उळारा ।
 नच्चन्ति गायन्ति पमादयन्ति ॥२॥
 देविद्धिपत्तोसि महानुभावो मनुस्सभूतो किमकासि पुञ्ञा ।
 कनासि एव जलितानुभावो वण्णो च त सव्वदिसा पमासतीति ॥३॥
 सा त्वपुत्ता अन्नमनो मोग्गल्लानन पुच्छिता ।
 पण्ह पुठ्ठा विषाकासि यस्म कम्मस्सिद पत्त ॥४॥
 पण्दारी फल विपुल लभति दम्मजुगतमु पसन्नमानसो ।
 सो हि मोत्ति सग्गप्पता तित्थि अनुभोति च पुञ्ञफल विपुल ।
 तयवह महामुनि अदासि चतुरा फले ॥५॥
 तस्मा हि फल अलमव दातु निच्च मनुस्सेन मुत्तत्थिकेन ।
 त्थिवानि वा पत्थयता सुयानि मनुस्ससोभाग्य तमिच्छता वा ति ।
 तेन म तान्तिा वण्णा पे वण्णो च मे सव्व न्तिा पमासतीति ॥६॥
 फलदायकविमान ततिय ॥३॥

६८—उपस्सयदायकविमान (६।४)

चदा यथा विगतवलाहको नभ ओमासय गच्छानि अन्तलिकखे ।
 तथूपम तुग्गमिन् विमान ओमासय तिट्ठति अन्तलिकखे ॥१॥
 देविद्धिपत्ता सि महानुभावो मनुस्सभूतो किमकासिपुञ्ञा ।
 कनासि एव जलितानुभावो वण्णो च त सव्वदिसा पमासतीति ॥२॥
 सो देवपुत्तो अन्नमना पे यस्स कम्मस्सिद पत्त ॥३॥
 अहञ्च भग्गिया च मनुस्सलान्ने उपस्सम अरहनो जदम्ह ॥४॥
 अन्नञ्च पानञ्च पसत्तचित्ता सक्कच्च दान विपुल अदम्ह ॥५॥
 तन मे तान्तिा वण्णो पे वण्णो च मे सव्वदिसा पमासतीति ॥६॥
 उपस्सयदायकविमान चतुत्थ ॥४॥

६६—उपमगदयस्यविमा (६।६)

कुरित्ता दया विनायकाहो मे मे १ ,
 (विराट् विमानं तया विष्णोरेवम्) १ ५
 दया च मे सम्बदिता पभासतीति ॥

दुर्निवृत्तपस्यस्यविमानं पञ्चमं ॥५॥

७०—भिरसायस्यविमा (६।९)

उज्ज्वलं मणिधूण विमानं गमन्ततो द्वादशयोजनानि ।
 वृद्धागारा सत्तरसा उद्धारा वेदुरियसम्भा खवित्थया गुम्भा ॥१॥
 देविद्विपत्ता मि महानुभाया ये यण्णो च ते सम्बदिता पभासतीति ॥२॥
 सा देवपुत्तो अत्तमनो ये यस्त सम्बदिता पभासतीति ॥३॥
 अहं मनुस्सेसु मनुस्सभूतो दिस्वा भिक्खुं तसितं विलन्तं ।
 एकाहं भिक्खं पटिपादयिस्स समद्वगिमत्ता तदा अदासि ॥४॥
 तेन मे तादिसो यण्णो ये यण्णो च मे सम्बदिता पभासतीति ॥५॥
 भिक्खुसायस्यविमानं छट्ठं ॥६॥

७१—ययपालस्यविमान (६।७)

उज्ज्वलिद मणिधूण विमानं ये
 यण्णो च ते सम्बदिता पभासतीति ॥१॥ २॥
 सो देवपुत्तो अत्तमनो ये यस्त सम्बदिता पभासतीति ॥३॥
 अहं मनुस्ससु मनुस्सभूतो अहोसि ययपालको ।
 अहं विरज भिक्खु विप्पसन्नमनविलं ॥४॥
 तस्स अदासि कुम्मासं पसभो तकेहि पाणिहि
 कुम्मासविण्णं दत्तवानं मोदामि नन्दने वने ॥५॥
 तेन मे तादिसो यण्णो ये यण्णो च मे सम्बदिता पभासतीति ॥६॥
 ययपालस्यविमानं सत्तमं ॥७॥

७२—कुण्डलीविमान (६।८)

अलङ्कृतो मलयधरो मुखधो सुवृण्डी वणितरेसमस्तु ।
 आमुत्तहृथाभरणा यगस्ती त्विन्द्रे विमानमिह यथापि चरिमा ॥१॥
 दिव्या च वाणा पवन्ति वग्गू अट्टद्वया सिक्खिता साधुरूपा ।
 त्विन्वा च वज्रजा त्रिदशवरा उज्जारा नन्वन्ति गायन्ति पमोदयन्ति ॥२॥
 देविद्विपत्तागि महानुभावो मनुस्समूतो विमवागि पुञ्ज ।
 वेत्तागि एव जलितानुभावो वण्णो च ते सब्बन्ति पमासतीनि ॥३॥
 सो देवपुत्तो अत्तमनो य यस्स वम्मस्सिदं फल ॥४॥
 अहं मनुस्सेसु मनुस्समूतो त्विन्वा समणे साधुरूपे ।
 सम्पन्नविज्जाचरणे यगस्ती बहुसुते तण्हक्खयूपपन्ने ।
 अन्नञ्च पानञ्च पसन्नचित्तो सक्कञ्च दानं विपुलं अदासि ॥५॥
 तेन मे तान्तिस्सो वण्णो पे वण्णो च मे सब्बन्ति पमासतीनि ॥६॥

कुण्डलीविमानं अट्टम ॥८॥

७३—कुण्डलीविमान (६।९)

अलङ्कृतो मलयधरो मुखधो सुवृण्डी वणितरेसमस्तु ।
 आमुत्तहृथाभरणो यसस्ती त्विन्द्रे विमानमिह यथापि चरिमा ॥१॥
 दिव्या च वाणा पवन्ति वग्गू अट्टद्वया सिक्खिता साधुरूपा ।
 त्विन्वा च वज्रजा त्रिदशवरा उज्जारा नन्वन्ति गायन्ति पमोदयन्ति ॥२॥
 देविद्विपत्तोसि महानुभावो मनुस्समूतो विमवागिपुञ्ज ।
 वेत्तासि एव जलितानुभावो वण्णो च ते सब्बन्ति पमासतीनि ॥३॥
 सो देवपुत्तो अत्तमनो पे यस्स वम्मस्सिदं फल ॥४॥
 अहं मनुस्सेसु मनुस्समूतो त्विन्वा समणे साधुरूपे ।
 सम्पन्नविज्जाचरणे यसस्ती बहुसुते तण्हक्खयूपपन्ने ॥५॥
 अन्नञ्च पानञ्च पसन्नचित्तो सक्कञ्च दानं विपुलं अदासि ।
 तेन मे तान्तिस्सो वण्णो पे वण्णो च ते सब्बन्ति पमासतीनि ॥६॥

दुत्तिपकुण्डलीविमानं नवम ॥९॥

७४—उत्तरविमान (६।१०)

या देवराजस्स सभा सुधम्मो यत्थच्छति देवसघो समग्गो ।
 तथूपमं सुद्धमिदं विमानं आभासयं तिद्धति अन्तलिक्खे ॥१॥
 देविद्विपत्तोसि महानुभावो मनुस्सभूतो किमकासि पुञ्ञं ।
 केनासि एव जलितानुभावो वण्णो च ते सब्बदिसा पभासतीति ॥२॥
 सो देवपुत्तो अत्तमनो पे यस्स कम्मस्सिदं फलं ॥३॥
 अहं मनुस्सेसु मनुस्सभूतो रञ्ञो पायासिस्स अहोसि माणवो ।
 लद्धा घनं सविभागे अकासिं पिया च मे सीलवन्तो अहेसु ॥४॥
 अन्नञ्च पानञ्च पसन्नचित्तां सक्कञ्च दानं विपुलं अदासि ॥५॥
 तेरं मे तादिसो वण्णो पं यण्णो च मे सब्बदिसा पभासतीति ॥६॥

उत्तरविमानं वसम ॥१०॥

उद्दान—

द्वे अपारिणो फलदायि, द्वे उपस्तयदायि भिक्खय दायि ।
 यवपालको चे य द्वे कुण्डलीनो पायासीति ॥

छद्दो वग्गो ॥६॥

७—मुनिविरसत्तथग्गो

७५—चित्तलताविमान (७।१)

यथा वन चित्तन्त पभासति उय्यानसेट्ठं तिदसानमुत्तम ।
 तथूपम तुय्हमिद विमान ओभासय तिट्ठति अन्तलिक्खे ॥१॥
 देविद्धिपत्तोसि महानुभावो मनुस्सभूता किमकासि पुञ्ञ ।
 केनासि एवं जलितानुभावो वण्णो च ते सब्बत्तिमा पभासतीति ॥२॥
 सो देवपुत्तो अत्तमनो पे यस्स कम्मस्सिद फल ॥३॥
 अहं मनुस्सेसु मनुस्सभूतो दलिहो अत्ताणो वपणो कम्मकरो अहोसि ।
 जिन्नं च माता पितरो अम्मरिं पिया च मे साल्लवन्तो अहेसु ॥४॥
 अन्नञ्च पानञ्च पसन्नचित्तो सक्कञ्च दानं विपुलं अदासि ।
 तेन मे तादिसो वण्णो पे वण्णो च मे सब्बदिता पभासतीति ॥५॥

चित्तलताविमान पठम ॥१॥

७६—नन्दनविमान (७।२)

यथा वन नन्दन चित्तन्तम्पभासति उय्यानसेट्ठं तिदसानमुत्तम ।
 तथूपम तुय्हमिद विमान ओभासय तिट्ठति अन्तलिक्ख ॥१॥
 देविद्धिपत्तोसि महानुभावो मनुस्सभूतो किमकासि पुञ्ञ ।
 केनासि एवं जलितानुभावो वण्णो च ते सब्बदिमा पभासतीति ॥२॥
 सो देवपुत्तो अत्तमनो पे यस्स कम्मस्सिद फल ॥३॥
 अहं मनुस्सेसु मनुस्सभूतो दलिहो अत्ताणो वपणो कम्मकरो अहोसि ।
 जिन्ने च माता पितरो अम्मरिं पिया च मे साल्लवन्तो अहेसु ॥४॥
 अन्नञ्च पानञ्च पसन्नचित्तो सक्कञ्च दानं विपुलं अदासि ।
 तेन मे तादिसो वण्णो पे वण्णो च मे सब्बदिता पभासतीति ॥५॥

नन्दनविमान दुतिय ॥२॥

७७—मणिपूषविमान (७१३)

उच्चमिदं मणिपूष विमानं समन्ततो द्वादशयोजनानि ।
 कूटागारा सत्तरसा उल्लारा वेळुरियत्यम्भा रुचिरत्यता सुभा ॥१॥
 तत्पञ्चसि पिर्वासि सादसी च दिव्या च घीणा पवदन्ति वग्गू ।
 दिव्या रसा कामगुणेभ्य पञ्च नारियो च नञ्चन्ति सुवर्णचण्डभा ॥२॥
 वनं ते तान्तिस्सो वण्णो पे वण्णो च ते सब्बदिसा पभासनीति ॥३॥
 सो देवपुत्तो अत्तमनो पे यस्स कम्मस्सिदं फलं ॥४॥
 अहं मनुस्संसु मनुस्सभूतो विवने पये चद्धक्कम अवाप्ति ।
 आरामस्सत्तानि च रोपयिस्सं पिया च मे सीलवन्तो अहेसु ॥५॥
 अणञ्च पानञ्च पसन्नचित्तो सक्कञ्च दानं विपुलं अदाप्ति ।
 तेन मे तादिसो वण्णो पे वण्णो च मे सब्बदिमा पभासनीति ॥६॥

मणिपूषविमानं ततिय ॥३॥

७८—सुवर्णविमान (७१४)

सोवर्णमये पम्बतस्मि विमानं सब्बतो फलं ।
 हेमजालपतिच्छन्नं किङ्किणिकजालकम्पितं ॥१॥
 अट्टसा सुकता यम्भा सब्बे वेळुरियामया ।
 एकमेकाय अंसिया रतना सत्तनिम्मिता ॥२॥
 वेळुरियं सुवर्णस्स फलिका रूपियस्स च ।
 मसारमंगलमुत्ताहिं लाहिणद्धक्कं मणीहिं च ॥३॥
 चित्रा मनोरमा भूमिं न तत्पुद्गसते रज्जो ।
 गोपाणसि गणापीना कूतं धरेन्ति निम्मिता ॥४॥
 सोपानानि च चत्तारि निम्मिता चतुरो दिसा ।
 नानास्तनगन्धेहिं आदिच्चो व विरोचती ॥५॥
 वेदिका चतस्सो तत्थं विभक्ता भागसो मित्ता ।
 दहद्धमाणा आभन्ति समन्ता चतुरो दिसा ॥६॥
 तस्मिं विमाने पवरे देवपुत्तो महप्पभो ।
 अतिरोचसि वण्णेन उदयन्तो व भानुमा ॥७॥
 दानस्स ते इदं फलं अथो सीलस्स वा पणं ।
 अथो अञ्जलिक्कम्मस्स तम्भे अवसाहिं पुच्छीतीति ॥८॥

मा देवपुत्तो अत्तमनो माग्गत्ताणे पुच्छिणो ।
 पञ्च पुट्ठो विमावासि यस्स भम्मस्सिदं फलं ॥९॥
 अहं अपवविल्हस्मि सुद्धस्मान्निव्वयपुत्तो ।
 विहारं सत्तु करमि पत्तन्नो सरहि पाण्हि ॥१०॥
 तत्तु गघञ्च मालञ्च पञ्चयञ्च विरेणनं ।
 विहार सत्तु पादामि विणसन्ना पेत्तसा ॥११॥
 तेन मय्हं इदं लद्धं वसं वत्तमि नल्लं ।
 नल्लं पवरे रम्मे तानादिजगणायुते ।
 रमामि नल्लगीतेहि अच्छराहि पुरवसत्तानि ॥१२॥
 सुवण्णविमानं चतुरयं ॥१४॥

७६—अम्बविमान (७५)

उच्चमिदं मनिपूणं विमानं समन्ततो द्वादसयोजनानि ।
 बूटागारा सत्तसत्ता उज्जारा वळुरियत्तम्भा इतिवत्तया सुभा ॥१॥
 तत्तुच्छसि पिवसि सादसी च दिव्वा च वीणा पवदन्ति वग्गू ।
 निव्वा रमा कामगुणोत्थ पञ्च नारियो नल्लन्ति सुवण्णछन्ना ॥२॥
 केन तं सादिसो वण्णो ये वण्णो च ते सब्बदिसा पभासतीति ॥३॥
 सो देवपुत्तो अत्तमनो ये यत्तं भम्मस्सिदं फलं ॥४॥
 गिम्हानं पच्छिमे भासे पत्तापेन्ते दिवाकरे ।
 परेस भत्तवो पोसो अम्बाराम असिञ्चह ॥५॥
 अय तेन गमा भिक्खु सारिपुत्तो नि विस्सुनो ।
 विलन्तम्पो कायेन अविलन्तो पि चेत्तसा ॥६॥
 तञ्च दिस्वान आयन्त अवोचमम्बसिञ्चवो ।
 साधु तं भन्ते न्हापेय्य य ममस्स सुखावह ॥७॥
 तस्स मे अनुवम्पाय निव्विस्सपि पत्तचीवर ।
 निसीणि इक्खमूलस्मि छायाय एक्कीवरो ॥८॥
 तञ्च अच्छेन वारिणा पत्तनमनसो घेरं ।
 न्हापयि इक्खमूलस्मि छायाय एक्कीवर ॥९॥
 अम्बो च सित्तो समणो नहापितो मया च पुञ्ज पसुत्त अनप्पवं
 इति सो पीतिमा कायं सब्बं परति अत्तनो ॥१०॥

तदेव एतत्क कम्म अरासि ताय जातिया ।

पहाय मासु देहमुपपन्नोमि नन्दनं ॥११॥

नन्दने पवने रम्मे नानादिजगणायुते ।

रमामि नच्चगीतेहि अच्छराहि पुरखलतो ॥१२॥

अम्बविमान पञ्चमं ॥५॥

८०—गोपालविमान (७१६)

दिस्वान देव पतिपुच्छि भिवन्तु उच्चे विमानमिह चिरट्टितिव ।

आमुत्तहयवाहरणो यमस्सी दिब्बे विमानमिह यथापि चन्दिमा ॥१॥

अलङ्घनो मालधारि सुवत्थो सुकुन्दली वप्पितवेसमस्सु ।

आमुत्तहत्याभरणो यमस्सी दिब्बे विमानमिह यथापि चन्दिमा ॥२॥

दिब्बा च वीणा पवदन्ति यगु अट्टट्टका सिक्खिता साधुम्पा ।

दिब्बा च पञ्जा तिसवरा उलारा नच्चन्ति गामन्ति पमोदयति ॥३॥

देविद्धिपत्तोसि महानुभावो मनुस्सभता किमवासि पुञ्ज ।

केनासि एवं जलितानुभावो वण्णो च त सब्बदिसा पभासतीति ॥४॥

सो देवपुत्तो अत्तमनो पे यस्स कम्मस्सिद फलं ॥५॥

अहं मनुस्सेसु मनुस्सभता सगम्म रक्खिस्स परेण धनुयो

ततो च आगा समणो ममन्तिवे गावो च मास अगमसु रादितु ॥६॥

द्वयज्ज किच्च उभयज्ज काग्यि इच्चेवहं भन्ते तदा विचिन्तयि ।

ततो च सज्ज पटिलद्धयोनिसो ददाहि भन्ते ति खिपि अनन्तक ॥७॥

सो मासखेत तुरित्तो अवामरि पुराय भज्जति यस्सिद धन ।

ततो च वण्हो उरगो महाविसो अडसि पादे तुरित्तस्स मे सतो ॥८॥

स्वाहं अट्टोमिह दुक्खेण पीळितो भिवन्तु च त साम भुज्जिचनन्तक ।

अहोसि बुम्मासं ममानुक्कम्पया ततो चुतो कालवत्तोमिह देवता ॥९॥

तदेव कम्म कुसल वत्त मया सुखज्ज कम्म अनुभोमि अत्तना ।

तयाहि भन्त अनुकम्पितो भुस वत्तज्जुताय अभिवादयामि त ॥१०॥

सत्थेके लोके समारवे च अज्जो मुनि नत्थि तयानुक्कम्पको ।

तया हि भन्ते । अनुकम्पितो भुस वत्तज्जुताय अभिवादयामि त ॥११॥

इमस्मि लोके परमिस्स वा पत्त अज्जो मुनि नत्थि तयानुक्कम्पको ।

तयाहि भन्त अनुकम्पितो भुस वत्तज्जुताय अभिवादयामि त ति ॥१२॥

गोपालविमान छट्ठ ॥६॥

८१—वन्धनविमा (७।७)

पुण्यमाये यथा चाने नरस्यस्तपरिवारितो ।
 समन्ता अनुपगम्यानि तारकाधिपति सगा ॥१॥
 तत्पुष्पम इदं ध्वम्ह निम्ब देवपुरम्हि च ।
 अनिगेरति वण्णेन उदयन्तो व रश्मिमा ॥२॥
 वेङ्गुरियसुवण्णस्य फलिवारुपि यम्स च ।
 मसारमल्लमुत्ताहि लोहिङ्गमणिहि च ॥३॥
 चित्रा मनोरमा भूमि वेशुरियस्य सञ्जिता ।
 कूटागारा सुभा रम्मा पासादो त सुमापितो ॥४॥
 रम्मा च ते पोत्तवरणी पुष्पुला मञ्जुगेविना ।
 अच्छोत्का दिप्पसत्ता सोवण्णवालिका मय्या ॥५॥
 नाना पदुममञ्जरा पुण्डरीकसमोगता ।
 सुरभि सम्पवायति मनुञ्जा मात्तुरेत्ता ॥६॥
 तस्सा ते उमतो पस्से वनगुम्बा सुमापिता ।
 उपता पुष्करम्बहि फलम्बुवहि चूमय ॥७॥
 सोवण्णपादे पल्लङ्के मुदुत्ते गोणसायने ।
 निसिस्त देवराज व उपतिट्ठन्ति अच्छरा ॥८॥
 सम्भाभरणसङ्घमा नाना मालाविभूतिना ।
 रमेन्ति तम्महिद्धिव वमवत्ती च मोत्ति ॥९॥
 भेरिसखमुदिद्धगाहि वीणाहि पणवेहि च ।
 रमसि रतिसम्पन्नो नच्चगीतेसु वान्ति ॥१०॥
 दिब्बा ते विविधा रूपा दिब्बा सदा अथो रसा ।
 गथा च ते अधिप्पेता फोद्धुवा च मनोरमा ॥११॥
 तस्मि विमाने पवरे देवपुत्ता महप्पमा ।
 अधिरोजसि वण्णेन उदयन्तो व भानुमा ॥१२॥
 दानस्स ते इद फलं अथो सीलस्स वा पा ।
 अथो अञ्जलिकम्मस्स तम्मे अक्खाहि पुञ्छतो ॥१३॥
 सो देवपुत्तो अत्तमनो पे यस्स कम्मस्मिद फल ॥१४॥
 अह कपिलवत्तुस्मि साकियान पुत्तमे ।
 सुद्धोदनस्स पुत्तस्स कयको महजो अहु ॥१५॥

यदा सो अद्वरत्तायम्बोघाय अभिनिक्खमी ।
 सो मं मुद्दिहि पानीहि जालितम्बनखेहि च ॥१६॥
 सत्थि आकोटयित्वा न वह सम्मातिमव्वि ।
 अहं लोक तारयिस्स पत्तो सम्बोधिमुत्तम ॥१७॥
 तम्मे गिर सुणन्तस्स हासो मे विपुलो अहु ।
 उदग्गचित्तो सुमनो अभिसिंसि तदा अहं ॥१८॥
 अभिरुद्धञ्च मं अत्वा सानयपुत्त महायस ।
 उदग्गचित्तो मुदितो वाहिस्स पुरिसुत्तम ॥१९॥
 परेम विजित गन्त्वा उगगतस्मि दिवाकरे ।
 मम छन्नञ्च ओहाय अनापेक्खो अपक्वमि ॥२०॥
 तस्स तम्बनखे पादे जिह्वाय परिलेहसि ।
 गच्छन्तञ्च महावीर रुदमानो उन्निक्खस्म ॥२१॥
 अदस्सनेनहं तस्स सक्कपुत्तसिरीमतो ।
 अलत्थं गरुकावाघं खिप्प मे मरनं अहु ॥२२॥
 तस्सेव आनुभावेन विमानमावसामह ।
 सब्बकामगुणूपेतं दिव्वं देवपुरग्गिहं च ॥२३॥
 यञ्च मे अहु वाहासो सद्दं सुत्वा न बोधिया ।
 तेनेव कुसलमूलेन फुसिस्स आसवक्कय ॥२४॥
 सचेहि भन्ते गच्छय्यासि सत्थु बुद्धस्स सन्तिके ।
 भग्गपितं धचनेन सिरसा वज्जासि वन्दन ॥२५॥
 अहम्पि दट्ठुं गच्छिस्स जिनं अप्पट्ठिपुग्गलं ।
 दुल्लभं दस्सनं होति लोकनाथानं तादिनन्ति ॥२६॥
 सो च षट्ठञ्च षट्ठवेदिं सत्थारं उपसज्जमि ।
 सुत्वा गिरं चक्खुमतो धम्मचक्खुं विसोषयि ॥२७॥
 विसोषयित्वा दिट्ठिगतं विचिकिच्छां यतानि च ।
 वन्दित्वा सत्थुनो पादे तत्थेवन्तरघाययाति ॥२८॥
 कथयिमानं सत्तमं ॥७॥

८२—अनेकवर्णविमान (७।८)

अनेकवर्णं दसोत्तमनाम विमानमारुह्य अनेकचित्तं ।
 परिवारितो अच्छरानं गणेन सुनिम्मितो भूतपती च मोक्षसि ॥१॥

समाप्तमो नयि कुतो पनुतुरो यमेन पुञ्जान च इदिया च ।
 गन्धे च देवा निदसा गणा गमन्च तं तं नमस्तानि ससि व देवा ॥२॥
 इमा च ते अच्छरामो समन्ततो ऽञ्चन्ति गायन्ति पमोन्त्यन्ति ।
 देविद्विपत्तो गि महानुभावो मनुस्तामूता निमवाति पुञ्ज ॥३॥
 केतासि एवं जन्तिताभुभावो वण्णो च ते तन्वन्ति पभासति ॥४॥
 सो दवपुत्ता अतमनो पे यस्त वम्मन्ति पलं ॥५॥
 सो' हम्पि भन्ते अहुवागि पुञ्चे गुमेयनामस्त जिास्त सायको ।
 पुयुज्जो अनुबोधो हम्मस्मि सो सत्तवस्मानि पम्बजिस्ताह ॥६॥
 स्वाह सुमयस्त जिनस्य सत्युतो परिनिम्बुतस्मोपनिणस्त तात्तिनो ।
 रतनुच्चयं हेमजातेन छन्नं वन्तिव यूगस्मि मनं पमादयि ॥७॥
 नमामि दानं न च पन मयि दानु पर च सो तत्त्व समादपति ।
 पूजेय नं पूजनियस्त घातु एवं विर सगमितो गमिस्तम ॥८॥
 तदेव वम्म कुशल गतं मया सुयञ्च वम्म ऽन्वि अनुभोमि ।
 मोत्तामहं निस्तगणस्त मज्जे न तस्म पुञ्जस्त रयस्मि अज्यगाति ॥९॥
 अनेकवण्णविमान अट्ठमं ॥८॥

८३—मट्टकुडलिविमान (७।६)

अलङ्कृतो मट्टकुण्डली मारुधारी हरिचल्नुस्तदा ।
 बाहा पण्णरु वन्दसि वनमज्जे किं दुक्कितो तुवन्ति ॥१॥
 सोवण्णमयो पभस्सरो उप्पन्नो रथपञ्जरो मम ।
 तस्स चक्कयुगं न विन्तामि तेन दुक्कयं जहिस्सामि जावितन्ति ॥२॥
 सोवण्णमय मणिमय लोहितङ्कमय अयं रूपियमयं ।
 आधिक्क मे त्वं भद्द माणव चक्कयुगं पटिलभयामिते ति ॥३॥
 सो माणवो तस्स पावन्ति चन्दिमसुरिया उभयत्थ दिस्सरे ।
 सोवण्णमयो रथो मम तेन चक्कयुगं सोमनीति ॥४॥
 बल्लो खो त्वमसि माणव यो खो त्वं पत्तयसि अपत्तिय ।
 मज्जामि त्वं मरिस्ससि न हि त्वं लच्छसि चन्दिमसुरियेति ॥५॥
 गमनायमनम्पि निस्सन्ति वण्णधातु उभयत्थ वीथिया ।
 पैतो पन बालकतो न निस्सति कोविध वन्दत बाल्यतरोति ॥६॥
 सच्चं खो वण्णसि माणव अहमेव वन्दत बाल्यतरो ।
 चन्दं विय दारको हं पेन बालकतमिपत्तयन्ति ॥७॥

आदित्त वत म सन्त घतसित्त व पावक ।
 चारिन्ता विथ ओसिञ्च सब्ब निब्बापये दर ॥८॥
 अब्बूळ्ह वत मे सल्ल सोक हृदयनिस्सितं ।
 यो मे सोकपरेतस्स पुत्तसो न अपानुदि ॥९॥
 स्वाह अब्बूळ्हस्सल्लोस्म सीतिभूतोस्म निब्बुतो ।
 न सोचामि न रोदामि तव सुत्त्वान माणवाति ॥१०॥
 देवता नु सि गधब्बा आदु सक्को पुरित्ददो ।
 को वा त्व कस्स वा पुत्तो कथ जानेमु त मयन्ति ॥११॥
 यञ्च वन्दसि यञ्च रोत्तसि पुत्तमाळ्हने सय डहित्वा ।
 स्वाह कुसलं करित्वा कम्म तिदसान सहव्यत पत्तो ति ॥१२॥
 अप्प वा बह्वं वा न अहसामि दान ददन्तस्स सवे अगारे ।
 उपोसयक्कम्म वा तात्तिसि केन कम्मेन गतोसि देवलोकन्ति ॥१३॥
 आवाधिको ह दुविसतो गिलानो आतुरक्कोप्पिहि सवे निवेसने ।
 बुद्ध विगत रज वितिण्णकद्धल्ल अह्विख सुगत अनोमपञ्च ॥१४॥
 स्वाह मुदितमनो पसन्नचित्तो अज्जलि अक्खिं तथागतस्स ।
 ताहं कुसल करित्वान कम्म तिदसान सहव्यत पत्तो ॥१५॥
 [अच्छरिय वतम्भुत वत अज्जलिकम्मस्स अय ईदिसो विपाको ।
 अहम्पि मुदितमनो पसन्नचित्तो अज्जेव बुद्ध सरणं विजामीति] ॥१५अ॥
 अज्जेव बुद्ध सरणं वजाहि धम्मञ्च संपञ्च पसन्नचित्तो ।
 तथेव सिस्सायपदानि पञ्च असण्डफुल्लानि समादयस्सु ॥१६॥
 पाणातिपाता विरमस्सु खिप्प लोके अदिन्न परिवज्जयस्सु ।
 अमज्जपो नो च मुसा भणाहि सवेन दारेन च होहि तुट्ठोति ॥१७॥
 अट्ठकामोसि मे यक्ख हितवामा सि देवने ।
 करोम सुग्ग वचन त्व मि आचरियो मम ॥१८॥
 उपेमि बुद्धं सरणं धम्मञ्चापि अनुत्तर ।
 सघञ्च नरवेयस्स गच्छामि सरणं अह ॥१९॥
 पाणातिपाता विरमामि खिप्प लोके अदिन्न परिवज्जयामि ।
 अमज्जपो नो च मुसा भणामि सवेन दारेन च होमि तुट्ठोति ॥२०॥
 मट्टकुण्डलिबिमान नवम ॥१॥

८४—सेरिस्सकविमान (७।१०)

सुनोथ यक्वस्स च वाणिजान च समागमो यत्थ तदा अहोसि ।
 यया कथ इतरितरेण चापि सुभासितं तच्च सुणाय सब्बे ॥१॥
 यो सो अहु राजा पायासिनाम भुम्मान सहज्यगतो यमस्सी ।
 सो मोम्मानी य सत्थे विमाने अमानुसो मानुसे अज्जभासिति ॥२॥
 वद्धव अरज्जे अमनुस्सठाने वन्तारे अप्पाके अप्पभवस्से ।
 सुदुग्गमे वण्णुपयस्स भज्ज वद्धम्मया नट्टमना मनुस्सा ॥३॥
 नविध फला मूलमया च सन्नि उपादानं नत्थि कुता घ भिक्खा ।
 अज्जत्र पद्धमूहि च वालुकाहि च तत्ताहि उण्हाहि च दाहणाहि ॥४॥
 उज्जद्दगं तत्तमिव कपालं अनायसं परलोकेन तुल्यं ।
 लुहानमा वासमिदं पुराणं भूमिप्पत्तेसो अभिमत्तरूपो ॥५॥
 अथ तुम्हे वेतनुवण्णेन कायं आसिप्पत्ताय इमं पदेसं ।
 एतुपविट्ठा सहसा समेच्च लोभा भया अथ वासम्पमूट्ठाति ॥६॥
 भगवेषु अङ्गसु च सत्थवाहा आरोपियम्हं पणियं पट्ठं ।
 ते यामसे सिक्खसावीरभूमिं धनयिका उद्दयं पत्थयाना ॥७॥
 दिवा पिपासं नधिवासयन्ता योग्गानुं कम्पच्च समेक्खमाना ।
 एतेन वेगेन आयामं सब्बे तरन्ति भग्गं पटिपत्ता विकाले ॥८॥
 तं दुप्पयाता अपारद्धमग्गा अथा कुला विप्पाट्ठा अरज्जे ।
 सदुग्गमे वण्णुपयस्स भज्जे न्ति न जानामं पमूट्ठं चित्ता ॥९॥
 इच्च दिस्वानं अदिट्ठपुब्बं विमानसेट्ठच्च तुवच्च यक्खं
 तत्तुत्तरि जीवितमासिद्धमना दिस्वा पपीता सुमना उदग्गाति ॥१०॥
 पारं समुद्दस्म इमच्च वण्णु वेत्ताचरमं सदुपयच्च मागं ।
 नदियो पनं पब्बतानच्च दुग्गा पुप्फुं दिसां गच्छय भोगहेतु ॥११॥
 पक्खन्दियानं बिजितं परेसं वेरज्जके मानुसं पेक्खमाना ।
 यं वो सुतं अथवापि णिद्धं अज्जरवं तं वो सुणोमं ताताति ॥१२॥
 इतोपि अज्जेरतरं कुमारं ननो सुतं वा अथवापि णिद्धं ।
 अतीतमानुस्सकमेव सब्बं निस्वानं तप्पामं अतोमवण्णं ॥१३॥
 वेहासयं पोक्खरज्जो सवन्ति पट्टमाल्या वट्ठपुण्डरीका ।
 दुमा च ते निज्जकलूपपत्ता अतीवग्घा सुरभी पवायन्ति ॥१४॥
 वेद्धुरियत्थम्भा सत्तमुत्तिनासे सिलपवज्जस्म च आयतदस्सा ।
 मसारमल्ला सहं लोहितद्वक्का थम्भा इमे जीनिरसा मयामे ॥१५॥

सहस्रसत्यम्बं अनुलानुभाव तेमुष्परी साधुमिद विमान ।
 रतनत्तर वञ्चनवन्मिस्स तपनीयपट्टहि च साधुच्छन्न ॥१६॥
 जम्बोनदुत्तत्तमिद सुमट्ठो पासादसा पानपन्नपत्तो ।
 दळ्हो च वगू च सुमङ्गतो च अतीव निज्झानखमो मनुज्जे ॥१७॥
 रतनत्तरस्मि बहुअन्नपान परिवारितो अञ्छरासगणेन ।
 मुरज-आळम्बरतुरिय-सधुट्ठो अभिवन्दिनोसि धुनिवदनाय ॥१८॥
 सो मोत्तसि नारिणणप्पबोधनो विमान-पासादवरे मनोरमे ।
 अचिन्तियो सब्ब गुणूपपत्तो राजा यथा वस्सवणो नलिन्या ॥१९॥
 देवो नु आसि उदा होसि यक्खो उदाहु देविन्दो मनुरसभूतो ।
 पुच्छन्ति त वाणिजसत्यवाहा आचिक्ख को नाम तुव सि यवन्तोनि ॥२०॥
 सेरिस्मको नाम अहम्हि यक्खो वन्तारियो यण्णूपपम्हि गुतो ।
 इम पदेस अभिपालयामि वचनवरो वेस्सयणस्स रज्जोति ॥२१॥
 अधिच्चलद्ध परिणामजन्ते सय वत्त उदाहु देवेहि दिप्प ।
 पुच्छन्ति त वाणिजसत्यवाहा कथ तया लद्धमिद मनुज्ज ॥२२॥
 नाधिच्चलद्ध न परिणामजम्मे न सय वत्तं न हि देवेहि दिप्प ।
 सकेहि धम्मेहि अपापकेहि पुज्जेहि मे लद्धमिद मनुज्ज ॥२३॥
 किं ते वत्तं किं पत्तं अत्ताचरिय किस्स सुचिण्णस्स अय विपाको ।
 पुच्छन्ति त वाणिजसत्यवाहा कथ तया लद्धमिद विमान ॥२४॥
 मम पायासीणि अहु समज्जाना रज्जं यदा वारयि कोसलान ।
 नत्थि कुन्टि वदरियो पापधम्मो उच्छेत्वादी च तदा अहोसि ॥२५॥
 समणो च खो आसि कुमारवस्सपो बहुस्सुतो चित्तकथी उळारो ।
 सो मे तदा धम्मकथ अकासि दिट्ठिविसूकानि विनोदयि मे ॥२६॥
 ताह तस्स धम्मकथ सुणित्वा उपासकत्तं पट्टिवेदयिस्स ।
 पाणातिपाप्ता विरतो अहोसि लोके अदिप्प परिवज्जयिस्स ।
 अमज्जपो नो च मुसा अभाणि सवेन दारेन च होमि तुट्ठो ॥२७॥
 त मे वत्तं तं पत्तं अत्ताचरियं तस्स सुचिण्णस्स अय विपाको ।
 तेहेव कम्मेहि अपापकेहि पुज्जेहि मे लद्धमिद विमान ॥२८॥
 सच्च विराहसु नरा सपज्जा अनज्जाया वचन पण्डितान ।
 याहि याहि गच्छति पुज्जावम्मो तहि तहि मोत्तसि वामकामि ॥२९॥
 याहि याहि सोक्परिद्वो च वधो च बधो च परिक्खिलेसो ।
 तहि तहि गच्छति पापकम्मो न भुञ्चति दुग्गतिया वदाचि ॥३०॥

सम्मृद्धरूपो य जनो यहोगि अस्मि मुहुते बल्ली वना य ।
 जास्मिमस्स सुरहज्जं पुमार अणञ्चयो केतनु मा अहोगि ॥३१॥
 इम पि सिगिखयवना य ताता ण्ठिवा य गग्गा मुरभी पवन्ति ।
 त सम्पवायन्ति इदं विमानं ण्ठिवा य रत्ता य तम रिहन्ता ॥३२॥
 इमसज्जं सो वस्मसाञ्चयेन गिणाटिवा फण्णि एतमेवा ।
 मानुस्सकं धत्तसत्त अणीय यदग्गे कायमिह इधुपात्रो ॥३३॥
 ण्ठिवाणं वस्मसाणि पञ्च अस्मि विमानमिह ट्ठका ताता ।
 आयुक्ताया पुञ्जकम्पया च विस्म तेनेव साकां यमुच्छित्तोस्मि ॥३४॥
 यथं नु सावेय्य तपाविधो सा लद्धा विमानं अनुत्तं विराय ।
 य चापि सा इतरमुपपन्नो त नू सावय्य परित्त पुञ्जाणि ॥३५॥
 अनुच्छवि ओरन्धियज्जं म तं य मं तुम्ह पेय्यवाचं वण्ण ।
 तुम्हं व सो तात्तपानुगुत्ता य निच्छत्तं तव पण्य सात्थिणि ॥३६॥
 गत्त्वा मय मिधुसासीरभूमि धात्थिवा उदयपत्तयाना ।
 यया पयोगा परिपुण चागा माहाम सेरिस्स महं उट्ठारन्ति ॥३७॥
 मा हेव सेरिस्समहं अरुद्धं सम्यज्जं धो भविस्सन्ति यं वण्ण ।
 पापानि यम्मन्ति विवज्जयाय धम्मान् यागज्जं अधिदुहायानि ॥३८॥
 उपासको अत्थि इममिह गग्गे बहुस्सुतो सीउवत्तूपपन्नो ।
 सद्धो च चागी च सुपेसलो च विचक्खणो सत्तुसितो मुतामा ॥३९॥
 सज्जान माता न मुसा भणय्य परुषपाताय न चेतपेय्य ।
 वेभूत्तिक्कं पमुण नो करेय्य सण्हज्जं वाच सत्थि भणेय्य ॥४०॥
 सगारवो सण्णत्तिस्सो विनीतो अपापको अधिप्पत्ति विगुद्धो ।
 सो मातरं पितरञ्चापि जन्तु धम्मे न पोसति अरिक्कत्ति ॥४१॥
 मज्जे सो मातापितुन हि कारणं भोगानि परिपेसन्ति न अत्थहेतु ।
 मातापितूञ्च यो अञ्चयेन नेक्कम्म पाणा चरिस्सति ब्रह्मचरियं ॥४२॥
 उज्जवद्धतो असयो अमायो न लेसक्कणो च बोहरेय्य ।
 सो तान्णिसो सुक्कतक्कम्मकारी धम्मे ठितो विन्ति लभेय्य दुक्ख ॥४३॥
 त कारणा पातुवतोमिह अत्तना तस्मा च म पत्तय धाणिजाते ।
 अञ्जन्त तेन हि भस्मी भवेय्य अधावुला विण्णनट्ठा अरज्जे ।
 त सिप्पमानेन लद्धं परेन सुखो हव सण्णुरित्तेन सज्जनमोत्ति ॥४४॥
 विद्दाम सो विज्जं करोति कम्म कि नामधेय्यं कि पन तस्स गोत्त ।
 मयमि न दधुक्कामम्ह यक्क यस्सानुम्माय इद्यागतो सि ।
 लामा हि तस्म यस्स तुवं पि हेत्तीति ॥४५॥

यो कप्पको सम्भवनामधेय्यो उपासको कोच्छ भण्डूपजीवी ।
 जानाप नं तुम्हाक पेससि यो सो मा च खो न हिळित्य सुपेसलो साति ॥४६॥
 जानाममं य त्व वदेसि यक्ख न खो न जानाम स एदिसाति ।
 मयमि न पूजयिस्साम यक्ख सुत्वान तुम्ह वचन उळारन्ति ॥४७॥
 ये केचि मस्मि सब्बे मनुस्सा दहारा महन्ता अय वापि मज्झिमा ।
 सब्बव ते आलम्बन्तु विमान पस्सन्तु पुञ्ञान फल वदरियाति ॥४८॥
 ते तत्थ सब्बव अहम्पुरेति तं कप्पक तत्थ पुरक्खित्वा ।
 सब्ब व ते आलम्बिसु विमान मसक्खसारं विय वासवस्स ॥४९॥
 ते अत्थ सब्बेव अह पुरेति उपासकत्तं पटिवेदयित्वा ।
 पाणातिपाता विरता अहेसु लोके अदिन्नम्मरिवज्जयिंसु ।
 अमज्जपा नो च मुसा भणिंसु सवेन दारेन अहसु तुट्ठा ॥५०॥
 ते तत्थ सब्बेव अहम्पुरेति उपासकत्तं पटिवेदयित्वा ।
 पक्कामि सत्थे अनुमोदमानो यक्खिद्धिया अनुमतो पुनप्पुन ॥५१॥
 गन्तवान तं सिघुसो वीरभूमिं घनत्थिक्का उट्ठा पत्थयाना ।
 यथा पयोगा परिपुण्णलाभा पच्चगमु पाटलिपुत्तमक्खत ॥५२॥
 गन्तवान तेसं घर सोत्थिवन्तो पुत्तेहि दारेहि समद्भिगभूता ।
 अनन्दचित्ता सुमना पतीता अकसु सेरिस्समहं उळारं ।
 सेरिस्सक्कं परिवेण मापयिंसु ॥५३॥
 एतादिसा सप्पुरिसान सेवना महिद्धिया धम्मगुणान सेवना ।
 एकस्स अत्थाय उपासकस्स सब्बेय सत्ता सुत्तिता अहेमुन्ति ॥५४॥
 सेरिस्सकविमान वत्तम ॥१०॥

८५—सुनिवृत्तविमान (७।११)

उच्छमिद भणिमूर्णं विमानं समन्ततो द्वादस योजनानि ।
 कूटागारा सत्तसता उळारा वेळुरियमम्भा खचिवत्थता सुभा ॥१॥
 तत्थच्छसि विवसि खादासि च णिब्बा च वीणा पवदन्ति धग्गु ।
 दिब्बा रसा वामगुणेत्य पञ्च नारियो च नच्चन्ति सुवण्णछन्ता ॥२॥
 केन ते तादिसो वण्णो केन ते इधमिज्झति ।
 उप्पज्जन्ति च ते भोगा ये केचि मनसो पिया ॥३॥
 पुच्छामि त देव महानुभाव मनुस्सभूतो किमवामि पुञ्ञा ।
 केनासि एव जलितानुभावो वण्णो च ते सब्बदिसा पमासतीनि ॥४॥

सम्मूळरूपो व जनो अहोसि अस्मि मुहुत्त कल्ली कतो च ।
 जनस्सिमस्स तुहञ्च कुमार अप्पच्चयो वेननु खो अहोसि ॥३१॥
 इमे पि सिरिमपवना च ताता ण्डिवा च गथा सुरभी पवन्ति ।
 ते सम्पवायन्ति इदं विमानं ण्ढिवा च रत्तो च तम निहन्ता ॥३२॥
 इमेसञ्च खो वस्ससन्नञ्चयनं सिपाटिका फलन्ति एकमेका ।
 मानुस्सकं वस्ससत्त अतीतं यदग्गं वायमिहं इधूपपन्नो ॥३३॥
 ण्ढिवानहं वस्ससन्नानि पञ्च अस्मि विमानमिहं ठव्वानं ताता ।
 आयुस्सया पुञ्जाकसया च विस्म तेनव सोक्कं पमुच्छित्तोस्मि ॥३४॥
 वयं नु सोचेय्यं तथाविधो सो लद्धा विमानं अनुलं चिराय ।
 यं चापि खो इत्तरमुपपन्नो ते नूनं सोचेय्यं परित्तं पुञ्जाति ॥३५॥
 अनुच्छवि ओवदियञ्च मं तं यं मं तुम्हे पेय्यवाचं वदेय ।
 तुम्हे वं खो तातयानुगुत्ता ये निच्छक्कं तेनं पलेयं सोत्थिन्ति ॥३६॥
 गत्वा मयं सिधुसोवीरभूमिं धनत्थिक्का उद्दयपत्त्ययाना ।
 यथा पयोगा परिपुण्णं चागा काहामं सेरिस्सं महं उळारन्ति ॥३७॥
 मा हवं सेरिस्समहं अक्कट्टं सम्बञ्चं वो भविस्सति यं वदेय ।
 पापानि वम्मानी विवज्जयायं धम्मानु योगञ्च अधिदुहायानि ॥३८॥
 उपासको अत्थि इममिहं मघे बहुस्सुतो सीलवत्तूपपन्नो ।
 सद्धो च चागी च सुपेसलो च विचक्खणो सन्तुसितो मुतीमा ॥३९॥
 सञ्जानं मानां नं मुसा भणेय्यं परुषपाताय नं चेतपेय्यं ।
 वेभूतिकं पेसुणं नो करेय्यं सण्हञ्चं वाचं सखिलं भणेय्यं ॥४०॥
 सगारवो सप्पतिस्सो विनात्तो अपापको अधिशीले विमुद्धो ।
 सो मातरं पितरञ्चापि जन्तुं धम्मे न पोसेति अरिवुत्ति ॥४१॥
 मञ्जे सो मातापितुनं हि कारणं भोगानि परियेसति नं अत्थहेतु ।
 मातापितुञ्चं यो अञ्चयेनं नक्खम्मं पाणो चरिस्सति ब्रह्मचरियं ॥४२॥
 उज्जुअवक्कनो असथो अमायो नं लेसक्कपेनं च वोहरेय्यं ।
 सो तान्णिसो सुक्कतक्कम्मकारी धम्मे टितो किन्ति लभेयं दुक्खं ॥४३॥
 तं कारुणां पातुक्कतामिहं अत्तनां तस्मा चं मं पस्सयं वाणिजासे ।
 अञ्जत्रं तेनं हिं भस्सी भवेयं अधाकुला विप्पनट्ठा अरञ्जे ।
 तं खिप्पमानेनं रट्ठं परेनं सुखो हवे सप्पुरिसेनं सद्धगमोति ॥४४॥
 वितामं सो विञ्चं करोति वम्मं किं नामधय्यं किं पनं तस्सं गोत्तं ।
 मयमिं नं दत्तुकाममिहं यक्खं यस्सानुम्पायं इधगतो सि ।
 लामा हिं तस्सं यस्सं तुवं पिं हसीति ॥४५॥

यो कप्पवो सम्भवनामधेय्यो उपासवो कोच्छ भण्डूपजीवी ।
 जानाय न तुम्हाक पेससि यो सो मा च खो न हिळित्य सुपेसलो सोति ॥४६॥
 जानामसे य त्व वदेसि यवस्स न खो त जानाम स एदिसोति ।
 मयम्पि न पूजयिस्साम यक्ख सुत्वान तुम्ह वचन उळारन्ति ॥४७॥
 ये केचि मस्मि सब्बे मनुस्सा दहारा महन्ता अथ वापि मज्जिमा ।
 सब्बेव ते आलम्बन्तु विमान पस्सन्तु पुञ्ञान फल कदरियाति ॥४८॥
 त तत्थ सब्बेव अहम्पुरेति त कप्पक तत्थ पुरक्खित्वा ।
 सब्बे व ते आलम्बिस्सु विमानं मसक्कसार विय वासवस्स ॥४९॥
 ते अत्थ सब्बेव अहं पुरेति उपासकत्त पटिवेदयित्वा ।
 पाणातिपाता विरता अहेसु लोके अदिन्नम्परिवज्जयिस्सु ।
 अमज्जपा नो च मुत्ता भणिस्सु सकन दारेन अहेसु तुट्ठा ॥५०॥
 त तत्थ सब्बेव अहम्पुरेति उपासकत्त पटिवेदयित्वा ।
 पक्कामि सत्थे अनुमोदमानो यक्खिद्धिया अनुमतो पुनप्पुन ॥५१॥
 गन्त्वान ते सिधुसो वीरभूमि धनत्थिका उद्दाम पत्थयाना ।
 यया पयोगा परिपुण्णलाभा पच्चागमु पाटन्पुत्तमक्कवत्त ॥५२॥
 गन्त्वान तेस घर सोत्थिवन्तो पुत्तहि दारेहि समझिगभूता ।
 अनन्दचित्ता सुमना पतीता अक्खु सेरिस्समह उळार ।
 सेरिस्सकं परिवेण मापयिस्सु ॥५३॥
 एतादिसा सप्पुरिसान सेवना महिद्धिया धम्मगुणान सेवना ।
 एवस्स अत्थाय उपासवस्स सब्बव सत्ता सुखिता अहसुन्ति ॥५४॥
 सेरिस्सकविमान दसम ॥१०॥

८५—सुनिखित्तविमान (७।११)

उच्छमिद भणियूण विमान समन्ततो द्वादस योजनानि ।
 कूटाणारा सत्तसता उळारा वेळुरिययम्भा रुक्खित्थता सुमा ॥१॥
 तत्थच्छसि पिवसि खादासि च दिब्बा च वीणा पवदन्ति वग्गू ।
 दिब्बा रसा वामगुणेत्य पञ्च नारियो च नच्चन्ति सुवण्णछन्ना ॥२॥
 केन ते तादिसो वण्णो केन ते इधमिज्जसि ।
 उप्पज्जन्ति च ते भोगा ये केचि मनसो पिया ॥३॥
 पुच्छामि त देव महानुभाव मनुस्सभूतो किमवासि पृच्छ ।
 केनासि एव जल्लिनानुभावो वण्णो च ते सब्बदिसा पमास्सीति ॥४॥

सो देवपुत्तो अत्तमनो भोग्गल्लानो पुच्छिमा ।
 पञ्च पुट्ठो विपावासि यस्म कम्मस्सिदं फल ॥५॥
 दुप्पिक्खित्तं मालं मुनिस्सिपित्वा पतिट्ठपेत्वा मुणास्स धूपे ।
 महिद्धिको चम्हि महापुभावो त्व्विहि कामेहि समद्धिगभूता ॥६॥
 तेन म ताप्पिसो वण्णा तन मे ह्ममिज्जानि ।
 उप्पज्जन्ति च मे भोगा ये वेचि मनसो पिया ॥७॥
 तेनम्हि एवं जलित्तानुभावो वण्णा च म सम्बदिस्सा पभासनीनि ॥८॥
 मुनिस्सिपित्तविमानं एकायसम ॥११॥

उद्दान—

द्वे दमिहा द्वे विहास मनसो गोपल्लक-धका ।
 अनेकवण्य-धत्त कुण्डली केरिमको मुनिविषयं पुरिताने सत्तमो वण्णो नि
 भाषणं चतुत्थ ॥४॥

